



## **Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online**

**Danskernes Historie Online** er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

### **Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor**

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

### **Ophavsret**

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

### **Links**

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

ANDERSENIANA

VOL. IV.

H. C. ANDERSENS DAGBOG  
FRA HANS SIDSTE SLAGELSE-AAR  
1825-1826

VED

H. G. OLRİK



---

LEVIN & MUNKSGAARD . EJNAR MUNKSGAARD  
KØBENHAVN · 1936

# ANDERSENIANA IV

# ANDERSENIANA

UDGIVET AF

H. C. ANDERSEN SAMFUNDET

UNDER REDAKTION AF

Museumsinspektør *Chr. M. K. PETERSEN*  
H. C. ANDERSENS HUS, ODENSE

---

VOL. IV

H. C. ANDERSENS DAGBOG  
FRA HANS SIDSTE SLAGELSE-AAR

1825-1826

VED

H. G. OLRİK



---

LEVIN & MUNKSGAARDS FORLAG  
EJNAR MUNKSGAARD  
KØBENHAVN 1936

*COPYRIGHT 1936*  
*by*  
*H. C. Andersen Samsundet, Odense*

*Printed in Denmark*  
—  
VALD. PEDERSENS BOGTRYKKERI  
KØBENHAVN

H. C. ANDERSENS DAGBOG  
FRA HANS SIDSTE SLAGELSE-AAR  
1825—1826

UDGIVET  
MED INDLEDNING OG OPLYSNINGER  
AF  
*H. G. OLRİK*



---

LEVIN & MUNKSGAARDS FORLAG  
EJNAR MUNKSGAARD  
KØBENHAVN 1936

## FORORD

DE N 8. APRIL 1825, om Morgenen mellem Kl. 8 og 9, blev tre stakkels Mennesker henrettede paa Kanehøj Banke i Egeslevmagle Sogn, lidt nord for Skelskør. Blandt Tilskuerne var ogsaa de ældste Disciple fra Slagelse lærde Skole og blandt dem den 20-aarige *Hans Christian Andersen*. Rektor *Meisling* havde givet Klassen fri; „vi skulde tage derhen, det kunde være godt for os at kjende Sligt, meente han“ — det er Andersen der saaledes i *Mit Livs Eventyr*, S. 68, indleder Beretningen om en Begivenhed, der gjorde et voldsomt Indtryk paa ham, længe beskæftigede hans Fantasi og maatte omtales baade i *Levnedsbogen* fra 1832 og i *Mit Livs Eventyr*, der udkom i 1855. Paa dette sidste Sted sætter han den i Forbindelse med det: at føre Bog over Dagens smaa Begivenheder<sup>1</sup>; det hedder herom: „Begivenheder af den Magt, eller iøvrigt nogen Slags betydelig Hændelse fandt forresten ikke Sted [i Slagelse-Tiden]; den ene Dag gled hen som den anden, men jo mindre man oplever, jo mere stille eensformigt Eens Liv glider hen, des snarere falder man paa at optegne og bevare

<sup>1</sup> En tidligere af Andersen ført „Dagbog“, hvoraf nogle Oktav-Ark er bevarede, er udelukkende en d. 23. Oktbr. 1821 paabegyndt Fortegnelse over, hvilke Stykker der er opført paa det kgl. Theater. Senere var han en samvittighedsfuld Fører baade af en egentlig Dagbog og af korte Kalender-Notater — uvurderlige Hjælpemidler for den, der vil følge hans egen og hans Forfatterskabs Udvikling.

det Oplevede, holde Dagbog, som det kaldes; jeg fik mig paa den Tid en saadan, af hvilken endnu er i Behold et Par Blade, i hvilke ganske afspejler sig min hele forunderlige Barne-Natur dengang“. Og han anfører et Par af Dagbogens Notater — for Dagene fra den 28. September til den 1. Oktober — der ogsaa hører til det endnu bevarede; en Sammenligning mellem disse Citater og den bevarede Original, se det følgende, vil vise, at nogen meget *ordret* Gengivelse er det just ikke! I Levnedsbogen (S. 99) citerer han ogsaa et Par af Dagbogs-Notaterne, men de findes ikke paa de reddede Blade og ligger efter deres Indhold vistnok forud for disse Fragmenter.

Thi Fragmenter er det — ialt 34 tæt beskrevne Sider, som begynder med en Optegnelse for 16. September 1825 og fortsættes Dag for Dag til 15. Oktober, atter gaar fra 27. Oktober til 11. December, fra 13. December 1825 til 5. Januar 1826 og slutter med Notater for Dagene 24.—28. Januar. Endnu et Stykke af Dagbogen har til for en 30 Aar siden været bevaret; det omfatter Dagene fra 26. Marts til 2. April 1826 og er trykt S. 79—80 i Professor *Hans Brix'* Bog (og Doktordisputats): *H. C. Andersen og hans Eventyr*, der udkom i 1907; det dér trykte Stykke har antagelig fyldt et enkelt Kwartblad, der nu ikke mere findes mellem de Collinske *H. C. Andersen-Samlinger*, som først længere Tid efter Professor Brix' Benyttelse af Dagbogs-Fragmenterne er afleveret til og nu opbevares paa det kgl. Bibliotek i København.

Som saa mange andre af Andersens skriftlige Efterladenskaber kom nemlig ogsaa Dagbogs-Fragmenterne i Etatsraad *Edvard Collins* Eje, og i hans Skrift: *H. C. Andersen og det Collinske Hus*, Kbhvn. 1882, Side 84—101, er første Gang gengivet en Række af Dagbogens Notater, men rigtignok i en højst tilfældig Orden eller rettere i en,



mulig villet, Uorden og uden Dagsangivelser, iøvrigt efter denne Forf.s Skik med rent vilkaarlige Udeladelser og, naar man betænker hans meget nøje Kendskab til H. C. Andersens unægtelig heller ikke let læselige Skrift og mærkelige Ortografi, med paafaldende Fejllæsninger, der stundom helt forandrer Meningen — som eksempelvis det allerførste af Collin anførte Notat (for 3. Novbr. 1825), der her lyder: Gud, hvor har jeg det ikke daarligt [om Opholdet i Rektor Meislings Hus], medens der i Manuskriptet staar: Gud hvor har jeg det ikke herlig.

Med Undtagelse af Optegnelserne fra d. 28. December, 6. sidste Linie, og ud, har Dagbogsfragmentet i sin da bevarede Udstrækning og i rigtig kronologisk Orden været trykt i *Tilskueren* for 1925, S. [7]—21 og [77]—88, men i en saa uheldig Gengivelse, fuld af urigtige Tekstlæsninger og med saa mange Overspringelser og Udeladelser, at et nyt og fuldstændigt Optryk af Dagbogen, hvor det er tilstræbt at behandle Teksten saa samvittighedsfuldt som mulig, vist maa siges at være paakrævet — al den Stund ogsaa Fremtidens Forskere af H. C. Andersens Ungdoms- og Udviklings-tid ikke vil kunne undvære et nøje Kendskab til dette enestaaende Led i hans skriftlige Efterladenskab. Ogsaa en omfattende Kommentering tør vel her siges at være paa sin Plads, thi paa hver Side i Dagbogen, ja ofte i hver Linie slaar H. C. Andersen om sig med Navne paa Personer, med Titler paa Bøger og Skuespil m. v., som i Almindelighed ikke vil være Læseren bekendt, men hvorom Oplysninger og nogen Vejledning vil være nødvendig for den, der ønsker at følge Dagbogen og dens Forfatter i alle Enkeltheder; under Kommentaren vil man iøvrigt — ligesom i den følgende Indledning — finde et Par utrykte Ting fra Andersens Haand, et Brev og et Par Digte, der slutter sig nøje til denne Periode af hans Liv og til Personer, som da stod ham nær.

Let at læse er Dagbogs-Manuskriptet ikke ; det er skrevet paa groft, blaaligt Papir og med ofte svagt farvet Blæk, med en gnidret, tidt saa skødesløs Skrift, at man kan se, hvor træt den Slagelse-Skolediscipel har været, naar han tog sig Tid til at fæstne Dagens smaa Begivenheder og sine egne Betragtninger til Papiret — ofte for paa den Maade at aflaste sig for al det der fyldte ham : Angst og Bekymringer for Dagen imorgen, Frygt for Skolelivets Krav til ham, Ængstelse for Fremtiden men ogsaa et ukueligt Haab og den Tillidsfuldhed baade til sine egne Evner og til det Forsyn, han i barnlig Tro hang ved, der holdt ham oppe ; det er bogstaveligt en Journal over Vandringeren per aspera ad astra. I Gengivelsen af Dagbogens Tekst er hans egen Stavemaade og Tegnsætning bevaret for, saa vidt som det er muligt, at give Læseren et fuldkomment Indtryk af, hvorledes den er ført, og hvorledes dens Forfatters Udvikling var paa denne Tid. Paa enkelte Steder har det været nødvendigt i skarpe Parentheser [ ] at indføre et Ord, et Bogstav eller Tegn for at gøre Meningen tydeligere ; iøvrigt er Forf.s Brug af store og smaa Bogstaver, f. Eks. af stort og lille d højst usikker ; han skriver dem som Regel næsten ganske ens, og Sammenhængen maa da give Meningen. Paa et enkelt Sted, som nærmere angives i Kommentaren, har Professor *Hans Brix* velvilligt deltaget i Forsøget paa at dechiffre tre vanskeligt læselige Ord ; iøvrigt har jeg Grund til særlig at takke fhv. Bibliotekar *C. Behrend* for hans ypperlige Hjælp ved Tekstens Tydning, ligesom det kgl. Biblioteks Tjenestemænd, i første Række d'Herrer Bibliotekarer *H. Ehrencron-Müller* og *H. Topsøe-Jensen*, har ydet mig ganske uundværlig Bistand ved Udarbejdelsen af Kommentaren og Adgangen til de benyttede Manuskripter.

\*

I den efterfølgende Indlednings tre Afsnit er det alene tilstræbt at give nogle Oplysninger om de lokale og personelle Forhold, som er Forudsætningerne for det Stof, Dagbogen bringer til H. C. Andersens Historie, og paa enkelte Punkter føre Liniere længere frem. Disse Emner har jeg tidligere behandlet i et Par Kroniker i „Nationaltidende“ (Aftenudgaven) for 11. og 14. Oktober 1929: H. C. A n d e r s e n og S l a g e l s e. Her var dog efter Sagens Natur ikke Plads til de Henvisninger og Noter, der nu ledsager Indledningen.

I November 1936.

H. G. OLRİK.

## FORKORTELSER

- Brix* ..... *Hans Brix*: H. C. Andersen og hans Eventyr. Kbhvn. 1907.
- Roos* ..... Anderseniana. Fra Skoletiden i Slagelse. Edda 1917, 1. Hefte.
- Galster* ..... *Kjeld Galster*: H. C. Andersen og hans Rektor. Kolding 1933.
- Hundrup D* ..... *F. E. Hundrup*: Biografiske Efterretninger om de fra Slagelse lærde Skole til Universitetet dimitterede Disciple. Roskilde 1863.
- Hundrup L* ..... *F. E. Hundrup*: Lærerstanden ved Slagelse lærde Skole. Roskilde 1861.
- A.&C.* ..... *E. Collin*: H. C. Andersen og det Collinske Huus. Kbh. 1882.
- MLE* ..... Mit Livs Eventyr. Af H. C. Andersen. Original-Udgaven 1855.
- Levnedsbog* ..... H. C. Andersens Levnedsbog. Digterens Liv 1805—31. Nedskrevet 1832. Udgivet med et Forord af *Hans Brix*. Kbhvn. 1926.
- Schw.* ..... *H. Schwanenflügel*: Hans Christian Andersen. Et Digterliv. Kbhvn 1905.
- B&B* ..... Breve fra Hans Christian Andersen. Udgivne af *C. St. A. Bille* og *Nikolaj Bøgh*. I—II. Kbhv. 1878.
- Breve til A.* ..... Breve til Hans Christian Andersen. Udgivne af *C. St. A. Bille* og *Nikolaj Bøgh*. Kbhv. 1877.

# INDLEDNING

## I.

### SLAGELSE LÆRDE SKOLE PAA H. C. ANDERSENS TID

SIDEN 1810 havde Slagelse lærde Skole tilhuse i en tidligere Købmandsgaard paa Bredegade, gl. Mtr. No. 175—76, nu Mtr. No. 48—49 og Gade No. 4—6, som var købt og indrettet til sit nye Brug<sup>1</sup>, fordi den lille middelalderlige Kirkelade ved Foden af St. Mikkels Kirke omsider var befundet for uanvendelig til det Øjemed, den uden Udvidelse havde tjent siden 1616<sup>2</sup>. I den nye Skolebygning regnede man med Plads nok til Datidens fire Klasser med et Antal af næppe over 50 Disciple ialt, men al for meget af Pladsen medgik til den Rektorbolig, Gaarden samtidig skulde rumme; først i 1827 blev Forholdene bedre ved den Udvidelse og Ændring, Skolefløjen da fik. Men selv da bestod den Ulempe, som Rektor *Quistgaard* nogle faa Aar senere, støttet til en mangeaarig bitter Erfaring, beskriver saalunde<sup>3</sup>:

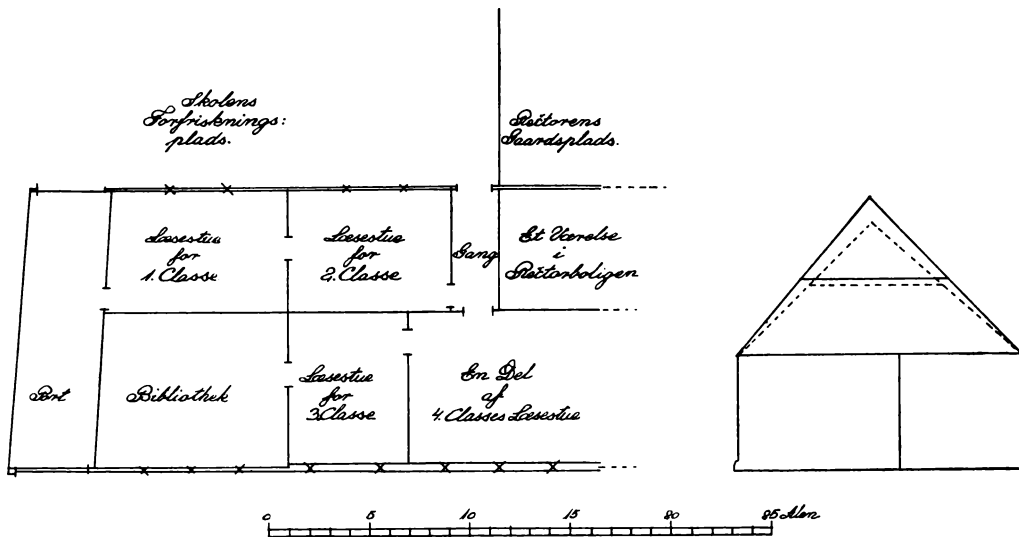
„Imidlertid laborerer Skolen dagligen under en Localuleilighed, som forvolder Disciple og Lærere uberegnelig Fortræd, den, nemlig, at Skolen ligger paa een af Byens Hovedgader, og da navnlig paa een af dem, hvorigjennem Landeveien gaaer; hvoraf følger, at de tvende største og bedste Læseværelser ere udsatte for uophørlig Larm af Vogne, hvilken paa den Aarstid, da man for at vinde frisk Luft, maa

lukke Vinduerne op, er saa nær ved det Utaalelige, at kun Vane og Taalmodighed kan sætte Disciple og Lærere istand til at udholde den“. Og han sender en vemodig Tanke til den gamle kasserede Skolebygning „der ligger paa en rolig Plet i Byen og har inden sine ærlige gamle Mure tilbuddt Disciple og Lærere en vis hellig Roe til deres Arbeide og været i Kulde et luunt og i Hede et svalt Opholdssted“.

I denne af Gadelarm og indelukket Skoledunst ilde plagede Lærdomsanstalt var det, at *H. C. Andersen* fra sidst i Oktober 1822 var blevet sat til Bogen — i 1825 havde han sikkert vænnet sig dertil. Han var kommet ind i 2. Klasse, den næstnederste, og anbragt ved det mellemste Bord, omtrent midt i Klassen, hvis Disciple alle næsten var Børn — han ragede op over dem alle<sup>4</sup>; i Dagbogen fra 1825 hører vi om hans Oprykning fra 3. til 4. Klasse, og i „Mit Livs Eventyr“ fortæller han, hvorledes Gadens Færdsel af Folk og Fæ blev taget med ind i Rektorens spottende Tiltale til sine Disciple<sup>5</sup>. „Blev en Drift Qvæg ført igjennem Gaden, medens han læste med os, og en enkelt Discipel [han hed formodentlig *H. C. Andersen!*] blev opmærksom derpaa, saa faldt det let Rectoren ind at befale os Alle at staae op og gaae hen til Vinduerne for at se „vore Brødre drage forbi“!“. Dette oplevede Andersen dog ikke, før han i Oktober 1823 var naaet op i 3. Klasse, thi som det vil ses af den her givne Plan over Skolen inden Ombygningen i 1827, vendte 2. Klasses Vinduer ud til Gaarden, 3. og 4. Klasses til Gaarden, hvor Færdselsstøjen var værst.

Om Klassernes ringe Størrelsesforhold faar man et Begreb gennem følgende Tal<sup>6</sup>: hele Skolens Facade havde en Længde af 57 Alen (c. 36 m) og en Bredde af 15 Alen (9 m); heraf medgik til Porten i Gaardens Vestende  $6 \times 15$  Alen; Rektorboligen lagde Beslag paa  $20\frac{1}{2} \times 15$ , og til Skolebrug blev der kun  $30\frac{1}{2} \times 15$  eller  $457\frac{1}{2}$  □ Alen ( $180 \text{ m}^2$ ), hvoraf

Opstalt og Grundplan af Skolebygningen i 1826 før Ombygningen.





godt en Femtedel optoges af Biblioteket, som laa i det lidt lavere beliggende vestlige Bindingsværksparti af Gaarden, hvori ogsaa Porten var<sup>7</sup>. Især 3. Klasse var meget indskrænket, kun lidt over 40 □ Alen (16 m<sup>2</sup>) stor, den rummede til Tider 13 Disciple — og her stod Solen om Sommeren paa fra Kl. 7 til Kl. 1 Middag, medens Disciplene om Vinteren havde den hede Kakkelovn lovlig nær inde paa Livet.

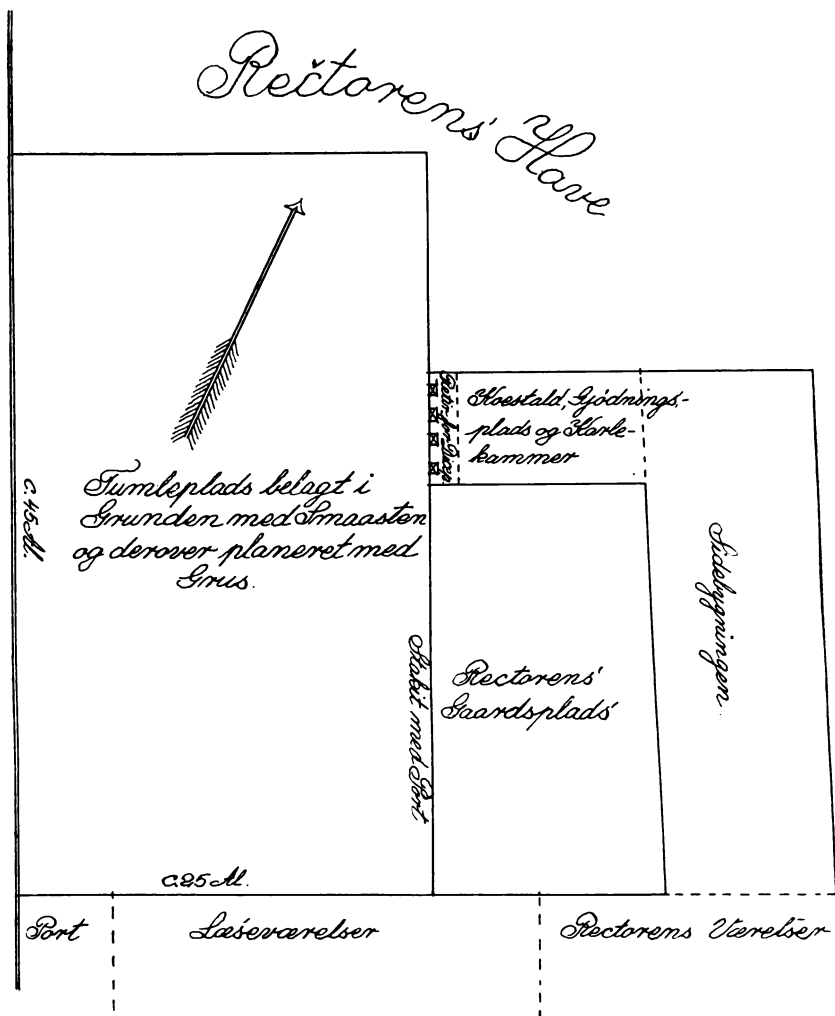
I denne Klasse, hvor det flere Gange hændte, at Disciplene fik ondt af Heden og den kvælende Luft, hvor de havde daarlig Plads til deres Bøger m. v. og derfor „maatte sidde i forskellig Retning, saa de havde vanskeligt ved paa eengang at profitere af den Undervisning, som gives ved Brug af den fælles Tavle eller Landkort“ har Andersen sin Plads i 1825, til Eksamen er overstaaet — saa rykker han ind ved Siden af, i 4. Klasse.

I de beskrevne uheldige Forhold fandt der ingen Ændring Sted i Andersens Skoletid i Slagelse — først da der atter, i Forsommeren 1826, blev Vakance i Embedet, fik den fung. Rektor, J. Chr. Qvistgaard, sat igennem, at hele Skolefløjen i 1827 blev udvidet; den hidtidige Biblioteksbygning fik Grundmur ud til Gaden og dens Rum, der havde været  $\frac{3}{4}$  Alen lavere end de øvrige, blev bragt i Niveau med disse; samtidig blev der opført endnu en Kvist ud til Gaden, hvor Biblioteket fik Plads, og hele Fløjen gjordes bredere ved en Udvidelse til Gaardsiden. Men Værelsernes Højde kunde ikke ændres — den var og blev  $4\frac{1}{2}$  Alen (2,8 m).

Hele den østre Ende af Skolegaarden var Rektorbolig med et Areal af  $307\frac{1}{2}$  □ Alen (121 m<sup>2</sup>) samt en Kvist paa 75 □ Alen (29,5 m<sup>2</sup>); dertil kom en Sidelænge, hvori der til Beboelse, Køkken og Bryggers var afsat  $15\frac{1}{2} \times 9 = 139\frac{1}{4}$  □ Alen (54,8 m<sup>2</sup>); Resten var Vognremise og Brændehus; i et Baghus var der — foruden Skolens Lokummer, der vendte ud mod Disciplenes Tumbleplads, — Hønschus, Have-

gang m. v.; iøvrigt havde Rektorfamilien ikke nok i sine egne Udenomsbekvemmeligheder — i Levnedsbogen fortæller Andersen (og i sit Manuskript skriver han det af Blufærdighedshensyn med græske Bogstaver!), at Rektorens Svin havde Logi i Skolens Vandhus<sup>8</sup>.

Rektorboligen og Skolen stod altsaa, som det ogsaa vil ses af Planen, i umiddelbar Forbindelse med hinanden. Da Andersen har faaet Ophold hos Rektorfamilien, faar han anvist Rektorens Soveværelse til at læse i, og har altsaa kun at aabne Døren for at være inde i Skolen<sup>9</sup> — „Rektorens Soveværelse“ maa da vist være det paa Planen som „Et Værelse i Rektorboligen“ betegnede Rum; 4. Klasses Endevæg mod Øst har altsaa vendt ud mod Rummet lige indenfor Indgangsdøren under Kvisten („Entréen“ vilde man nu sige), men herfra har vel næppe været direkte Adgang til Klassen. Øst for „Entréen“ har Rektorfamilien haft to Opholdsstuer med Vinduer til Gaden, og i Enden af Sidelængen, som vendte ud mod Haven, en Havestue, der dog kun var beregnet til Sommerbrug; Kvisten var inddelt i to Rum — over hvormange og hvor store Værelser Beboerne ellers har disponeret, kan ikke tydeligt ses; i 1822 var Skolens Forstanderskab med Rektoren enig i, at Boligen kun bød paa ringe Plads<sup>10</sup>. Det ser jo da ret mærkeligt ud, at der i 1825 nok er Plads til en Logerende, men som det bl. a. af Dagbogen vil ses, fik denne heller ikke sit eget ugenerte Værelse, som han sidst havde haft i sit forrige Logi. Nu var Rektor Meislings Husstand heller ikke lille: Mand, Hustru, i Efteraaret 1825 fem Børn i en Alder fra et halvt til tolv Aar, Jomfru og to à tre Piger, det bliver ialt 10—11 Personer, store og smaa, hvortil altsaa nu kom en ny Husbeboer. Man ser ogsaa, at Familien har taget Skoleværelserne i Brug til forskelligt: her hænges Tøj til Tørring, om Søndagen rykkes Skolebordene bort, og Rektoren leger med Børnene og kører sin lange Logerende rundt i en Barne-



Grundplan af Skolens „Tumleplads“ m. v. efter Reguleringen 1822.

vogn<sup>11</sup>! Ved sin Overtagelse af Boligen i 1822 klagede den nye Rektor over, at Værelserne var meget medtagne, og der blev anvendt et Par hundrede Rdl. paa at faa den sat i Stand; ved hans Bortrejse tre og et halvt Aar senere har den sikkert

ogsaa trængt til Reparation. Af Forslaget i 1827 om de forskellige Forandringer i Skolefløjen fremgaar iøvrigt, at naar den nye Kvist ikke blev bygget helt symmetrisk med den gamle, var det, fordi Muren fra den Tid, da der var Købmandsgaard, fra Grunden af var gennemtrængt i den Grad af Salt, at den udvendige Afpudsning stadig blev afkastet og Muren derved svækket; dette gjaldt særlig det Sted, hvor 3. og 4. Klasse havde Lokale<sup>12</sup>.

Ligesom Rektor Qvistgaard i 1826—27 fik selve Skolen bedre indrettet — noget Rektor Meisling ikke synes at have interesseret sig en Smule for — saaledes havde han benyttet Vakancen i 1822, da han som fung. Rektor ledede Skolen og havde direkte Adgang til Forstanderskabet, til at søge forbedret visse af Skolens ydre Forhold, og det var bl. a. lykkedes ham at faa en Sondring mellem Disciplenes Tumbleplads og Rektorens Gaardsplads, der tidligere ikke var adskilte; da Dr. Meisling overtog Embedet fandt han derfor den Inddeling, som den vedføjede Plan viser<sup>13</sup>. Det var gaet en Smule ud over Rektorens Haveareal, mens til Gengæld „Tumblepladsen“ havde faaet bedre Façon, og et Stakit adskilte den fra Rektorens Domæne. Senere fik Rektor Qvistgaard Tumblepladsen forskønnet med to Rækker Lindetrær, og i 1832 blev der bygget et Gymnastikhus paa et Areal, som hovedsagelig blev taget fra Rektorhaven, hvad hans Efterfølgere i Embedet, der ikke var saa uselvvisk indstillet paa Skolens og dens Elevers Tarv som denne brave Rektor, næppe var ham synderlig taknemlige for og derfor ikke helt har undladt at ironisere en Smule over denne Ædelhed<sup>14</sup>. Men disse Forbedringer nød H. C. Andersen altsaa ikke godt af; han har dog hørt om nogle af dem — om ikke set dem — og da han første Gang igen efter 1826, paa sin Møens-Rejse i 1829, kommer til „min ædle Skoleby Slagelse“ — med en herlig Følelse ved at rulle ind ad Byporten uden at skulle be-

gynde Skolegangen dér igen; „Underkuelsens og Sønderknuselsens Dage stod i den tilbagelagte Baggrund“, hedder det i Dagbogen — noterer han, at „Skolen har vundet i det ydre og indre ved den nye Rector“<sup>615</sup>. Gud ved, om H. C.



*Slagelse lærde Skoles Bygning paa Bredegade o. 1902.*

Andersen iøvrigt vilde have sat Pris paa Gymnastikundervisningen?

Nu er hvert Spor af den gamle Skolebygning paa Bredegade længst forsvundet. Da Slagelse lærde Skole blev nedlagt i 1852, blev dens Bygning i Begyndelsen benyttet af den nye Realskole, men gik i 1857 over i Privateje og blev i Tidens Løb meget forandret, selvom man dog endnu kunde genfinde dens gamle Plan i den Skikkelse, Gaarden havde, da dens sydlige Del, selve Skolen, i 1903 blev revet ned for at give

Plads for et moderne Hus, rejst af Sparekassen for Slagelse og Omegn. Nu er ogsaa den nordre Del, Rektorboligen, afløst af en Nybygning.

Spørges der om Grunden til, at H. C. Andersen i 1822, da man var gaaet ind for at lade ham studere, netop blev henvist til at søge Slagelse Skole, er Grunden utvivlsomt den, at der her var en nyansat Rektor, som man ansaa for en særlig dygtig Skolemand, og som selv havde lagt Evner som Digter for Dagen — han maatte jo netop være den, man betroede en saadan Opgave<sup>16</sup>. Skolevæsenet var ikke Etatsraad, Finansdeputeret og Theaterdirektør *Jonas Collins Fag*; han har altsaa spurgt sig for paa kompetent Sted — i 1822: hos Direktionen for Universitetet og de lærde Skoler og, ganske naturligt, hos denne Direktions yngste og vel derfor mest moderne indstillede Medlem (fra 1817), Dr. theol. *J. P. Mynster*, som var en alsidig Begavelse og bl. a. ogsaa kunde skrive Vers. Mulig har Collin allerede til ham talt om Dr. *S. Meisling*, der i Septbr. s. A., kun 35 Aar gammel, var blevet den foretrukne til Embedet som Rektor i Slagelse, men af det bevarede Svar fra Mynster ses det, at han ialtfald holdt paa Meisling som den i dette Tilfælde rette; i hans Skrivelse af 11. Oktbr. 1822 hedder det<sup>17</sup>: „Da den private Underviisning her i Staden ikke synes at ville slaae an paa Deres poetiske Klient [herom har Fr. Høegh-Guldberg maaske fortalt Collin og Mynster et og andet<sup>18</sup>!], og det vel sagtens vilde blive ham altfor upoetiskt, om man tingede ham i Kost og Lære hos een eller anden Præst paa Landet, saa troer jeg ogsaa, at det vil være det retteste at forsøge det med ham i en Skole, og at Meisling uden Tvivl er den Rector, der kan være bedst skikket til at regiere ham. Han vil let kunne faa fri Underviisning i Slagelse, men det vil være nødvendigt, at De eller en Anden skriver desangaaende til Directionen, ikke blot fordi alle Gratistpladserne ere besatte, men ogsaa fordi

der egentlig udfordres et Prøveaar, inden fri Underviisning tilstaaes, hvorfra der altsaa maa dispenseres; men dette skeer ogsaa under særdeles Omstændigheder“.

Saadanne forelaa her; naar en Mand som Collin, der allerede havde omtalt Sagen for Landsfaderen, anbefalede sligt, satte man sig jo nok i de kgl. Direktioner udover formalia; paa Collins Ansøgning af 16. Oktbr. til Universitetsdirektionen om „Adgang til Slagelse Skole samt fri Undervisning for Andersen, 17 Aar gl. og Forfatter af adskillige æsthetiske Produkter“, resolveredes allerede den 18. s. M.: „Bevilges“, og Sagen ekspederedes den 19. til Rektor Meisling og Etatsraad Collin<sup>19</sup>. Det er værd at lægge Mærke til, at medens Collin i sin Ansøgning begærer Andersen optaget i Skolen, og at han der maa nyde fri Undervisning, resolverer Direktionen kun, at „bemeldte Andersen maa nyde fri Undervisning i Slagelse lærde Skole“. Dette har haft den Virkning, at Andersen ikke af Rektor Meisling og Forstanderskabet for Skolen formelt er *optaget* i denne — han figurerer saaledes ikke i Skolens Matrikel<sup>20</sup> og har alene været, hvad man senere vilde betegne som Privatist. Praktisk Betydning for hans Skoleliv har dette haft derved, at han altsaa heller ikke kunde være berettiget til at nyde Skolens Stipendier, men da han nød fri Undervisning og fik — af Fonden ad usus publicos — bevilget Midler til sit Ophold, har dette jo været af mindre Betydning<sup>21</sup>. Ved denne Understøttelse er der iøvrigt den Ejendommelighed, at den først tilstodes ham et Par Maa-neder efter, at han var kommet til Slagelse; Collin maa vel have staaet i Forskud for Penge baade til Andersens Rejse og til hans Værtinde, Mad. Henneberg, der ønskede at faa sine 50 Rdl. pr. Kvartal forud. Først den 2. Decbr. overkom Theatrdirektionen nemlig at indgaa til Fondens Direktion med den Anbefaling af kgl. Understøttelse til Andersens Studering, som man i September havde stillet ham i Udsigt; man næv-

nede, at efter indhentet Underretning fra Rektor Meisling formentes hans Husly, Kost, Vask, Klæder og Bøger etc. at ville i det mindste medtage 350 Rdl. aarlig, og man udtalte derfor, at „vilde Hs. Majestæt allernaadigst bevilge indtil 400 Sedler aarlig i 3 Aar, i hvilken Tid han [A.] i sin Alder (17 Aar) vel vil kunne vorde færdig til Academiet, haaber man, at hans timelige Lykke dermed er grundlagt“. Paa dette Forslag indgik Direktionen for Fonden ad usus publicos den 28. Decbr. med en allerunderdanigst Forestilling til Kongen<sup>22</sup>, og den 31. s. M. approberedes Indstillingen, idet Summen dog nedsattes til 350 Rbdl. — hvor man blot kunde, blev der altid sparet i Frederik VI.s offentlige Husholdning! Men Beregningen holdt paa et andet Punkt ikke Stik — de tre Aar slog naturligvis ikke til; ved Reskript af 19. August 1826 forlængedes Understøttelsen derfor først paa 2 Aar efter Ansøgning af Etatsraad Collin, og d. 15. Novbr. 1828 paa endnu et Aar efter Ansøgning af samme — men da var Andersen ogsaa omsider, i Oktbr. s. A., kommet over Artiumsgærdet, og Aaret efter klarede han sidste Del af Examen philologicum & philosophicum. Da havde den vordende Verdensberømtthed ialt kostet den kgl. Kasse 2100 Rbdl. Sedler — i vore Penge vel en 12—13000 Kr., fordelt paa 6 Aar. De maa vist siges at have været givet ganske godt ud!

Slagelse Skole talte i Efteraaret 1825 før Hovedeksamen ialt 38 Disciple — 6 i 4., 12 i 3., 11 i 2. og 9 i 1. Klasse. Der dimitteredes da 3 af de 6 i 4. Klasse, og i Stedet oprykkedes 5 fra 3. Klasse, deriblandt H. C. Andersen<sup>23</sup>. Af dem forlod *Ole Petersen* Skolen i 1826 uden Eksamen<sup>24</sup>; H. C. Andersen fulgte med Rektor Meisling til Helsingør, *C. H. Quorstrup* blev dimitteret fra Slagelse 1828 (samme Aar som H. C. Andersen privat dimitteredes i København), mens *A. F. V. Giesemann* og *C. C. Wittrup* først blev Studenter fra Slagelse i 1829; de omtales alle nedenfor i Dagbogen<sup>25</sup>.



Sammesteds omtales af Lærerne foruden Rektoren og Overlærer Qvistgaard Adjunkterne *C. P. Andersen* og *J. A. Andresen* samt Timelæreren *P. A. Torst.* Derimod nævner Dagbogen ikke den gamle Adjunkt *Jens Peter Snitker*<sup>26</sup> (1770—1847), der 1838 entledigedes efter 45 Aars Tjeneste — han omtales derimod i *Levnedsbogen*<sup>27</sup> — og heller ikke Sanglæreren, Organist *Eiler Christian Solkendorff*, som først døde 1851, 84 Aar gammel; han strejfes, dog uden at Navnet anføres, i *Levnedsbogen*<sup>28</sup> og der har antagelig bestaaet et venligt Forhold mellem ham og *H. C. Andersen*, som plejede at faa blankt ug i Sang.

## HENVISNINGER OG NOTER I

1. Slagelse Købstads Skøde- og Panteprot. No. 10. Købekontrakt af 7. 8. 1809, Skøde af 29. 8. 1810, læst 1. 10. s. A. Ejendommen bestod af en Gaard, ældre Mtr. No. 156 (176) og et hosliggende Hus No. 155 (175). Købesummen var 10,500 Rdl.; Sælgerne var Kammerraad og Byskriver i Slagelse *Erich Christensen* (død 1812), der havde arvet Ejendommen efter sin Farbroder *Hans Erichsen*. (Skøde- og Panteprot. No. 10, S. 88 og 166).
2. *F. W. Wiehe*: Kort Tilbageblik paa Slagelse lærde Skoles Historie. Indbydelsesskrift for Skolen 1852. Til Grund herfor ligger: *J. Chr. Qvistgaard*: Efterretninger om Slagelse Bye og Skole i ældre Tider, Indbydelsesskrift 1831 og sammes: Fortsatte Efterretninger om Slagelse lærde Skole, Indbydelsesskrift 1832. Se endvidere *Henny Glarbo*: Slagelse Latinskole i Aarvog for historisk Samfund for Sorø Amt, 1930, S. 66 f.
3. *Qvistgaards* Indbydelsesskrift 1832, S. 7 f. *Jeppe Christensen Qvistgaard* (1781—1850) blev Rektor i Slagelse efter *Meisling* i Juli 1826; han havde været knyttet til Skolen som Overlærer fra 1819. Mellem ham og *H. C. Andersen* bestod der et meget godt Forhold, se herom *Levnedsbogen*, S. 81, og *Galster*, S. 22 ff.; hans Data findes hos *Hunderup L.*, S. 23. Han omtales i Dagbogen under 25. Januar.

4. *Levnedsbogen*, S. 80.
5. *MLE*, S. 63.
6. Opmaalingsprot. for Bygningsafgifter af Slagelse Købstad 1828, Bredegade Nr. 175—76.
7. Den følgende Skildring af Lokaleforholdene er bygget paa Skriv. af 4. 6. 1826 fra Rektor Qvistgaard til Universitets- og Skoledirektionen, hvormed fulgte de her gengivne Tegninger af Bygningens Façade og Lokalernes Inddeling, saaledes som den da var og som den foresloges ændret; Univ. Dir.s Referat- og Resol.prot. 2 D No. 1372, 1458, 2086, 2227 og 2322; Forestill. af 5. 7. 1827 No. 1051 med kgl. Resol. af 6. 7.; Ref. Prot. 2 E No. 47.
8. *Levnedsbogen*, S. 105.
9. Dagbogsnotat for 28. Oktober.
10. Skriv. af 3. 11. 1822 fra Skolens Forstanderskab til Univ. Direktionen; dennes Ref.- og Resol.prot. 2 C No. 785; Forsl. approb. v. Dir.s Skriv. af 23. 11. s. A., R. 1222.
11. *Levnedsbogen*, S. 104.
12. Aarsagen til, at Muren her havde en Svaghed, maa snarere søges i, at der vist paa dette Sted har været en Port, som er blevet tilmuret, da Gaarden i 1810 indrettedes til Skolebygning. Som Købmandsgaard fra o. 1780 i Cornelius Hjortebørgs (1744—1821) Eje til Juni 1800, da den købtes af tidl. Tobaks- og Porcellænshandler i København Hans Erichsen, fra hvem den gik i Arv til Brodersønnen Erich Christensen, har Saltlageret antagelig været i de to tilhørende Pakhuse, mens selve Butikken var i Hovedlængen (Taksationer 1791 og 1800 samt Opmaaling 1803 i Slagelse Raadstue-Arkiv).
13. Skriv. af 12. 6. 1822 fra Slagelse Skoles Forstanderskab til Dir. for Univ. og de lærde Skoler og dennes Resol. i Skriv. af 29. 6. s. A., R. 576; Ref.- og Resol.prot. 2 C No. 298; som Bilag medfulgte to Rids af Skolegaarden som den var og som den foresloges ændret.
14. F. W. Wiehes Tilbageblik (se ovfr. Note 2), S. 27.
15. Se min Kronik: H. C. Andersens Sommerrejse 1829 i „Nationaltidende“s Aften-Nr. for 20. 7. 1929.
16. Om Rektor Meislings videnskabelige Uddannelse og Embedskarriere, se *Hundrup L.*, S. 21 f.; om hans litterære Virksomhed *Erslevs Forfatter-Leksikon*. 2. Bind, 1847, S. 249 f. og Supplement, 2. Bind, 1864, S. 350.
17. Et Uddrag af Brevet, der findes i H. C. Andersens Hus i Odense, er trykt hos *Brix*, S. 219.

18. *Levnedsbogen*, S. 67 og 70 f., MLE, S. 47 og A&C, S. IX.  
 19. Dir. f. Univ. og de lærde Skolers Refer.- og Resol.prot. 2 C No. 724; Brevene til Meisling og Collin har Brev-Nr. R 1074 og 1075. Collins Ansøgning, som ikke tidligere har været trykt, lyder saaledes:

Det vil udentvivi være den Kongelige Direction bekjendt, at her i Byen opholder sig et ungt Menneske, 17 Aar gammel, ved Navn Andersen, som uden nogen videnskabelig Dannelse har befattet sig med æsthetiske Arbeider. To af sine Producter har han indsendt til det Kongelige Theater, hvis Censorer vel ikke have fundet dem værdige til Opførelse, men dog, med Hensyn til Forfatteren, mærkelige. Theater Directionen er sindet at indgaae med allerunderdanigst Forestilling om, at det unge Menneske, for ej at spille sin Tid ved umodne Arbeider, maatte, da han er aldeles fattig, erholde Understøttelse til at faae den fornødne videnskabelige Dannelse og vorde akademisk Borger, inden han videre vover sig ud paa Skribentbanen. Hans Majestæt har mundtligent allernaadigst givet sit Minde hertil, og jeg har ifølge deraf corresponderet med Rector Meisling om at faae ham optaget i Slagelse Skole.

Min ærbødige Begjering til den Kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler i den Anledning er, at hans Alder ikke maatte vorde ham til Hinder i at optages i Skolen, og at han maatte nyde fri Underviisning.

Kjøbenhavn, den 17. October 1822

ærbødigt  
*Collin*

20. „Protocoll over Slagelse latinske Skoles Discipler fra 9de Martii 1792 til 1831“ (Landsarkivet for Sjælland).  
 21. Da Andersen i Maj 1826 fulgte med Rector Meisling til Helsingør, maatte der søges om fri Underviisning til ham i denne Skole. Akterne herom findes ad Univ. Dir.s Journal 1824—27, 2 D No. 1346, 1350 og 1351; A.s Ansøgning er af 17. Maj; d. 23. s. M. sendtes Sagen til M.s Udtalelse, og først d. 9. Juni, da baade Rector og hans Discipel sad i Helsingør, faldt Resolutionen: Disciplen Andersen bevilges fri Underviisning i Helsingør Skole; den meddeltes de paagældende d. 11. s. M., Brev Nr. 739—743.  
 22. *Fonden ad usus publicos*. Aktmæss. Bidr. til Belysning af dens Virksomhed. 2. Bind, 1801—1826, Kbhvn. 1902, S. 359 f.

23. Slagelse lærde Skoles Arkiv (Pakke med Eksamenslister m. v. i Landsarkivet for Sjælland).
24. Se nedenfor i Dagbogen under 22. September.
25. *Hundrup D*, Nr. 997, 1004 og 1005.
26. *Hundrup L*, Hørere, Adjuncter og constituerede Lærere Nr. 84, S. 53 f.
27. *Levnedsbogen*, S. 81 og 95.
28. l. c., S. 92.

## II.

### I DET HENNEBERGSKE HJEM

**D**A den kgl. Theaterdirektion den 13. Septbr. 1822 havde holdt sit ugentlige Møde, var der i Forhandlingsprotokollen kommet til at staa<sup>1</sup>:

Forfatteren af Sørgespillet *Alf sol*, forrige dramatisk Elev *Andersen* mødte efter Tilsigelse, og blev ham tilkiendegivet, at hans Stykke ikke var fundet passende for Skuepladsen, men at man i Betragtning af det Anlæg, hans Arbejde syntes at vise, vilde anbefale ham til Kongelig Understøttelse for at kunne studere, hvilket han med Taknemmelighed modtog.

Det er ikke uden Føje sagt, at hermed indtraadte det egentlige Vendepunkt i H. C. Andersens Skæbne. Men ligesaa vist er det, at i hele Andersens Liv har ingen Forandring været saa gennemgribende, som da han de sidste Dage i den paafølgende Maaned fik fast Ophold hos Herredsfoged Hennebergs Enke paa Bredegade i Slagelse; foran i sin Charakterbog har han skrevet<sup>2</sup>: „Mandagen den 28 October 1822 kom jeg i Slagelse lærde Skole — i 2den Classe“, og mens han ved sin Ankomst til Byen Lørdag Aften den 26. var taget ind i et Gæstgiveri<sup>3</sup>, har det vel ikke varet mange Dage, før han flyttede ind i det Logi, som var ordnet for ham af Skolens Rektor, Dr. Simon Meisling, efter Aftale med Etatsraad

Jonas Collin<sup>4</sup>. Thi hermed havde det 17-Aars unge Menneske gjort det i hin Tid saa uhyre vanskelige Spring fra Proletariatets Verden ind i Overklassen. Det havde jo i Virkeligheden intet haft at betyde, at han med sin enestaaende Evne til at gøre Bekendtskaber, og det ofte med de bedste i Samfundet, havde siddet i de dannede og fine Folks Stuer, havde læst for dem af sine Produkter og aflokket dem et mer eller mindre ærlig ment Bifald, ja maaske faaet det suppleret med et Maaltid Mad, nogle Rigsdaler eller lidt brugte Klæder; naar han var kommet ned igen paa Gaden, var han atter den næsten hjemløse Proletar, der for sine ynkeligt smaa Midler maatte leje sig et Hummer i Byens skidneste Kvarter og til Middagsmad nøjes med et Stykke tørt Brød, fortæret paa en Bænk i Kongens Have.

Nu var det med eet noget helt andet; forbi var de slemme Aar i Ulkegade og senere i Skvaldergaarden, i Mad. *Thorgesens* vindusløse Bagstue, Dør om Dør med en stakkels holdt Pige, eller hos Styrmand *Henckels* Kone med hendes Børneflokk myldrende om sig<sup>5</sup>, forbi var Frygten for, hvor han skulde faa Mad den næste Dag, forbi var i hvert Fald for det første den tærende Angst for, hvad der dog skulde blive af ham — hvorledes det skulde blive muligt at komme frem og op dér, hvor han vilde hen, til Berømmelsens Tinder. Foreløbig var det Trin altsaa taget, der hed: en Plads i de dannedes Kreds, lige Kaar med Landets øvrige Ungdom, der blev holdt til Bogen, og et roligt, fredeligt Hjem i jævne borgerlige men velordnede og solide Former.

Madam *Erikke Henneberg* var en Kone paa 55 Aar, da hun blev Husmoder for H. C. Andersen; hun var Datter af den i 1804 afdøde Kammerraad og Herredsfoged i Arts Herred *Rasmus Grønberg*; ogsaa hendes Moder, *Christiane Rauberg*, var en Herredsfogeddatter, og selv havde hun i 1793 ægtet den daværende Prokurator i Slagelse *Andreas Petersen*

*Henneberg*, som 1805 blev Herredsfoged og -skriver i Løve Herred og 1813 var død i Slagelse, 54 Aar gammel, efter Aaret før at have taget sin Afsked. Ægteparret havde to Døttre og en Søn, *Niels Peter*, født 1801, der i 1819 blev Student fra Slagelse og 1826 cand. theol.; han blev Præst, gift med en Søsterdatter af Andersens Vært i Julen 1825, Kommandør, senere Admiral *P. F. Wulff*, var senest Sognepræst for Lyngby og Ølsted Sogne og døde 1868 i København. Af Døttrene var *Christiane Catharine* født 1794 og forblev ugift, mens *Rasmine Petrea*, født 1798, havde sin lille triste Ægteskabs-Historie, hvorom mere nedenfor. Herredsfoged *Henneberg* havde haft en Gaard paa Bredegades nordre Side, som Enken solgte til By- og Raadstueskriver *Stabell*, fra hvem den atter overgik til Distriktskirurg *Hundrup*; af ham havde *Mad. Henneberg* i 1817 købt den Gaard paa Bredegades søndre Side (da Mtr. Nr. 137, nu Mtr. Nr. 19, og Gade Nr. 29), hvor hun boede til sin Død i 1839<sup>7</sup>. Hendes Gaard laa paa et Strøg, der endnu omkring Aarhundredskiftet havde et ret fornemt Præg; en enkelt af disse Patriciergaarde ses endnu i ret uforandret Skikkelse om end gnavet stærkt af Tidens Tand — det var 1-Etages Huse med ret lange Façader mod Gaden, med Port og Indgangsdør og stundom med en bred Kvist over et Par Fag og en ret høj Sokkel; bag Stuehusene brede Gaarde med Side- og Baghuse til Stalde og Bryggers og bag dem altid Haverne, der især paa Gadens Sydside var ret langstrakte og vendte ud mod Byens Marker, hvoraf der fra gammel Tid hørte mindst een Lod til hver Gaard. *Mad. Hennebergs* Gaard, der brændte i 1897, havde 12 Fag, ialt 27½ Alen Façade til Gaden, hvoraf 4½ gik til Porten; den havde en Kvist ud mod Gaarden, der var begrænset af en 7 Alen lang og lige saa bred Sidelænge med Pige-kammer, Brændehus og Lade og af et Baghus, 14½ Alen langt og 9 Alen dybt, hvor der ikke blot var Bryggers og Stald, men

ogsaa en Havestue og et Kammer<sup>8</sup>; bagved laa Haven med dens Frugtræer og Lysthus og et Plankeværk ud mod Markerne; umiddelbart udenfor dem bølgede selve det aabne, brede Sydvest-Sjælland, hvor Vinden strøg frisk ind fra Store Bælt — og gik Skoledisciplen en Tur ud til de høje Bakker med deres Fortidsgrave, kunde han derfra skimte sin Fødeøjs fjerne Kyst. I dette rummelige Hus, i disse Omgivelser var det, at H. C. Andersen hin Oktoberdag 1822 holdt sit Indtog — man tænke sig Forskellen mellem dem og hans hidtidige Tilholdssted i Hovedstaden i Gaderne mellem Lille Kongensgade og Holmens Kanal!

Sammen med en anden, lige et Aar ældre, Skolediscipel, *Jens Mathias Fischer*, Søn af en nylig afdød Sognepræst i Bringstrup ved Ringsted<sup>9</sup>, fik Andersen Værelse i Baghuset, hvor de to delte Havestuen og Kammeret. Hvis der ikke er blevet flyttet meget om med Tingene i Mad. Hennebergs sidste Leveaar, véd vi fra hendes Skifte<sup>10</sup>, hvorledes de to smaa Stuer var møblerede: i Kammeret en Sofa, fire Stole, et Spejl og et Sæt „Ildtøj“, Vindues- og Rullegardiner til to Fag; i Havestuen stod et rødmalet Linnedskab, en Himmelseng, som de to Logerende nok efter Tidens Skik har delt, et rødmalet Bord og fire Stole; der var tre Skilderier og et Spejl paa Væggen og røde Repsgardiner for Vinduerne. Saa komfortabelt havde Odensedrengen jo aldrig før haft det i sit Liv (og fik det heller ikke før langt senere); helt hyggeligt maa der have været i den lavloftede Stue, hvor Sydsolens stærke Skær faldt dæmpet ind gennem de smaa solbrændte Ruder og Vildvinens Ranker paa Muren udenfor. Sommeraftnerne har han tilbragt i Haven, hvor han, som i Odense, sad og sang, saa Folk i Nabohusene lyttede dertil — blandt dem Præsteenken i Huset ved Siden af, Mad. Lange født Payngk og hendes to Døttre, Thea og Elisa, der snart blev hans gode Venner<sup>11</sup>. Flittig har han læst og søgt at tilegne sig



det uhyre Stof, der laa og ventede paa ham; digtet har han ogsaa, skønt det var forbudt! Her har han skrevet Sangen, som blev sunget i Klosterkirken ved Dr. *Meislings* Indsættelse i Rektorembedet den 16. Juli 1823<sup>12</sup>, og det Mindedigt over hans Ven og Beskytter, Provst *Gutfeldt*, der staaer at læse i den Vest-Sjællandske Avis for 1. Februar s. A. og som vandt ham en Ven i Avisens Redaktør, Pastor *Bastholm*<sup>13</sup>; her skrev han ogsaa en Vise for de Slagelse Borgere, der paa „Postgaarden“ slog Katten af Tønden<sup>14</sup>; den begyndte særdeles festligt:

Nordens Kraft er ej forsvunden,  
det har vi beviist i Dag!

Men her har ogsaa hans Taarer flydt, naar han sørgede over Rektor *Meislings* Spotterier og den haarde Tiltale fra den uligevægtige Lærer *Andersen*, der ikke havde det godt hjemme og lod sit ilde Lune gaa ud over sine Elever. Rart har det jo heller ikke været, naar Contubernalen, der dog allerede sidst i 1823 efter 9 — ni — Aars Studering blev sat ud af Slagelse Skole, „eftersom hans Kundskabers ringe Omfang ikke tillod at man dimitterede ham“, kom fuld hjem og regerede i Havehuset, saa den ædruelige H. C. Andersen maatte flygte over i Hovedbygningen og overnatte paa Mad. Hennebergs Sofa<sup>15</sup>; værst var det dog vist, da han efter at have været til den ovenfor omtalte Henrettelse, og nu var ene i Havehuset, laa vaagen den hele Nat, fjærnt fra alle, mens det udenfor blæste op, saa Vinrankerne slog mod Ruderne og Plankeværket væltede, og han bestandig saa de henrettedes blege Ansigter for sig, stirrende fra de Stager, som Hovederne var sat paa af Bødlens Folk .....<sup>16</sup>.

Med Familien Henneberg kom den godmodige Logerende godt ud af det. Husmoderen var — skønt *Meisling* i 1822 kalder hende „en trængende Enke“ — en ikke ubemidlet

Kone, der vel nærmest tog Pensionærer i Huset for at kunne støtte sin Søn, mens han studerede i København; til Hjælp i Huset havde hun sin lidt fjogede, ugifte Søster, „Moster“ som hun kaldtes af alle, og om hvem Andersen har fortalt morsomt i sin *Levnedsbog*<sup>17</sup>. Med disse jævne, fordringsløse Mennesker har Andersen delt godt og ondt, som det faldt for i Familien. Han var med, da den yngste Datter i Juli 1824 ægtede en ung Kirurg, *Asmus Ulrich Johannsen*, der samme Aar havde faaet Praksis i Ringkøbing, og til deres Bryllup skrev han den her meddelte Sang, der ikke tidligere har været trykt<sup>18</sup>:

Mel.: Velkommen i Din Ungdoms Lund

Et Hav af Guld paa Marken staaer  
Til Landets Held og Fryd  
I Lunden Nattergalen slaaer  
Med sød Vedmodig Lyd.

:: Thi Venner høit udbryd! ::  
Naturen selv jo jubler Parrets Glæde!

Paa Liljeskyer Siofna sank  
Med Øjne himmelblaae  
Og Freias Stjerne skinned blank  
Da hun de Elskte saae,

:: Nu svandt de Skyer graae ::  
Og *Siofna* bandt de Hierter til hverandre!

Nu blusser Brundefaklen mild  
Og Brudens Kind som den,  
Lad slukkes Faklens stærke Ild  
Ei veires Hiertets hen.

:: Du kiender jo din Ven ::  
Ved Sygeleiet læste Du hans Hierte.

Snart bovner Vinden Snekkens Seil  
 Sølvskiællet *Ægir* staaer  
 Og vist paa Havets klare Speil  
 Med Sivkrands i sit Haar ;  
 :: Hans Hale Bølgen slaaer ::  
 Og Skibet bærer han til Cimbres Sletter.

O føel ei Længsels tunge Savn  
 Du er paa Danmarks Strand,  
 Og skiærmes trygt i trofast Favn  
 Selv fiernt i fremmed Land,  
 :: Thi jubler Viv og Mand ::  
 Gid Brud og Brudgom maae ret længe leve!

Og han har delt Hennebergernes Sorg, da den unge Kirurg, paa Vej til sine Patienter hinsides Ringkøbing Fjord, den 11. August 1825 kuldsejlede og druknede, medens hans Hustru og deres lille, fire Maaneder gamle Pigebarn, der var født i Slagelse og tre Uger før havde været i Kirke, opholdt sig hos Mad. Henneberg. Herom hedder det i et utrykt Brev fra Andersen til Collin, skrevet den 17. August<sup>20</sup>:

„Her er ellers stoer Sorg i Huset. Madammens Datter som er gift med en Læge har været her i Barselseng og i Dag fik vi Brev at Manden er druknet, den stakkels Kone veed det ei endnu men Moder og Søster ere utrøstelige og det gaer mig ret til Hiertet“.

Det fremgaar af Dagbogen, at det heller ikke var med let Hjerte, Andersen flyttede fra det Hennebergske Hus i Oktober 1825; han kunde ikke faa over sine Læber at sige det til sin gamle Værtinde, det maatte ske i et Brev<sup>21</sup>, men hun tog det meget pænt og bevarede sit venlige Sindelag mod ham. Han vedblev at besøge hendes Hus — *det* har Rektor Meisling dog ikke kunnet eller villet forbyde ham — og ved sin Af-

rejse skrev Hennebergerne et Par Stambogsblade til ham, hvorudaf deres venskabelige Følelser lyser<sup>22</sup>. Paa det ene staar:

Gid De stedse gode Andersen! maae finde Deres Fremtids Vej saameget som mulig Blomsterbestrøet, at De med Glæde og Tilfredshed maae gaae Deres værdige Bestemmelse i Møde. Da er ikke Alene Deres egen Flid Lønnet men ogsaa det Ønske opfyldt, som vi her Nedbeder

Slagelse Den 17de Maj 1826

*E. Henneberg*

Dette er Madam Hennebergs Afskedshilsen til sin forrige Pensionær. Hendes Datter Mine (Rasmine) Johannsen har kun skrevet to Linier, men de siger jo noget om Andersens Plads i hendes Venskab:

Bliv Lykkelig som Mand og Olding  
Som Yngling har de alt fortient at være det.

*M. 7.*

H. C. Andersen har vel ogsaa skrevet i Hennebergernes Stambøger, om de har haft nogle; derom ved vi dog intet<sup>23</sup>, men mellem hans bevarede Smaavers fra Slagelsetiden er et, der er rettet til een af deres Kreds, uden at vi veed hvem, og som vel har været trykt før men ikke i sin hele Skikkelse<sup>24</sup>. Det lyder:

Naar Alnaturen slumrer  
Og Skoven staaer [i] Vinterdragt,  
Naar Sneen flyger  
Og hurtig stryger  
Af Marken hen

Naar Boreas med sine Storme  
 Besøger Sjølund's skønne Egne.  
 Og De en Fugleskræmme skuer  
 Der ensom staaer paa nøgen Mark,  
 Da tænk paa mig!

Og hvis i Drømme  
 De skulde skue  
 At Hungerens Genisus [sic!]  
 var nær  
 Da tænk paa mig!

*H. C. Andersen.*

Slagelse den 4 Januari 1823.

Baade Edvard Collin, der aftrykker sidste Halvdel af 1. Strofe og betegner den som „en besynderlig Sætning“, og en nyere Forfatter<sup>25</sup> har faaet dette uskyldige, halvt lystige, halvt vemodige og selvironiske Digt forkert i Halsen, bl. a. fordi de ikke er klare over, at H. C. Andersens Sans for Ironi allerede var særdeles vaagen i Slagelsetiden men blot ikke kom frem, undtagen han vidste sig helt i Sikkerhed for sine mange Opdrageres Kritik. Det følte han sig bl. a. i den Hennebergske Kreds og vist ogsaa hos Pastor Fuglsangs<sup>25a</sup>. Dér turde han være det, han var — en underlig Fyr, en „poetisk Figur“, et Geni, der var ved at udformes, den virkelige H. C. Andersen i 20-Aars Alderen .....

I Andersens Øren vedblev Navnet Henneberg at bevare sin gode Klang. Da N. W. Gade ved en Fest i Musikkonservatoriet forestillede den unge Pianist Ernst Henneberg for ham „greb han dennes Haand med begge sine, og med en Hengivenhed og Varme, der grænsede til Enthusiasme“ omtalte han „sin slaglosianske Værtinde i den Formening, at hun var en nær Frænde af den Mand, Gade nys havde forestillet

ham“ — hvad hun rigtignok ogsaa var ; Ernst Henneberg var den gamle Md. Hennebergs eneste Sønesøn!<sup>26</sup> Dette maa være sket engang i Aarene 1867—69, og samtidig dukker et andet Glimt af hans Slagelse-Venner frem i hans Tilværelse ; Fredag den 24. Januar 1868 noterer han i sin Dagbog<sup>27</sup> :

„Fik iaftes et Brev til Excellencen Conferensraad H. C. Andersen, bragte det paa Posthuset da jeg med den Tittel ikke vilde aabne det ; [det maa han altsaa alligevel have gjort, thi] det var fra Mad. Hennebergs Datter Mine Johannsen i Slagelse om at faa nogen Hjælp“.

Man kan næsten ikke tænke sig, at han ikke skulde have hjulpet den stakkels Mine, hvem det kun var gaaet kummerligt i Livet<sup>28</sup> ; hans Midler tillod ham det i hvert Fald, thi ved Udgangen af 1867 ejede han en Kapital paa 14.150 Rdl., hvoraf i Sparekassen 3650 Rdl., havde en sikker Aarsindtægt af næsten 1500 Rdl. — foruden hvad hans Forfatterskab kunde indbringe — og havde i Aaret 1867 kun haft Brug for de 1500 Rdl. for at leve<sup>29</sup>.

## HENVISNINGER OG NOTER II

1. Den kgl. Theater-Directions Deliberations-Protokol 15/3 1821—1826 15/12. Citatet er — med den paag. Forf.s sædvanlige vilkaarlige Forkortelser — trykt i *A&C*, S. XVI. Det var iøvrigt *K. L. Rahbek*, der i Direktionsmødet d. 6. Septbr. „androg paa, at dette unge Menneske maatte anbefales til saadan Understøttelse, hvorved hans umiskiendelige Anlæg kunde blive dyrket og dannet“ ; denne af begge Censorer (*Rahbek* og *G. H. Olsen*) understøttede Indstilling fandt de øvrige Direktørers (*Holsteins* og *Collins*) Bifald, hvorefter det vedtoges at „opkalde“ A.
2. *A&C*, S. XVII.
3. Vist i Madam *Kikkebusch*'es Gæstgiveri paa Bredegade ved Siden af Posthuset.

4. Brevet, hvormed Meisling giver Anvisning paa Mad. Henneberg, bærer Tidsangivelsen 11. Aug. 1822; da M. paa dette Tidspunkt ikke endnu var Rektor i Slagelse (hans Bestalling er dateret 14. Septbr.), og Collin vel næppe har begyndt at beskæftige sig med Detaillerne vedrørende H. C. Andersens Skolegang, før hans Forhold havde været drøftet i Theaterdirektionen, er Datoen rimeligvis forkert; Brevet er antagelig først skrevet i Oktober, efter at M. har overtaget sit Embede. Hos *Galster* er trykt nogle Linier af Brevet (S. 18 f.), men det har saa megen Betydning for Emnet, at det her anføres i sin Helhed; Orig. i Jonas Collins Breve paa det kgl. Bibliotek.

11/8 22

Uagtet ieg befrygter, at Andersens Optagelse i denne Skole turde vorde hverken denne eller ham selv til mærkelig Baade, har ieg dog, i Anledning af D. Hvbhds gjentagne Anmodning, anstillet en Huusundersøgelse i denne Henseende, og funden en Enke, en Madame *Henneberg*, der har tilforn besørget og endnu i dette Øieblik besørger Huusly etc. for Studerende i Slagelse, hvis Forældre ere udenbyes. Hendes Betingelser — som ieg overlader til D. Hvbheds egen Approbation — ere for Kost, Logie, Vask, Lys, Varme, Reparation af det medhavende Linned etc. 50 Sedl. quartaliter, men som hun som trængende Enke udbad sig quartalsvis forud. Han vilde da at have [sic!] at vælge mellem et rummeligt og smukt Værelse at dele med *een* Discipel af 4de Classe eller et mindre Qvistværelse, som dog ved et enkelt Vindstrøg var ikke ganske frit for Røg. Enken fører et stille og fredeligt Huus og synes at være langt at præferere for en Giæstgiver, Krigsraad Schjøtt, der vel tilbød omtrent det Samme for lidt ringere Kiøb, men som syntes mig ved sit Billard, offentlige Samfærsel etc. at være en Frister i et ungt og eenligt Mskes Liv.

Directionens Bestemmelse haaber ieg følger med Andersen, da ieg ellers ikke veed, under hvad Betegnelse han kan være at optage.

Iøvrigt er der fra Mad. Hennebergs Side intet iveien for hans betimelige Ankomst. Men tør han selv tiltro sig Selvfornægtelse nok til at kunne være Medlem af en nederste Classe mellem 10 Aars Drengene? Jeg frygter det gaar galt. —

Med Høiagtelse

*S. Meisling*

5. *Levnedsbogen*, Afsnittet: Tre Aar i København, S. 55, 62 f.
6. *Eriche* (Erikke, Rikke) *Marie Grønberg*, døbt i Jordløse 14. 3. 1767, død i Slagelse 31. 3. 1839; Datter af Herredsfoged i Arts Herred Rasmus Grønberg (o. 1737—1804) og hans 2. Hustru Christiane Rauberg (o. 1746—1782); gift 1793 m. Prokurator, senere Herredsfoged i Løve Herred *Andreas Petersen Henneberg* (o. 1759—1813). Børn:
  - a. *Christiane Catharine*, døbt 15. 1. 1794 i Slagelse, død 1. 12. 1864 paa Krebshuset, Slaglille Sogn, ugift.
  - b. *Rasmine Petrea*, født 22. 9. 1798 i Slagelse, død 15. 11. 1879 i Pedersborg; gift 22. 7. 1824 i Slagelse m. prakt. Læge i Ringkøbing Asmus Ulrich Johannsen, født 10. 12. 1788 i Slesvig, druknet paa Ringkøbing Fjord 11. 8. 1825. Datter: *Frederikke Andrea Iversine Asmunda Johannsen*, født 27. 4. 1825 i Slagelse, død 7. 9. 1888 i Pedersborg; gift 30. 5. 1845 i Slaglille m. Krobestyre Jørgen Frederik (Fritz) Sachmann, født 7. 12. 1819 i Slagelse, død 30. 1. 1862 i Slaglille. I Ægteskabet ialt 9 Børn, hvoraf 5 overlevede Faderen.
  - c. *Niels Peter Henneberg*, født 3. 2. 1801 i Slagelse, død i København 11. 12. 1868. Student fra Slagelse 1819, cand. theol. 1826, Kateket i Aarhus 1830, se iøvrigt Wibergs Præstehistorie No. 753, 19. Gift i Aarhus m. Martine Petrea Elisa Kabell, født 15. 8. 1809 i Aarhus, død 18. 4. 1891 i København (en Søsterdatter af H. C. Andersens Ven, Admiral P. F. Wulff, se nedenfor S. 126). I Ægteskabet ialt 6 Børn, deriblandt en Søn, der overlevede Forældrene: *Ernst Peter Henneberg*, født 5. 3. 1837 i Niær Præstegaard, Viborg Amt; død 6. 4. 1913 paa Frederiksberg; Musiker, Komponist; gift efter 1890 m. Hilda Emilie Holbek, født 16. 10. 1839 paa Bygholms Mølle, der overlevede ham til 21. 7. 1922.
7. Slagelse Købstads Skøde- og Panteprot. No. 12, S. 325.
8. Opmaalingsprotokol for Bygningsafgifter af Slagelse Købstad 1828, Mtr. No. 137 (nyt No. 147).
9. Protocoll over Slagelse latinske Skoles Disciple 1792—1831, No. 19; *Levnedsbogen*, S. 80—81.
10. Slagelse Købstads Skifteprot. 1834—39, S. 407. Boets Dok. i en særlig Pakke.
11. *Levnedsbogen*, S. 81, 97. Madam Langes Hus paa Bredegade, Gade-Nr. 27, staar endnu, mærkværdig uforandret; kun Baghuset



- i Gaarden er nyt. Det er vist det eneste saa godt bevarede Hus i Slagelse, hvor H. C. Andersen i sin Skoletid gik ud og ind.
12. l. c., S. 84; Den Vest-Sjællandske Avis 9. Aarg. No. 57 for Fredag d. 18. 7. 1823, S. 915, *A&C*, S. 8.
  13. l. c., S. 83 f.; Vest-Sjæll. Avis for 1. 2. 1823, S. 145; se herom min Kronik: H. C. Andersens første trykte Lejlighedsdigt i „Nationaltid.“ Aften for 16. 12. 1926.
  14. l. c., S. 92.
  15. l. c., S. 81.
  16. l. c., S. 96.
  17. l. c., S. 93 f.
  18. Ny kgl. Sml. 4<sup>o</sup> 2451, H. C. Andersen. Digte og Prosaarbejder, se Læget: 4 Vers af H. C. Andersen fra hans Skoletid i Slagelse 1823. Wroblewski 1809.
  19. Fyens Stifts Adresse-Avis og Avertissementstidende for Fredag d. 26. 8. 1825, S. 483.
  20. Coll. Brevsaml. XV.
  21. Brevet ses ikke bevaret; Dagbogen for 25. Septbr.
  22. H. C. Andersens Stambogsblade fra Slagelsestiden (Kgl. Bibl.).
  23. To Digte til Medlemmer af den Hennebergske Kreds er trykt i *Museum*, Aarg. 1895, S. 379 (meddelt af Otto B. Wroblewski); det sidste er dateret: Slagelse d. 4. Jan. 1823 og synes at være skrevet som en Billedtekst, muligt til en Stambogstegning; det andet bærer Overskriften: Gode Jomfru *Mine* — og hentyder til hendes forestaaende Ægteskab:

De ei forsmaae min Gave?  
 Naar vi give, hvad vi have,  
 Kan man jo ei fordre meer.  
 Snart skal De jo vorde Kone,  
 Venlig dufter Hymens Krone,  
 Tør jeg vel lykønske Dem? o. s. v.

24. Som ovfr. Note 18; *A&C*, S. 10.
25. *Tage Høeg*: H. C. Andersens Ungdom. Kbhvn. 1934, S. 58.
- 25a. Om Familien Fuglsang se Dagbogen for 5. Oktober og de dertil knyttede Oplysninger.
26. Historien meddeles uden Kildeangivelse af *Schw.* S. 18. Ernst Henneberg vikarierede ved Musikkonservatoriet fra Oprettelsen

- 1867 til Juli 1869 (*Angul Hammerich*: Kjøbenhavns Musikkonservatorium 1867—92, S. 27 og 50). Om Slægtskabet se ovfr. Note 6.
27. Det citerede Sted er ikke trykt i H. C. Andersens sidste L e v e a a r. Hans Dagbøger 1868—75, Kbhvn. 1906. Mine Johannsens Brev er ikke bevaret.
  28. Datteren Asmunda, se ovfr. Note 6, havde gjort et daarligt Parti; hendes Ægtefælle var tilmed død i 1862, og hun sad nu Enke med flere Børn i et lille Hus i Pedersborg ved Sorø, hvorhen Moder og Datter var flyttede efter hans Død og ernærede sig ved Haandarbejde og lidt Undervisning (Folketællingen 1870 og 1880; Sorø Birks Skifteprot. 1858—63); Arven efter gamle Md. Henneberg og hendes ugifte Datter Christiane var længst smuldret hen.
  29. Opgørelse i et udateret Brev af Decbr. 1867 fra E. Collin; No. 598, S. 46 f. i H. C. Andersens Brevveksling med Edvard og Henriette Collin, Bind IV, Kbhvn. 1937. Om Andersen har ført nogen Regnskabsbog i disse Aar, vides ikke; den ses i hvert Fald ikke bevaret; E. Collins Status-Oversigt for Aaret 1868 findes heller ikke, men en mulig Hjælp til Mine Johannsen behøver endelig heller ikke at have passeret Collins Regnskab.

### III.

## DET MEISLINGSKE HUS

**H**OVEDBEGIVENHEDEN i H. C. Andersens Liv indenfor det lille Tidsrum, denne første Dagbog omfatter, er utvivlsomt hans Overflytning sidst i Oktober 1825 fra Mad. Hennebergs Gaard til Rektorboligen lidt længere oppe paa Bredegade i Slagelse. Det var bestemt ikke ham selv, der tog Initiativet dertil — han havde det godt, hvor han var, og man var glad ved at have ham; hvorfor skulde han dog gøre en Forandring? Nej, Planen udklækkedes af Familien Meisling, og det, man lokkede med, var dels Fordelen for Andersen ved at bo i Rektorens Hus og dér faa Privatundervisning af ham i de Fag, det stadig kneb med: Latin og Græsk, dels Udsigten til det spændende i hele Rektorfamiliens og altsaa ogsaa dens Pensionærs mulige, ja sandsynlige Overflytning til Helsingør i en meget nær Fremtid. Men det egentlige Motiv for Meislings til at faa Andersen som Logerende var utvivlsomt et helt andet og højst prosaisk: det var simpelthen Ønsket om at faa fat i den Indtægt, der fulgte med at have ham i Huset — 50 Rdl. i Kvartalet (i vore Dage vel o. 300 Kr.) og slet ikke nogen daarlig Betaling for Modydelsen. Og til disse Penge trængte man i Rektorhuset — at man tog Indtægten fra „en trængende Enke“, som Meisling selv i sin Tid havde kaldt Mad. Henneberg<sup>1</sup>, fik at være; moralske Skrup-

ler af den Art har i hvert Fald Fru Meisling næppe følt; at hun ogsaa kan have haft sine særlige Interesser i at faa det unge Menneske i Huset, er muligt og er blevet antydet<sup>2</sup>, men kan naturligvis ikke paavises. Alt i alt maa det dog antages, at Tanken om at faa Andersen som Pensionær er udgaaet fra hende — hun skulde jo ogsaa som Husmoder have Besværet med den Logerende, men hun har da næppe haft vanskeligt ved at overtale sin Mand dertil, thi for ham var der en særlig Fordel ved at faa under sine Vinger en Protegé af en saa indflydelsesrig Mand som Etatsraad Collin, til hvis Støtte ved fremtidige Ansøgninger om Bevillinger af Fonden ad usus publicos han nok kunde have Trang. Udadtil var hele Planen formelt uangribelig — reelt er der utvivlsomt blevet skumlet uhyre derover i Slagelse, og ihvertfald hos een af dem, der mente det bedst med Andersen, Fru *Henriette Wulff* paa Søkadetakademiet i København, som med sit kvindelige Instinkt saa klarere paa den Slags kunstige Arrangementer end den ellers saa forretningskyndige og hæderlige Collin, vakte hele Planen ingen Begejstring. „Dersom Meisling kommer til Helsingør“, skriver hun til Andersen d. 18. Oktober<sup>3</sup>, „er det derfor godt, at De følger med? ieg troede ikke det var godt at gaae fra en Skole i en anden — men heri maae De jo raadspørge Dem hos Etatsraad Collin, som maae have en bestemmende Meening i denne vigtige anledning — men det er vel hellerikke vist endnu om han kommer til Helsingør; bliver han i Slagelse, saa er det vist godt, at De er i hans Huus; da han synes saa virkelig at tage sig af Dem, maae man ogsaa troe han da vilde benytte ethvert øjeblik til at arbejde med Dem“. Havde Fru Wulff skullet raade, var Andersen vist hverken flyttet fra Mad. Henneberg eller med Meislings til Helsingør. Nu gik det imidlertid i Orden — og Resultatet blev ikke godt.

Om Forholdet mellem Rektor Meisling og hans senere

saa berømte Discipel samt Husfælle fra 27. Oktober 1825 til 18. April 1827 er der allerede skrevet meget og udfra forskellige Synspunkter<sup>4</sup> — det vigtigste og mest oprindelige Dokument til dets Belysning er, foruden de forskellige Breve fra Andersens Haand til Collin og andre, den her meddelte Dagbog og den Selvbiografi, han forfattede i 1832 („Levnedsbogen“), der har haft Dagbogen til Forlæg for en lille Periodes Vedkommende. Og det var først da den i 1926 blev udgivet, at man rigtig saa, hvor stor en Rolle i Forholdet Fru Meisling har spillet<sup>5</sup> — *direkte* ved hendes Optræden overfor sin Logerende: venlig og godlidende paa hendes Maade, men ogsaa meget farlig, til hun blev ked af ham og opgav ham; *indirekte* ved hendes uheldige Egenskaber som Hustru og den nedbrydende Indflydelse, hun derigennem øvede paa sin Ægtefælle, hvis Virkninger kun alfor stærkt sporedes i Husets daglige Liv — til liden Baade for dets andre Medlemmer. Ægteskabet med hende blev Rektorens Skæbne, og Slagskyggen deraf kom til at falde stærkt over H. C. Andersen i hans iforvejen ikke lette og lyse Læreaar.

*Simon Sørensen Meisling* var ikke, hvad man kalder af fin Familie<sup>6</sup>; hans Fader havde været Postkusk og senere Vildthandler i København, Farfaderen Sognefoged og Hestehandler i Meisling, Jerlev Sogn ved Vejle; Moderen var en Skibsbyggerdatter, som, da hendes første Mand døde samme Aar hendes Søn blev født, ægtede Brændevinsbrænder *Jess Petersen* i København og døde allerede i 1793, da Sønnen kun var syv Aar gammel. Den begavede Dreng blev af Stedfaderen holdt til Bogen, bestod sine første Eksaminer med Udmærkelse, vandt Universitetets Guldmedaille for en filosofisk Prisaafhandling, blev i 1807 cand. theol. og tog i 1809 Doktorgraden i Filosofi, Aaret efter at han var blevet Adjunkt ved den lærde Skole i Helsingør; herfra kom han som Adjunkt til Metropolitanskolen, fik 1819 Prædikat af Overlærer

og blev i 1822, 35 Aar gammel, beskikket til Rektor for Skolen i Slagelse, som efter den forrige Rektors Død var i en ikke altfor god Forfatning. Det var en Tillid, der vistes den unge Skole- og Videnskabsmand, og det var den, der tre og et halvt Aar efter bragte ham tilbage til Helsingør som denne ogsaa stærkt tilbagegaaede Skoles Leder. I 1812 havde han ægtet den 19-aarige *Inger Cathrine Hjarup*, ogsaa et Brændevinsbrænder-Barn, og da Parret kom til Slagelse, havde de tre Børn med sig — det yngste paa  $1\frac{1}{4}$  Aar. I Maj 1823 fik det et Par Tvillinger, en Dreng, der døde, og en Pige, der levede, og i Marts 1825 endnu en Dreng; flere Børn kom der ikke. Med Rektor-Embedet var forbundet en Løn paa 1000 Rbd. Sølv og Fribolig, men med den voksende Børneflokk skulde der føres en fornuftig Økonomi, og om dette netop har været Ægteparrets Kunst, bør vist betvivles. I 1819 havde de efter Fru Meislings Fader faaet en Arv, en Datterlod af de 16.000 Rdl. Sølv, hun maatte dele med sine to Brødre<sup>7</sup>, og sikkert en kærkommen Hjælp, thi til Brændevinsbrænderbørnenes daglige Brød synes der ogsaa at have hørt andet end netop Vand — der dufter af Punsch overalt, hvor Samtidens Memoirer omtaler Familien Meisling<sup>8</sup>, og ikke mindst spores den baade i H. C. Andersens Levnedsbog og i Dagbogen fra Slagelsetiden. Men dertil kom Husfaderens særlige, ikke just indtægtsgivende Bibeskæftigelse.

Rektor Meislings gode Evner havde tidlig ført ham ind i en videnskabelig Virksomhed, der indbragte ham megen Hæder, men ikke nogen økonomisk Vinding. Om Honorarer for hans filologiske Arbejder, navnlig Oversættelserne af de græske og latinske Klassikere men ogsaa af Shakspeares Lystspil og af Carlo Gozzis dramatiske Eventyr og senere af hans Maskekomedier, har der næppe været Tale, og da han i 1824 fik en ussel Understøttelse paa 150 Rbd. Sedler af Fonden ad usus publicos til Hjælp til Udgivelsen af sin Oversættelse af

Theocrits Idyller, var det bl. a. med den Motivering, at han „ved paa egen Bekostning at udgive Oversættelser af Bion og Moschus har ... lidt et ikke ubetydeligt Tab, hvilket ogsaa rammede ham ved Udgivelsen af en Afhandling om det heroiske Versemaal“<sup>9</sup>. Bedre blev det økonomiske Udbytte af hans Fritidssyssel næppe i de følgende Aar, og netop da svigtede Haabet om at arve noget efter Svogeren, den ugifte Agent og tidligere Brygger *P. C. Hiarup*, der døde i 1827 og ved Testamente efterlod hele sin lille Formue til sin Broder, Sæbesyder *Michael H.* — endda med en ubehagelig Bemærkning til Søsteren: „Uagtet Rektor Meislings Kone, ovennævnte min Søster, eller hendes Børn saaledes kunne blive mine eventuelle Arvinger [nemlig hvis Sæbesyderen var død forinden, hvad han *ikke* var!] skulle de ikke i nogen Henseende have med mit Dødsboe at bestille eller i sammes Behandling have mindste Stemme“<sup>10</sup>. *Det* havde hun og hendes Mand for, at de i Agentens sidste Leveaar bad ham som Gæst til Slagelse og kaldte et af deres Børn op efter ham! Først i 1838 faldt der atter en lille Appelsin i Rektorens Turban, da han ved sin Stedfaders Død fik et Legat paa næsten 5000 Rbd. Sedler<sup>11</sup>; dem var der sikkert god Brug for, men da havde Udviklingen af Minus-Siderne i hans Karakter forlængst præget Rektor Meisling, saaledes som han kom til at staa ikke blot for Eftertiden, der manglede Forudsætningerne for at bedømme ham helt retfærdigt, men ogsaa for Samtiden: et urenligt, urimeligt, ubegribeligt og uheldigt Menneske, hvem al Begavelse, al „akademisk Dannelse“, al Ungdoms-Fornøjelighed, Lune og fordums Betydning som Skolemand ikke havde kunnet redde over i det gode Selskabs, den solide og ansete Stillings og det lykkelige Familielivs lille jordiske Paradis. Og det der — i Forbindelse med egen selskabelig og aandelig Ballast-Mangel — spolerede Tilværelsen for Rektor, Dr. phil. og tit. Professor Simon Meisling var hans

Ægteskab med en ikke værdifuld Kvinde, maaske en god, ialtfald en godmodig Moder for sine Børn, men aldeles afgjort en daarlig Hustru.

Takket være hende kom Rektor Meisling paa Kant med sine Omgivelser baade i Slagelse og Helsingør; man vilde ikke have noget at gøre med hende<sup>12</sup> — altsaa kunde heller ikke han komme i naturlig og god Forbindelse med de dannede og fine Mennesker i de Byer, hvor han levede og saa afgjort burde høre med til de førende. Det lyser ud af H. C. Andersens Dagbog og den i større Sammenhæng affattede Levnedsbog, hvor galt det stod til<sup>13</sup>. Men ogsaa i Hovedstaden synes Meisling at have staaet udenfor Inderkredsen, hvortil hans videnskabelige Kvalifikationer dog kunde have aabnet ham Adgang. Der har været en himmelvid Forskel i saa Henseende mellem Rektoren og hans Discipel, naar de samtidig gæstede København — den unge, Discipelen, i fuld social Opgang, takket være ikke blot, hvad man med Uvillie har betegnet som Paatrængenhed, men ogsaa en ubegribelig men ubestridelig Charme, der aabnede ham alle Døre hos dem, som i det daværende danske Society betød noget, og iøvrigt hos talrige jævne men hjertensgode Mennesker; den ældre derimod, Rektoren, Videnskabsmanden, som ogsaa kunde digte, er helt udenfor disse Kredse, i fremskridende økonomisk og moralsk Nedgang; trods Doktor- og Professor-titel samt Rektorstilling henvist til den yderst jævne Kreds, hvorfra han og hans Viv var rundne, til Omgang med sikkert brave Folk, men ikke af dem, der kunde stive ham synderligt af, end sige føre ham opad. Man lo maaske lidt ad H. C. Andersen i Hovedstaden, men hvordan saa man paa Rektor Meisling i Slagelse? Dér ventede, efter Juledagene i 1825, den arme Skolediscipel et Helvede — se Dagbogen — men hvad kom Rektoren hjem til?

Man kan ikke vide, hvormeget han vidste om Hustruens



Meriter med Officererne af Garnisonen, med de store Disciple og, vel mest graverende, med de grove Forsøg paa at debauchere Husets unge Logerende. Her var hun jo imidlertid ude for et „Forsøg med utjenligt Objekt“; paa *ham* slog det ikke engang an med den „meget ypperlige Punsch“ og en samtidig Opfordring til at føle, hvor løst hendes Kjole hang om hende<sup>14</sup>; som en anden Fru Potifar nægtede hun sig intet, men ogsaa over denne nye Josef vaagede hans gode Engel. Var det ikke hans gamle Moders Bønner, der raabte til Himmelen om dens Bistand for Sønnen i disse Fristelser, saa var det sikkert det Gærde, som var slaaet om ham af de gode Kvinder, der bestandig fulgte ham paa hans Vej — deres Navne kan læses paa hveranden Side i Levnedsbogen og i „Mit Livs Eventyr“. Alt, hvad han i disse Kvinders Kreds havde set og erfaret om baade godt og ondt, kom ham her tilgode — Fru Meisling fik ingen Magt over ham, da hun havde lokket ham fra det Hennebergske Hjem ind i sit lille private Venusbjerg; det blev ikke ham, der kom til at gøre sin Rektor til Hanrej.

Dagbogen siger ikke ret meget om al dette, skønt man mellem dens vanskelig tilgængelige Linier og Tegn kan læse et og andet, der vidner om Faren for H. C. Andersen ved at blive spærret inde i det Meislingske Hjem med dets Griseri og Uappetittelighed; først syv Aar senere forstod han Tingene bedre og kunde fæstne de bevarede Indtryk til Papiret. Men man kan ikke frigøre sig for den Tanke, at med Rektoren selv *kunde* Andersen være kommet ud af det, hvor inkommensurable de to end var, hvor meget Meislings Ironi og Skænderi end gik ham paa Nerverne. H. C. Andersen var født godmodig, han var taknemmelig for hver lille Venlighed og Opmuntring; der skulde i Grunden saa lidt til for at gøre ham lykkelig — han var i Ordets egentligste Forstand et godt Barn og havde med sin egen Godmodighed og Tidsaandens

Autoritetstro fundet sig i næsten alt fra den Mands Side, han kunde se op til og „erkende“, som han selv higede og tragtede efter „Erkendelse“. Her kunde en anden end Rektor Meisling have faaet en sjælden lydige og trofast Discipel — og det kan ikke især bebrejdes Andersen, at han ikke blev det. Han skulde dannes og ikke haanes; det var Meningen, med at han kom til Slagelse Skole, at han skulde hjælpes opad men ikke ved altid at dukkes.

Slagelse-Oplevelserne kom til at sætte dybe Spor i H. C. Andersens Udvikling, og i hans Produktion er mange af de Personer, han da færdedes blandt, gledet ind, mere eller mindre let paaviselige. Tydeligt skimter man Ægteparret Meisling i Beretningen om Ægteparret Knepus i „Kun en Spillemand“<sup>14</sup>, og paa sine meget gamle Dage gav han en ganske idealiseret Skildring af visse, for det Meislingske Hus karakteristiske Træk i den lille Roman om „Lykke-Per“<sup>15</sup>. Han havde det jo med at skrive sig fri for det, der trykkede ham, og med Meisling, som han bestandig blev plaget af i slemme Drømme, gjorde han omsider paa det lemfældigste op paa denne Maade. Et godt Aars Tid efter at denne Bog var udkommet, traf han til Middag hos Udenrigsministeren sammen med Metropolitanskolens Rektor, *Fr. Chr. C. Birch*, som i Slagelse-Tiden var en Klasse under Andersen<sup>16</sup>. „Han taler i Else-Skolemesters Stil“, hedder det i Dagbogen<sup>17</sup>, „ligner sin Moder i Udseende. Han bebrejdede mig, at jeg i „Lykke-Peer“ havde skildret Meisling, men tilføjede, at det var en udmærket Bog; dog jeg var altid mod Skolemændene. Jeg sagde, at jeg vilde have været lykkelig, om min Gabriel og Frue havde lignet Meisling og hans Kone“ — Meningen er naturligvis: om Meisling og hans Kone havde lignet Hr. og Fru Gabriel i Romanen.

Det gør de nu altsaa alligevel paa deres Vis — eller rettere: paa H. C. Andersens; i den lille Roman har han bl. a.

gjort Regnskabet op med sin Slagelse-Tid og har gjort det som en Grand-Seigneur ved at skyde det mest angribelige hos Rektorfamilien helt ud og omdigte denne mørke Periode i sit eget Liv til noget lyst og muntert; det hæslelige i det Hus, han en Tid maatte leve indespærret i, blev afløst af komiske Scener og Udtryk, saadan at baade han selv og andre kunde have Fornøjelse deraf.

Naar han saa mange Aar efter kunde gøre dette, var det jo, fordi han omsider slap ud fra det Meislingske Fængsel uden Saar paa sin Sjæl af dem, der ikke senere rigtig kan vaskes rene. Thi det gik dog omsider op for gamle Collin, takket være Fru Wulffs og især den unge Adjunkt Werliins Mellekomst<sup>18</sup>, at nu gik det ikke længere, og at han, Collin, dog bar Ansvar for, at det var kommet saa vidt med hans unge Protegé, fordi han altsaa ikke havde skønnet rigtigt, da han i Oktober 1825 gik med til, at H. C. Andersen blev indfanget af Familien Meisling. Den sidste Slagelse-Tid og Aaret i Helsingør havde nær kostet den kgl. Stipendiat for meget — hvilken Lykke, at ogsaa Fru Meisling snart var blevet ked af dette umulige Stykke Legetøj!

Om et Møde i København 10 Aar efter mellem H. C. Andersen og hans tidligere Rektor er andetsteds fortalt — ogsaa om et mellem ham og Rektorinden<sup>19</sup>, men selv bevarede han næsten til det sidste sin Drømme-Skræk for Meisling, der dukkede op og med Skænd og Haan plagede sin fordums Discipel; endnu i 1874<sup>20</sup> noterer den gamle Digter i sin Dagbog for 30. Juli, at han havde „en flau Drøm om Meisling, hvor jeg stod forknyt og keitet“; fire Aar før, Natten til den 4. Juni 1870, havde han sovet daarligt og skriver i Dagbogen<sup>21</sup>:

„Igaar var min Drøm igjen om Afhængighed; jeg løb fra Meisling, var ængstelig for gamle Collin, da man var utilfreds med mig i den nye Skole. At jeg endnu kan have saa-

danne Drømme! Hvor har jeg dog været trykket i [min] Ungdomstid!“

Og saa skete der alligevel *det* til allersidst, at selv Drømmene fulgte den gamle Digtets Plan med „Lykke-Peer“ og lod det gamle Nag og den gamle Skræk smelte hen i Idyl. Det var, da H. C. Andersen ikke havde trekvart Aar tilbage at leve i; han var plaget af Bronchit og Hoste og fik en lindrende og søvndyssende Medicin at sove paa — og Natten til den 9. December 1874 havde han da en Drøm af en helt anden Art; herom hedder det i Dagbogen<sup>22</sup>:

„Morphinen maa have virket stærk[t], jeg havde deilige Drømme og især en behagelig hvor jeg flink og frejdig var til Examen og Meisling traadte ind og jeg erklærede, at han maatte ikke høre mig blive examineret thi da vilde jeg føle mig saa trykket, at jeg svarede dumt, som jeg da ogsaa gjorde; lidt efter spadserede jeg med *Meisling*, han kom med sin Slags Humeur, jeg følte mig freidig og frisk, vi kom snart i Tale om Kunst og alt smukt og bleve tilsidst særdeles Venner, han syntes at vurdere mig og jeg ham. Da jeg vaagnede, var jeg ganske glad ved den forsonende Drøm ...“.

## HENVISNINGER OG NOTER III

1. Se ovfr. II, Note 4.
2. *Elith Reumert*: H. C. Andersen som han var. Kbhvn. 1925, S. 52 f.; *Schw.* S. 28.
3. Brevet, der findes i Coll. Saml. XII, er utrykt; se Dagbogen for 7. Oktober.
4. Senest og udførligst hos *Galster* i Bogen: H. C. Andersen og hans Rektor, Kolding 1933. En anden Opfattelse er forfægtet af Dr. *Fr. Schyberg* i en Kronik i „Berl. Tid.“ for 3. 12. 1926: H. C. Andersen og hans Rektor.
5. *Levnedsbogen*, Side 100 ff. (Kap. IV).
6. Den følgende Fremstilling er bygget paa Artiklen om Meisling i

- Hundrup L*, S. 21 f., suppleret med direkte indhentede Arkivoplysninger.
7. Anmeldelse No. 208 af 13. 5. 1819 til Kbhvn.s Skiftekom.s „Hvide Bog“ 1818—20 og Notat af 30. 12. s. A. om Arveafgiftens Indbetaling til Stadens Hovedkasse.
  8. Se eksempelvis *C. A. Thortsens Smaaskrifter*, Kbhvn. 1880, S. 28 (anført hos *Schw.* S. 29).
  9. *Fonden ad usus publicos*. 2. Bind. 1801—26, Kbhvn. 1902, No. 427, S. 393.
  10. Agent og Brygger P. C. Hjarups Dødsbo. Kbhvn.ske Eksekutor-Skifter No. 14/147 (Landsark. for Sjæll.).
  11. Brændevinsbrænder Jess Petersens og 2. Hustru Karen Marie Hyllesteds Bo. Kbhvn.ske Eksekutor-Skifter No. 14/36 (smst.).
  12. *Levnedsbogen*, S. 112.
  13. l. c., S. 103.
  14. „Kun en Spillemand“, Kbhvn. 1837. 2. Deel, Kap. I og III.
  15. „Lykke-Peer“, Kbhvn. 1870, Kap. V—X.
  16. *Hundrup D*, S. 124, Nr. 1002; samme: *Lærerstandens ved Metropolitanskolen* (Skolens Indbydelsesskrift 1872) 1. Rectorer, Conrectorer og Overlærere S. 39, No. 33.
  17. *H. C. Andersens sidste Leveaar. Hans Dagbøger 1868—75*. Memoirer og Breve V. Kbhvn. 1906, S. 114 f. Notat for 8. Marts 1872.
  18. Se Fremstillingen hos *Galster* S. 69 f.
  19. Mødet med Meisling, *Galster* S. 76; Mødet med Fru Meisling: det i Note 2 anf. Skrift S. 53.
  20. Se det i Note 17 anf. Skrift, S. 183.
  21. l. c., S. 59.
  22. Utrykt; meddelt af Bibliotekar *H. Topsøe-Jensen*.

H. C. ANDERSENS DAGBOG FØRT I  
SLAGELSE OG KØBENHAVN I TIDEN  
16. SEPTEMBER 1825—2. APRIL 1826

Fredag 16 [September]

Brev fra Guldberg. Gud! Gud! hvor du er god, jeg kan aldrig fortjene det — jeg har en Ven, en Fader o Gud hvor elsker jeg ham! — Fader! Gudom i det Høie, see mit Hiertes Fryd skue herved med Faderøie føel min Salighed. — Derfor bort du Fristerinde som nedkuer mig, som min Siæl til Støvet bøier skønt den aner, føler Gud! —

Din Vilje skee Alfader  
Jeg stoler paa Dig tryg,  
I dine Straaler bader  
Sig Engel og selv Myg.  
Du styrer Sol og Stierne,  
Du styrer Støvets Lod,  
Dit Bud jeg følger gierne  
Thi du er viis og god.  
Kun styrk min Siæl du rene,  
Lad mig en Deel fortjene  
Af al din Salighed —

Løverdag [17. September]

Sløv og mat af at læse —  $\varphi$  — repeteret — gik af Sløvhed til Sengs før Klokken 10. —

Søndag [18. September]

Intet Brev fra *Collin*. Var hos Fruen, hun haabede vi

kom til Helsingør ønskede mig Held til Examen — var hos *Seidlin*, trakterede mig med [en] Slags Liquer, deklameret i et Væk, viste mig sit Studeerværelse. „Der i Sophæen skriver jeg anakreontiske Sange — her ved Bordet Elegier.“ O! Du som elsked aldrig, elske! — du, som elsked, elsk paa ny! see her har jeg min Dagbog, ja De kan tro De ofte staaer der i, min Kone er i Corsøer, nu rider jeg ud at tage imod hende, her er Papir og Blyant, jeg digter da paa Veien Resten til Deres Stamblad,“ — Tilgiv Alfader de dristige Tanker, som stige i min Siæl, men kun de<sup>1</sup> hæver mit Mod, ellers vilde jeg fortvivlet synke, Værket maa jeg fuldføre! Billedet som staaer broget og stærkt for min Siæl, maa jeg male for Menneskene, min Siæl aner at den kan og skal det og altsaa kan du ei forlade mig, din Præst vil jeg vorde, o Gud du maa ei forlade mig om jeg synker i Støvet, min Aand er jo hos Dig den fordømmer det Slette, dog den er din — Hvad er min Fortieneste. —

Mandag [19. September]

Gud! Gud! din Villie skee, løn mig efter Aarets Flid, ei meere! — (Gud veed hvad Skiæbnen har bragt naar Bladet vendes)<sup>2</sup> Uhældige! — stod mig usselt i *Latin*, du kommer ei op i 4<sup>de</sup> ud af Skolen, Haandværker eller et Liig bliver din Bestemmelse, Gud, Gud er du virkelig nærværende! — Dog endnu! Dit Navn være lovet. — stod mig bedre i Latinsk Gramatik, maaske *Godt*. ogsaa godt i Tydsk. — Jeg fatter ei din Villie Fader, o lad mig dog ei tabe Haabet, at Du styrer Alt, giv mig Mod til at gaae min Skiæbne i Møde, jeg seer den, o Gud! Farvel alle mine Forhaabninger og Drømme ja det var kun Drømme, o havde jeg kun Mod — død du er ikke saa frygtelig. — Hvorfor skulde Rektoren just høre

<sup>1</sup> kun de — Tydningen usikker.

<sup>2</sup> Her slutter Dagbogs-Siden; under „har bragt“ staaer et nu ulæseligt Ord.



mig i det slette, o Gud! — Manden i Ansigtets Sveed er lykkeligere end den som arbejder i en saakalt høiere Sphære, han aner intet Bedre, for Føde og Udkomme er hele hans Virken, mekanisk glider Arbeidet for ham, en ubetydelig Spas er ham en Himmelglæde, hvorimod den anden kæmper mod et Hav af Besværligheder og Hindringer, bagvaskes og nedrives. Begavet med en høiere Følelse knuses hans Hierte, — O hvorfor kom jeg saa vidt hvorfor steeg jeg saa høit, ubemærket er jeg ikke længer, og nu daler jeg, O Vanvid æd dig ind i min Hierne, at jeg maae glemme min egen Tilværelse, Væsen, som jeg ei ved det rette Navn paa giv min Siæl Mod til at rive sig løs, svulm Hierte saa Du sprænges! — Ha, svulstig Nar! — Fyldest gjør din[e] Lyster da de faa Øieblikke Du kan, en Skiæbne leder Alt, hvad skee skal vil skee aligevel! — Gid jeg kunne bleven stoer, agtet af mine Medmenser skabe Glæde Veien snoede alt derop, Engel kunne jeg vorde, Engel eller Diævel maa jeg vorde, Skaalen vakler — Gud Du selv bestemmer Den Fortvivledes Lod. Hvorfor bortrives saa mangel en Familiefader saa mangel duelig Mand og elsket Knøs og jeg skal leve, jeg som ønsker Døden, ja send mig den, selv om min Fremtid ei blev mørk Døden er mig kjærere, Livet uden Haab er et Helved, at see mine Kamerater stige medens jeg synker at rive mig ud fra de dannedes Kreds o Gud nei det er for haardt!

Tirsdag [20. September]

Hvad kunne jeg blive? og hvad bliver jeg. Min stærke Phantasi bringer mig nu til Daarekisten, min heftige Følelse gjør mig til Selvmorder, før vilde begge forenede gjort mig til, en stoer Digter, o Gud! er virkeligt ogsaa dine Veje her-neden? — Tilgiv mig Gud, jeg er uskiønsom mod dig som har gjort mig saa usigelig meget godt o tilgiv som [før] Gud og hiælp mig fremdeles. — (Gud! ved min evige Ro

lover jeg Dig aldrig mere af Hiertet at betvivle din Faderhaand, vis jeg denne Gang kommer i 4<sup>de</sup> og til *Helsingøer*.)

Onsdag [21. September]

Stod mig ret hældig i Religion og B[ibel]historie, var den bedste af alle. Fik Brev fra Colin. Fruen trøstede mig med at jeg nok kom i 4<sup>de</sup>, Haab i mit Bryst Gud jeg stoler igien paa Dig. (Withusen og Frendrup reist.)

Torsdag [22. September]

repeteret Græsk til Klokken 1. Blev derpaa indveteret hos Rektorens til Ludvigs Fødselsdag, (jeg havde foræret ham for 11 Sk. Makroner og en Bouket) Børnene holde ret af mig, Rektoren og Jerop fortalte mange Løier fra deres Skoletid, Slagsmaal og Narrestreger — en rask Aand, men ei efter mit Hoved, — fulgte Pedersen hiem. — O Gud, hvorledes ere dog ikke disse Mennesker, o hvem kan man troe! — O Gud din Villie skee med mig, broget og larmende er din store Verden. —

Fredag [23. September]

*Ug* for dansk Stiil — fortalte Fruen det; var for at see mit ny Værelse. — lidt hos *Emil*. — Slumret ind med Tilid til Gud. —

Løverdag [24. September]

Regneprøve — Rektoren sad ved Knudsens Vindue. „Hvem havde sagt Dem igaar, at De havde *Ug* for Dansk Stiil“ — Torst! for jeg spurgte ad!“ — Ja, men De maa ikke vide saadan noget. var hos Pedersens om Fransken kom til at fortælle dem min Historie. Da vor Pige kom med Lygten og jeg skulde tænde Lyset, slukkedes det, Jeg „O! der gik Lyset ud!“ — Hi hi sagde Pigen Døren staaer jo ogsaa aaben!“ — Repete[rede] flittigt min danske Gramatik —

Søndag [25. September] *φ*

Repeterede hele Formiddagen Fransk hos Pedersen. Skrev i dag et Brev til Madam Henneberg at jeg maatte forlade hendes Huus, mismod, et fælt Regnskyl, Efteraarsagtigt og graat udenfor. Taaget og raat som i min Siæl, Gud gid jeg var død! Jeg [er] vel lykkeligere end i min Barndom, men da anedede [sic] jeg ikke, da frygtede jeg ikke for den Fremtid som ligger skiult for mit Blik. O Gud min Siæl er syg, mit Hovede sløv o var jeg fri!

Mandag [26. September]

Med Frygt gik jeg op med Haab om et Godt og Godt? forlod jeg [Eksamensbordet] og nu siger man jeg fik enten Ug? eller i det mindste Megetgodt. O Gud hvor er min Siæl ikke giennemstrømmet af Tak til Dig O Algode Fader tilgiv mig mine Feil tak Fader tak — Seidlin var her med mit Stamblad. — (Madam [Henneberg] meget høflig skjønt jeg vilde bort.)

Tirsdag [27. September]

Alt styres af Gud, der [er] en Skiæbne. Mennesket er frit, som Hesten paa en Klippeø, frit kan den tumle sig paa Øen men der er visse Grændser den kan naae ei længer! — Du vil det bedste, i Tillid til Dig Algode gaaer jeg min Skiæbne i Møde, — Gud lad Lykken ledsage mig!!! Er det din Villie at jeg skal vorde Digter, da vil Du vist ikke svække mit Mod og berøve mig Alt, min Siæl aander ene for Digtekunsten, jeg har troet at spore din Haand i min Skiæbnes Styrelse, berøv mig ei Tilliden, Gud min Fader, min eneste, hør dit svage Barn! — Godt? for Græsk — Rektoren meget god — var med Meislings og saae Løvsal hos Aron Salamonson, der var i et lille Rum af Asparistoppe og Gran med for-

gylte Æg, vi fik Pærer. — Mismod — Gud paa Løverdag afgiøres det vis jeg kommer i 4<sup>de</sup> skeer det ei — o Gud o Gud Gud — Da vi gik til Løvsalen gik vi giennem alle Classer. „Maaske vi kan faae lidt Viisdom ved at gaae her igiennem[“] sagte Frøken Prange. „Viisdommen er borte herfra“, sagde jeg. „Vi har jo Dem her[“] sagde hun meget complisant. — (Laae med Vinduesskaader for Tyvene).

Onsdag [28. September]

Gud! Helligt og høitideligt lover jeg Dig, ved min evige Ro, at jeg ikke skal murre med Dig om det gaaer mig haart i 4<sup>de</sup> Classe, maae jeg kun komme derop. — Mismodig greb jeg Bibelen som laae foran mig for at see om den ei kunne være mit Orakkel jeg slog [op] og pegede i Blinde ned paa et Sted og læste: „Din Fordærvelse er af Dig selv o Israel! men i mig er din Hjelp!“ - (Hoseas). — Ja Fader jeg er svag men Du seer jo mit Indre og vil være min Hielp. Stod mig godt i Hebraisk. — Moster brang min Mad jeg betroede hende at jeg snart skulde bort og hun lovede at tie dermed. Noget efter kom Pigen „O siig os dog hvad det er de har fortalt Moster vi ere saa nysgierrige. Hun kommer op og sætter sig i en Krog og smaasnakker „Det havde jeg sku dog aldrig troet — nei seer man engang[.“] „Hvad er der Moster[?“ „]Nei jeg siger det sku ikke, Andersen har ikke fortalt mig det, det var sku en anden køn Cavaleer hi hi hi! —

Torsdag. 29 September

Kom til at rive Benet af en Ædderkop. — Stod mig herligt i Mathematik! — Gud! Gud! tak! mit Hiertes hele Tak! ja! ja! Du er min Hielp. Du vil vist ikke hæve mit Mod for at det maa deshaardere knuses.

Fredag [30. September]

Haab om at jeg kommer i 4<sup>de</sup> gjør mig næsten allerede allevild af Glæde, i Morgen afgjøres det o Gud, søde Gud! hiælp mig!!! Aftenen er derude saa vinterlig og klaer, Examen er lykkelig endt, imorgen kommer dens Udfald, Maane, imorgen beskuer Du enten en bleg og fortvivlet eller den lykkeligste. Læst Schillers *Cabale und Liebe*.

Løverdag [1. Oktober]

Gud nu er min Skiæbne afgjort, men endnu skiult for mig. Hvad mon der venter — Gud! min Gud! forlad mig ikke. Mit Blod løber saa skarp giennem mine Aarer, mine Nerver bæve. O Gud! almægtige Gud hiælp mig — jeg for-tiener det ei men vær naadig, o Gud, Gud! — — # # ~. „De kommer der, vidskede Fruen Jerop Jomfruen og Bør-nene Rektoren smilede — Og jeg kom der — o det er un-derligt, Glæden var mig ei saa voldsom som jeg troede. var i Selskab hos Pedersens, Steeg og Æblegrød med Faaremelk, legede at tage en Ring med Munden af et Glas Meel kom hiem Klokken 11. Skrev da til Guldberg og min Moder. —

Mandag Søndag [2. Oktober]

Skrev 10 Breve nogle med Posten andre med Emil og Harald som reiste. — Læste Wolksmärken von Peder Lebe-recht<sup>1</sup> 1) Der gestiefelte Kater, Kindermarken in 3 Ac[ten] 2) wunderschöne Liebesgeschic[h]te der schönen Magelone und des Grafen Peder aus der Provence — von P. Leberecht 3) Ein Prolog. — (det er Komædie i Komædie, saaledes at Tilskuerne spille med ligesom i den bestøvlede Kat[.]).

<sup>1</sup> Under Ordene: Wolksmärken — Leberecht staar men overstreget: (Gud raader for hvad næste Dag skal hænde.) Disse Ord har været skrevet paa Bladet før Notatet for 2. Oktober er indført. Selve Notatet for Søndag d. 2. Oktober begynder øverst paa en Side.

[Tirsdag, overstreget, rettet til:]  
Mandag [3. Oktober]

Læst „Spanisches Theater ausgeben von A. W. Slegel, indeholder „Schauspiel von Don Pedro *Calederon* [sic] de la Barca. 1) Die Andacht zum Kreuze. 2) uber allen Zauber Liebe. 3) Die Schärpe und die Blume. — Saae Panorama paa Postgaarden. 1) Udsigten af Kiel var deilig. 2) 3 Udsigter af Hamborg og Prospekt af Nevski i Pedersborg, samt noget af Bordaux med en uhyre Bro over Garonne. Vandfaldet ved Narva var ogsaa smukt, men en Udsigt til Göttingen særdeles slet, — Moskov saaes for langt borte ellers ret godt. Læste Daarekisten af Tiek — en Geistligs Eventyr nyaarsnat. —

[Onsdag rettet til:] Tirsdag 4 [Oktober]

Tandpine — Op Klokken 5½ og gik til Sorø, venlig Modtagelse, spadtserede med Ingemann han fortalte „at han engang efter en Sygdom laae til Sengs, da kom en Carikatur værre end end [sic] en anden ind, bukkede og gjorde Grimasser for ham og satte sig ved Sengen. — Han fortalte om Katolikkerne hvorledes han i Italien havde seet deres Ærbødighed for Korset og hvorledes det blev misbrugt, han havde seet Huse neden om be[satte, rettet til:]malte med bare Kors for at ingen skulde lade Vandet paa Huuset men naar Nødvendigheden tvang pissede de imellem Korsene, og kom der saa uforvarende lidt paa et, saa løb de ind i en Kirke og skriftede og lammenterede. [Jomfru Heger, udklattet, gentaget:] Jomfru Heger var hos dem — Fruen kørte for sit daarlige Been paa en Vogn, som Ingemann trak og jeg styrede, ind i Academies Haven [sic]. — Læste Fru Hegermanns Danske Fortællinger. *St. Peder* er meget god, fuld af Liv og Charakteertegning. Fortællingen om den gamle Fisker blev interessant ved de historiske Person[er], Ran[t]zau

og *Chris[tian] IV.* — Bladede i Dichmanns Digte. — Inge-  
mann og Fruen rosende min Fortælling og det lille Digt til  
Siælen. det er hans Tanker at jeg er skabt for Romaner for  
at skildre den lavere Klasse. Læste hjemme for Hennebergs.

Onsdag 5 [. Oktober]

Træt laae jeg til 9 og læste 1<sup>de</sup> af Ølenslægers Reise.  
Brev fra *Colin*. Gud hvor Du er god, jeg fortjener det ikke. —  
Læste om Eftermiddagen *Aladin* [sic] for Fuglesangs, om  
Aftenen i Tudsmørket kom jeg ind til den gamle Madam  
Dahl. Hun havde bedet Fruen sige at hun skulde fortælle  
mig naar jeg kom at hun havde noget at sige mig, men nu  
havde hun glemt det. Den gamle laae i Sengen, hun trykkede  
mig med de lunkne klamme Fingre! „Tak!“ sagde hun, og  
maatte trække Veiret mellem hvert Ord, Tak! for Verset  
til min Gebursdag! Hvad mener de, min gamle Søn, Præ-  
sten, har [overstreget: maattet] selv skrevet det af og sendt  
*Herman* det, De siger deri at de elsker mig, ja jeg elsker dem  
ogsaa, og jeg bede vor Herre om det bedste for dem, om  
at De maae blive et lykkeligt Barn!“ Gud har allerede gjort  
saa meget for mig sagde jeg, jeg fortalte hende min Historie  
reciterede Digtet til Siælen og det til min Moder. Hun græd  
og jeg var selv rørt — læst endeel Maanedstroser.

Torsdag. 6 [Oktober]

Digtet paa min Roman. Læst Ølenslægers Reise 1. Deel  
og noget i en Læsefrugt. Var hos Fru Meisling. — Begynder  
at kiede mig —

Fredag 7 [Oktober]

Digtede lidt paa Romanen. Læste Begyndelsen af 3<sup>die</sup>  
Deel i Ølenslægers Ø for Fuglesangs. — Jo mindre vi have  
at bestille des knappere er Tiden, jeg kan nu knap faa Tid

at skrive i min Stambog for Lediggang. Tilbragte Aftenen hos Pedersens (jeg læser min Roman for ham alene som morede ham, især det burleske) Sahra spillede med sit Vid i at opramse bare Romannavne spørgende om jeg havde læse [sic] dem og fortælle Anekdoter om sin lille Søster.

#### Løverdag [8. Oktober]

Læst i Maanedstroser og Læsefrukter gik 9½ til Fuglsangs læste 3<sup>die</sup> Deel af Sydhavet — den [er] heldig og Mads Hansen morede mig. Ø. har vidst at sammenkiæde en Mængde Anekdoter og Historier, Personer som gjør Bogen interessant, de hilser os som gamle Bekientere, — man seer dog det er Ø der har skrevet den. — Blev hele Dagen hos Fuglsangs og spiste der, vi fik ogsaa læst nogle smaa Digte Malherbes Roser — jeg var ret oplagt, plukkede Valnøder for dem paa [en] vaklende Stige og spiste Carnioler. (hiem Klok 10) begyndt paa Humphry Clinkers Reise af Smolet.

#### Søndag [9. Oktober]

Læst Anekdoter. Skrevet paa min Fortælling — Brev fra Collin. Han er meget opmærksom — kieder mig. Skrev til Guldberg, læst nogle Maanedstroser. —

#### Mandag [10. Oktober]

Kieder mig! — Digter og læser — læste min Fortælling for Holsteins, den gamle Kammerjunker sov ved 2<sup>det</sup> Capittel, men han var træt, thi han havde vaaget Natten i forveien [sic]. Læst Humphry Klinger, — jeg sætter Roderik Random høit over den. —

#### Tirsdag [11. Oktober]

Hver Morgen læser jeg for Jumfru Lange hvad jeg har skrevet — Guldberg falder mig ind — men det er jo Ferie, Læst *Rises* Magazin for Ungdommen — begyndt paa Mol-



I lørdag den 8. Oktober 1825. I Aften fik jeg en  
 Brev fra min Søster, som var kommen fra  
 København, og som fortæller mig, at hun og  
 hendes Mand, som er en gammel Mand, er  
 kommen til København, og at hun er  
 meget glad og lykkelig. Hun fortæller  
 mig, at hun og hendes Mand er kommet  
 til København, og at hun er meget glad  
 og lykkelig. Hun fortæller mig, at hun  
 og hendes Mand er kommet til København,  
 og at hun er meget glad og lykkelig.  
 Hun fortæller mig, at hun og hendes  
 Mand er kommet til København, og at  
 hun er meget glad og lykkelig. Hun  
 fortæller mig, at hun og hendes Mand  
 er kommet til København, og at hun er  
 meget glad og lykkelig. Hun fortæller  
 mig, at hun og hendes Mand er kommet  
 til København, og at hun er meget glad  
 og lykkelig. Hun fortæller mig, at hun  
 og hendes Mand er kommet til København,  
 og at hun er meget glad og lykkelig.

En Side af Dagbogen (for den 8.—den 15. Oktober 1825).  
Omtrent  $\frac{2}{3}$  af Originalens Størrelse.

beks Reise. Med Landkort og Geographi for mig tænker jeg  
 ogsaa at vinde lidt Geographi — Kieder mig! Kieder mig!  
 Kied. Byen iluminert da det var Strandes Bryllup

Onsdag (12. Oktober)

Læste *Ceres* et Maanedsskrift. fuldendte Humphry Clinker og læste om Eftermiddagen for Jomfru Lange Rises Magazin, det adspredte mig om Aftenen at rydde op blandt mine Breve og ordne dem. — skrevet til Madam Dalen og Balling.

Torsdag [13. Oktober]

Nu gaaer Tiden ret godt. Blev kaldet til vor Frokost hos Fruen (Beufsteeg og 1 Flaske Graves jeg og Pedersen) Hviid kom hiem, fortalte fæle Anekdotter om Z og G — (vi er alle kiødelige. Gud lad mig ikke selv komme i Fristelse[ ]). var hos Fuglesangs læste Axel og Valborg samt Syngestykket Freias Alter. (Gamle Madam Dahl) Det var Fru Fuglesangs Broders (i Norge) Gebursdag vi fik derfor Puns. et vakkert Huus.

Fredag [14. Oktober]

Ordnet mine Papirer. Læst Hvor Tiden løber. Læst sidste Deel af *Øen* i Sydhavet, Begyndelsen god, Resten kiedsommelig, den gamle Madam Dahl forærede mig Tullins Prisskrift. — Vi loe alle af det flauie i *Øen*.

Løverdag [15. Oktober]

Læst Smollets „*Lancelott Greaves*“. — Fik Skolebøgerne fra Kiøbenhavn, læst Foersoms Lommebog for Skuespilleryndere [sic] for 1805. — Urolig for om jeg ikke skulde faae Penge imorgen.

[Dagbogen mangler herfra til]

Torsdag den 27 Oktober

Klokken 8 gik jeg op til Rektorens, var lidt mismodig, fandt alt bedre end jeg havde ventet det. — Var paa Generalprøven.

Fredag 28 [Oktober]

Paa Lokummet ligger Bøger til at læse i, paa Døren skrevet . . . . Jeg fik Rektorens Sov[e]kammer til at læse i og har altsaa kun at aabne Døren for at være inde i Skolen; — A. er nu særdeles god mod mig, men jeg lider det ei. — Selskabet gav en Prolog — Barberen i Sevilla og en Entre af Dandsemester Træn. — Rektoren særdeles godmodig, spadse[re]de med mig om Eftermiddagen, talte om Tasche[n]bücher om Digte og deslige og traktede mig med Puns. —

Lørdag [29. Oktober]

Blev hørt i Cicero De officiis „Ja det er noget daarligt Stads!“ sagde han. — O Gud, hvor gierne vilde jeg ikke gjøre alt ret godt for at bevare hans Godhed, ja han er sikkert god! —

Søndag [30. Oktober]

Kirkegang — vilde købe en Glidermann til Mines lille Pige, men fik ingen. Læste flittigt — Rektoren laant[e] mig alle Bladene, — moret mig herligt om Aftenen, o han sprudler af Vittighed „Jomfru De [bliver, rettet til:] faaer et forslaget Hovet falder de ned af Trapperne!“ — Vi spille Rambuss, — O Gud, o gode Gud maae jeg kunde bevare hans Yndest! —

Mandag [31. Oktober]

Jeg har det langt bedre her end hos Hennebergs O Gud, hvor Du er god, gik jeg maa kunne bevare Rektorens Godhed, gid jeg maa kunne glæde ham, o Gud hvor er jeg ikke siæleglad, det gaer herligt paa Skolen.

Tirsdag [1. November]

Lidt om Natten af Tandpine, — har faaet brillante

Characterer, blev No. 7. O Gud var jeg bare ei kommen saa høit op, thi den Plads kan jeg ikke beholde, de andre ere bedre end jeg, men hvor er min Siæl ikke fuld af Glæde, ja jeg vil stræbe! — Rektoren sendte Bud efter mig. 1 Qvarter spillede jeg *Rambus* med ham og Fruen, for dog, som han sagde, at have lidt Adspredelse.

Onsdag [2. November]

Fader Tak! det gaar over min Forventning godt paa Skolen, om Aftenen maatte jeg spille  $\frac{1}{2}$  Time *Rambus*, . . . . *Jes Moersom*<sup>1</sup> —

Torsdag 3 [. November]

Gud hvor har jeg det ikke herlig (i Nat var Ildebrand, en Herregaard ved Skelskiør[ ]). Meislings har faaet en Pige fra Kiøbenhavn det aner mig det er min Søster og man siger jo hun hedder Maria. —

Fredag 4 [November]

Denne Gang bedrog min Anelse mig, jeg kiender slet ikke Pigen. Gaaet godt paa Skolen. Gud styrke mig fremdeles. (Grethe Pedersen død.) (\*)

Løverdag 5 [November]

Fik Temmelig godt for Latinsk Gramatik som jeg dog havde læst saa meget paa — Torst havde nu faaet min Præsbyterianer. da det var Friaften kiggede jeg fra  $9\frac{1}{2}$  i den. —  $\frac{1}{2}$  Time af Aftenen spillede jeg *Rambus*, Rektoren munter og venlig gamle Hundrup flau moersom da det ei var naturlig. Rektoren sagde mig saa venligt godnat, o vidste han hvor hans Venlighed opmuntrer mig han vilde frem-

---

<sup>1</sup> Tydningen usikker — det første af de tre sidste Ord er vist forskrevet. Se i Oplysningerne om en anden Læsning.

deles blive saaledes. (\*) i Fredags fik jeg et Brev ved en Lieutenant fra min Ven *Guldberg*, R[ektoren] talte om ham, o det skar mig i Hiertet, men hver har sine Synspunkter og hvilket Menneske kan være Alle tilpas. — R. sagde [overstreget: „Han er har nok en lille Skrue løs“] at, da Begge i Krigenstid vare i Helsingør, havde G ladet sine Soldatter tage deres Skiorte over Klæderne og saaledes stille sig ved Strandbredden og vinke af de forbiseilende Skibe, som vare fiendtlige og maatte da komme disse til Hiælp der da vilde overrumple dem!“ Det lykkedes ei, men var det, da vilde man have kaldt det Snildhed ikke ... Verden dømmet efter Udfaldet, var mange af Tordenskiolds udskregne Gierninger anderledes; *Guldberg!* jeg holder af Dig derfor. —

Søndag [6. November]

Læst flittigt, *Rektoren* godmodig og høflig. O Gud lad mig dog bevare hans Godhed, han er streng men Hiertet sidder ham paa det rette Sted. — Han var lidt syg i Aften, (fik intet Brev fra Collin, Fruen godmodig og venlig, jeg holder ret meget af hende, hun har sikkert et godt Hierte) vi spille Rampus derpaa bad R mig læse noget for ham af 7 Aar men jeg læste ham ei tilpas, først for hurtig, da jeg indskrænkede dette, læste jeg for teatralsk. Jeg blev lidt mismodig over det, men han er jo ei vel. — (Præsby:)

Mandag [7. November]

Idag skiændte han meget paa Skolen, dog ei synderlig paa mig, men kun hvad han kunde og hvad jeg selv i hans Sted vilde have sagt, han var mørk ved Bordet, kun da Jomfruen kom fik vi et lille Smil, om aftenen bad han mig ikke om at spille med sig, jeg havde kun tænkt at spille 1 Spil og saa ned at læse, han var vred men høflig og gav mig min Portion Kage og Æble. — mismodig — kom nu til at tænke

paa Grethe. Gode Pige, mon du nu usynlig svæver om mig mon Du smiler venligt til mig som før, da jeg sidste Gang saa dig — paa Sygeleiet da spøgede Du med mig; nu er Du lykkelig, gid jeg selv var død, 14 unge Piger vil [følge] Ligtoget og bekrandse din Kiste, man holder af dig, intet vilde man gjøre for mig naar jeg var død og dog — — gid jeg var det. — Du kan ei være død for stedse der maa være en Evighed til du lever du maa leve. — I Jesu Navn gaaer jeg til Ro, venlig og uden mindste frygteligt svæver dit smilende Billede for mig. (Præs:) )

Tirsdag [8 November]

Markedsdag — [Rektoren] ret høflig, men i daarligt Humeur — morede os [ved] giennem Vinduet at see de brogede Skikkelser som drog forbi, fik en Kam a[f] fru, Sæbe af Jomf[ruen]. Begyndte tidlig at læse (forbød mig at have Omgang med F.)<sup>1</sup> (Tandpine)

Onsdag [9. November]

Fik Brev fra Nyerup og Guldberg den sidste havde med samme Post skrevet R til og bevidnet ham sin Tak for hans Godhed mod mig. — Mismod fordi R. ei er i godt Humeur (fik Kage)

Torsdag [10. November].

Skrev til Collin — fik Smettaus Kiole og Beenklæder til at følge *Grethe* med. — Vilde gierne see hende men turde ei for R. gaae ud. — O Gud jeg kan ei fyldest gjøre ham er han nu vred til hvorledes vil det saa gaae.

Fredag [11. November]

Idag skal Grethe Pedersen begravet. — Jeg saae hende

---

<sup>1</sup> Tydningen usikker.

før Laaget blev slaget til, hun var slet ikke smuk længer, gule Kinder indfaldne Øine sorte Læber og en spids Næse saae man nu, et Gevant af Cypresser og Myrter [i] Haaret prydede hende, en lille Bouket holdt hun i den ene Haand gamle Pedersen stod i Døren og stirrede sørgmodig paa Liget. Line Ebbesen havde givet det sin Ring og en Halskiede af sit eget Haar med ned i Graven. — R i daarlig Humeur, dog venlig mod mig.

Løverdag [12. November]

Kunde kun daarlig min Cicero de Officiis men jeg har læst ret flittig det trøster mig, — spille[de] Schak med Rektoren.

Søndag [13. November]

Brev fra Colin. Præsbyterianer[ne er] herlig den ligner min Grevefe[j]de, fik alle Bladene af Rektoren. — Spadse-rede med ham og alle de andre, hvor var jeg ikke forlegen at jeg ingen turde hilse af Bekientere, spillede Rampus.

Mandag [14. November]

Kom daarlig fra mine Lexer og jeg troede dog jeg kunde dem. Mismod — jeg kan ikke gjøre det bedre, nu bliver han vred vranten mod mig jeg taber Modet og alt gaaer galt, o de[t] bliver til Intet, jeg skal aldrig blive til Noget. —

See de andre unge Ørne flyve  
 Op mod Solen bades i dens Straaler  
 Medens Mængden undrende beseer det.  
 Herligt synge de fra Klippens Tinde  
 Om den svundne Old og om Naturen  
 Men jeg sidder fængslet her bag Muren  
 Dybt i Støvet uden Kraft og Vinge

Kan man ei mod Lyset svinge,  
 Tør ei synge skøndt min hele Siæl  
 Higer mod det reene Gude væld.  
 Mange, mange seer jeg ile frem  
 Men ak *ikke jeg* tør følge dem!

Tirsdag [15. November]

Nu begynder det at gaae snavs paa Skolen og jeg læser jo; o det er aandsnedkuende, min Siæl er svag den tager let hvad Retning man giver den Barskhed skræmmer den men Venlighed opfylder den med Taknemlighed og Kierlighed. O var jeg i Graven, Døden er saa rolig her idel Kamp og Misfornøielse.

Onsdag [16. November]

Hvorledes mon det vil gaae i Dag? — O som de andre! Vellystig Sværmeri blandet med Mismod piner min Siæl! — Blev slet ikke hørt hos Rektoren. — Svinet blev slagtet. —

Torsdag [17. November]

Vaagnet med Lede og begyndte saaledes mit Arbeide, i Homeer som vi læse paa egen Haand blev R heftig vred og forlod mig med Skænden; Bister over min Skiebne; da jeg sadt om Middagen og læste, gik de alle ud at spadsere. R<sup>s</sup> Frakke var dunet kaldte paa Pigen om en Børste, hun kom ei strax, saa foer jeg ud og børstede ham, han saa mildt og jeg var vel tilfreds igien; paa Skolen havde vi den franske Revolutionshistorie, o, hvor den interesserer mig Kraft og Tøilesløshed, frygtelige Giæring som disse rædselsscener vare skønt i det mindre vor Grevefeide[.] Jeg [hørte, overstreget og rettet til:] saae ved Lærerens Fortælling kun Grevefejden som jeg vil skildre, hvor usigelig interessant er det ikke at see hvorledes af denne vilde Giæring de store



Aander udvikle sig, see Menneskene i deres Høide i alle Retninger. Arme Ludvig du var ustadig, kraftig og svag; jeg troer jeg har din Character i dit Sted havde jeg handlet som du, kun ei været phlegmatisk, Fiskerkiærlingen det mest grotteske indtager eller rettere spænder min Siæl, det var [af, rettet til:] i denne Kamp Napoleon dannedes og steg, O Gud din Finger seer jeg, du styrer Alt, hvorfor da fortvivle, nei jeg vil naa Maalet, jeg har Længslen i mit Bryst, og ingen Længsel nedlægger du uden den har sin dybe Grund, kun giv mig Mod; —

Fredag [18. November]

Rektoren hørte mig slet ikke, talte med Fruen om Julen.

Lørdag [19. November]

Fik Frihed i Andresens Time og talte vi om Julestadsen og skrev derpaa Brev til Guldberg og Moder hvem jeg sendte 1 Rbdlr.

Søndag [20. November]

Fik 50 Rdlr. fra Collin, — S. bragte mig mine Bøger. „jeg vil ikke De skal have Omgang med slige Kegler sagde R. Læste alle Bladene besøgte i en Galop Hennebergs, Langes og Holsteins, sat saa hele Dagen hiemme, Læste Byrons Biographi, o han lignede mig lige til Sladeragtigheden, ærgierrig er min Siæl som hans, kun i at beundres af alle føler den sig lykkelig, den mindste, som ei gjør det kan gjøre mig mismodig. — Ære er Sporen som driver min Digteraand men jeg føler dog selv det Urigtige og svage deri. —

Mandag [21. November]

R er meget god mod mig, *han* kan ikke være anderledes, Kokkepigen skal efter Fruens og Anes Sigende være forlibt

baade i Pedersen og mig, hun maa min Tro ikke være kræsen; — Min stolte Aand hersker endnu.

Tirsdag [22. November] (Jomfrue Hundrup reist.)

Hentede da først et Brev paa Posthuset som alt i Søndags var kommet til mig, det var fra Fru Wulff hun tilbød mig Logie i Juleferien. Glæde giennemstrømmede mit Bryst Gud jeg anede dig, barnlig Tak og Kiærlighed opfyldte min hele Siæl, Hvor herligt! gode og dannede Mennesker have Godhed for mig, o jeg fortjener det ikke, ja jeg vil være god, Gud! Gud! — Denne Dag gik Alt herligt paa Skolen, o min Gud min Gud, Hiertet savner Ord til at udtrykke sine Følelser. — I Drømmerier om Kiøbenhavn-Reisen lagde jeg mig til Ro; saa i Almanakken, Overskrifterne over de 3 sidste Uger syntes mig ret anvendelige for mig. — 1) Johannes i Fængsel 2) Johannes Vidnesbyrd. 3) Christi Fødsel. Det er jo 1) Examens Ugen, 3) [sic! skal være: 2)] Examens Udfald — 3) Feriedagen. —

Onsdag [23. November]

Leed af Tandpine om Natten, vilde fordrive den ved Tanken om Kiøbenhavnsturen, men det gik ei an —  $\varphi$  — fæle Lyst som raser i mit Bryst, Blink af Gud som nys begyndte, du svandt hen, thi ak jeg syndte; ureen Flamme i Barmen steeg, og den lyse Engel veeg. Dog jeg synded' kun ved Tanke! mig fra Gierningen bevaer! — Gik ret godt paa Skolen; var om Eftermiddagen ganske sløv af Læsningen. — (Mennesket søger at skiule sine Feil, at sminke dem endogsaa for sig selv, altid søger den [sic] efter at finde en Undskyldning for den stærke Fornuft.) Nogle af de andre Disiple kigge i Bøgerne ja G læser det lige op. Det ærgrer mig, men mon jeg ei vilde giøre det samme havde jeg ikke en stor Frygt for

den Skam at blive greben, og dog ønsker jeg Læreren vilde gribe de andre, det er et slet Træk. — Ved at pudse Lyset gik det ud 9½ gik da til Ro.

Torsdag [24. November]

Op Klokken 5½ for at bøde paa i Aftes. — Gik ret godt paa Skolen

Fredag [25. November]

O Gud algode Gud det gaaer godt! jeg takker Dig. ♪

Løverdags [26. November]

Kom op i C[icero] om Pligterne og kunne det, Rektoren mild og god tilbragte hele Aftenen med ham og Hundrop, spillede og talte om Julestadsen, (Husk at være taknemlig!)

Søndag [27. November]

En god jevn Dag; Læst Bladene, var lidt syg. — Fruen, Jomfruen og Tine paa Bal, en frygtelig Storm ude, Bordet rystede, men jeg holder af Storm. Det er Liv i Naturen helst naar jeg som i Aften har Æbleskive, Æble og Puns for mig — (skrev til Ørsted).

Mandag [28. November]

Gaaet godt i Rektorens Ting, han har idag været meget mild mod mig, o Gud Haab opfylder mit Bryst. —

Tirsdag [29. November]

Jeg begynder at holde af ham; han kan ikke behandle mig anderledes end han gjør, Gud hvor er jeg lykkelig; det synes nu som Alt vil gaae godt o Gud mit Hiertes hele Tak, efter Rektorens Tilskyndelse gik jeg paa Generalprøven og saae *Soldaterne*, tvende Steder kom Vandet mig i Øinene

dog troer jeg Digteren har formeget i de foregaaende Acter ladet os ane sidste Acts Indhold. — Talte med Emil om vore Classiker[e], jeg kan af det jeg har læst ikke finde Horatz at være Digter, Oderne synes mig uden synderlig Phantasi og Følelse; derimod er Æneiden af Wirgil herlig Planen godt lagt og vel udført, lidt mindre ængstelig Pynt i Versene vil vist ikke skade. —

Onsdag [30. November]

Oppe 5¼. — Til Dig min Gud staaer alt mit Haab, paa Dig jeg mig forlader, du er min Gud min Fader!!!

Torsdag den 1. December

Gud Fader, jeg takker dig du er mig god.

Fredag 2[. December]

Læs[t]e flittig men Tandpine.

Lørdag 3[. December]

Ligeledes Tandpine gik tidlig ned og repeterede

Søndag 4[. December]

Tandpine, fik henimod Aften Ro ved at putte Ingefær i Øret. Rektoren i godt Humeur; var oppe hos ham og spille Rambus vi talede om en deel Digterværker og Digtere, Talen faldt paa *Heegaard* og R. fortalte den Anekdot at han skulde engang have tilbuden sig at prække paa Prækestolen over Hvad man vilde, man gav ham da: Et privat-Theaters Nytte og Napolions Charakterstik en andengang skulde han skildre Tidernes Fordærvelse, han begyndte da fra Enhvers Dør, men da han kom til ham, som havde bedet ham sagte han „at her gik især Lasterne i Svang o, s v; — Gik ned 6½ fik ei læst meget thi jeg var søvnig fra de 2 sidste Nætters Vaagen for Tandpinens Skyld, Punsen Rektoren gav mig med ned,

virkede stærk paa mig jeg blev ganske ør i Hovedet [men, rettet til:] og følede mig saa vel og salig som nogen fuld Mand gik tidlig i Seng og sov til 5½[.] (vores Kokkepige havde sagt om vores Comedie „det er nogen underlig Comedie herude, her har de Een der sidder og vidsker dem til hvad de skal sige det kiender man ei i Kiøbenhavn (o: en Su[ph, rettet til:] fleur). (Tine syg)

Mandag 5te [December]

Ja! han behandler mig med Godhed, o Gud kunne jeg blot vise Fremgang, men jeg gruer for Examen, jeg balanserer mellem *slet* og *maadelig*, og vred maa og vil han blive, han maa tro at jeg enten er uhyre dum eller læser ikke o Gud du kiender mig, frygte gjør jeg vil [sic] ikke, Stolthedens Dæmon har denne Tid opslaaet sit Sæde hos mig, jeg troer jeg besidder Digteraand at jeg vil naa en Høi Plads, og idet jeg troer er der en anden Følelse som raaber frygteligt at det er en forskruet Grille, o Gud o Gud forlad mig ikke, jeg anseer Alt for din Styrelse, jeg fortjener ikke din Godhed det erkiender jeg — O Fader forlad mig ikke! —

Tirsdag 6te [December]

Rædsom Tandpine — kun sovet lidt om Natten; *φ*. Pedersen var her, ret munter, „læg din Cicero<sup>1</sup> bort! det nytter ikke Du læser!“ sagde han, „jeg læser ikke og Du skal see jeg staaer mig ligesaa godt som du.“ Det troer jeg nok svarede jeg, men naar jeg nu staaer mig ilde og veed jeg har læst saa har jeg dog [den] Trøst“. — Var syg og kraftesløs i alle Lemmer, kunne næsten intet Læse. „Gaa tidlig i Seng!“ sagde R jeg gjorte det Klokken 8½. —

---

<sup>1</sup> Cicero er skrevet over et andet, nu ulæseligt Ord.

Onsdag [7. December]

Oppe Klokken 4<sup>re</sup> men sygelig og søvnlig. — Bedre med Tænderne. — Examen hos Rektoren begyndte. — Tanke om Julen opfylder min Siæl. —

Torsdag [8. December]

Drømt hæsleg om Natten, om Nathan Davids Døttre og om at Rektoren syntes at skiænde skrækkeligt paa mig. — Frygt for Examen ( $\varphi$ ) bøn til Gud. — Rektoren ganske god, men det gik daarlig, jeg ventede som Giesemann et *maadelig*, men fik *slet*. — Skiæbne! hvorfor slaaer Du Haanden af mig? Nu er hele min Jul fordærvet jeg maa vente det samme for Græsk; — O daarlige Væsen, med dine Indbildninger; — Skiæbne leder Tingene, Hiertet giælder intet (men hvorledes er mit Hierte?) ingen Ting kan jeg, forrykt er jeg deraf kommer mine Drømmerier; men jeg vil være rolig, jeg har jo lovet det, men min Ære, min Følelse, o ulykkelige Væsen. — Det er ret en Tycho Brahes Dag, Andersen skiændte i gammel Historie, jeg kunde det heller ikke godt men ny Historie var ikke daarligt og der skiændte han ogsaa, det var andengang i Dag Vandet kom mig i Øinene; (Geometri stod jeg mig herlig i i Formiddags). — Dog i min Kummer faldt den Idee mig Ind at behandle Tieks *Daarekisten* som et Lystspil, o jeg underlige flygtige Væsen. — Held gjør mig modig, Mod giver mig Haab og Lyst til at arbeide, klarere ligger da Alt for mit Blik, men Uheld, gjør mig tungsindig modløs og sløv for Alt, Gud tilgiv jeg dømmer dine Veie, men selv [ved] lidt mere Mildhed troer jeg at kunne luttres, taknemlig og ydmyg føler jeg jo det Gode. — Nu gik Børnene herigiennem til Ro, Ludvig og Jens kiøsedede mig kiærligt — o lykkelige glade Barn-dom, Ynglingen har med Storme, Manden [med] Grave at gjøre. — „Vær ved godt Humeur gode Andersen!“ sagde Fruen, „min Mand er slet ei vred for at De var uhædlig; han

meente selv at den megen Læsning sløvede dem, at de ei adspredte dem nok, vær de kun rolig han taler nok til Colin!“ — o ham er jeg ikke bange for det er kun for Deres Mand. — Da hun var borte maatte jeg græde heftigt.

Fredag [9. December]

Mere rolig. Rektoren gav mig ogsaa Frugt i Aften, men jeg gruer for imorgen i Græsk.

Lørdag [10. December]

Gud, hvor er mit Hierte ikke bespændt, o Almægtige forbarm Dig. Nu gaaer jeg derind og naar jeg kommer igjen da ..... *Slet* fik jeg ogsaa for Græsk. — Gud! — i Øieblikket gik min Smerte over, men nu, o Gud havde jeg Mod — — — O Gud hvor mit Hierte [er] beklemt, og dog sniger sig en Trøst ofte derind, jeg har gjort hvad jeg efter min Natur kunne. Emil, Giesemann og jeg bleve ei hørte i Latinsk Grammatik, da R vilde høre os deri, — dog sagde han Intet da jeg Klokken 5 var ene oppe hos ham og drak Thevand, jeg havde i Sinde i det jeg gik ud at løbe hen og spørge om han var vred paa mig, men jeg turde ikke. — Jeg vilde nu skrive det til Collin, ikke til Etatsraaden, men til Manden med Hierte, det var min eneste Trøst, dog endnu opsatte jeg det til Torsdag. — Ja Rektoren maa være utilfreds med mig, og jeg kan ikke gjøre det Bedre, Enden bliver da jeg maa ud af Skolen, det fortryder ham vist at han har talt om at faae mig med til Helsingør. — Jeg erkiender hans Godhed; Stræng-hed er den eneste Vei til at lede min forvirrede Aand, nu jeg er i hans Huus anseer han det vist nok endogsaa for Pligt jeg bør være ham taknemlig derfor som den Syge sin Læge; men kan man ikke tilgive hiin om han ømmer sig under Kniven. — „Det hjælper ei at hænge Dag og Nat i Bogen sagde R det sløver og gjør rent forrykt, nei jevn Flid (og dette har jeg jo

gjort) tro ikke at det er Genialitet, denne Fusen de har hos dem, der er meget der maa klippes af for [sic] De bliver til Noget, saadant et Menneske vilde ved Examen i *Kjøbh.*: om han endog kunde Alt, ved sit Væsen skaffe sig en slet Character!“ — O Gud o Gud, jeg glædede mig saa inderlig som et Barn til Julen, med hvilken Glæde jeg nu efter at være opflyttet i øverste Classe og i de 2 Maaneder der var tilbragt, [med de] erholdne gode Characterer, [at; Ordet er overstreget men nødvendigt for Meningen] kunne komme til mine Venner og nu er Alt forstyrret, jeg kan ikke længer glæde mig til Julen, selv i min fattige Barndom kunne jeg det, da var det mig en hellig barnlig Festdag, jeg var lykkelig i den lille snevre Stue, o saa lykkelig, saa langvarig lykkelig bliver jeg aldrig; o herlige Barndom, da kiendte jeg vel ikke [de store Goder; Ordene overstreget men atter skrevne] de store Goder Gud ofte har forundt mig, men jeg savnede Intet, mit Bryst var rent, min Tillid vaklet ikke og jeg tænkte ikke [paa] Fremtiden. — O Gud forlad dog ei dit svage Barn!!!

Søndag [11. December]

Fik Brev (med 2 Rdlr) fra Professor Ørsted. — Skrev Col. til hvor Uheldig jeg har staaet mig i Græsk og Latin. — Fruen taler om Jomfruen [hun, overstreget] denne om hiin, jeg maa bære Kappen paa begge Skuldre, R taledede ei meget med mig blev oppe hos Børnene og spiste der dog sendte han om Aftenen Puns ned til mig, jeg er kied og Sløv af Læsningen.

[Paa det næste Ark af Papiret er et Stykke afrevet foroven; derved er Notaterne for Mandag d. 12. Decbr. og — paa Arkets 2. Side — ligesaa for Fredag d. 16 og Lørdag d. 17. — gaaet tabt. Bevaret er af Notatet for d. 12. kun Ordene:]

galt ..... *jeg vidste* De fik Godt? og blev lidt rolig



Tirsdag [13. December]

Min danske Stiil giennemstrømmede mig med Tillid til Gud. Den Handlede om hans Forsyn og jeg følte det og haabede. — Tillid til ham giennemglødede min Siæl, jeg har læst flittig jeg kan ei mere hans Villie see. (Fruen og Jomfruen forligte.)

Onsdag [14. December]

Nu Fader i dit hellige Navn — grundfæst min Tillid — jeg har gjort hvad jeg kunne vær mig nu en Fader — — fik *Godt* for Fransk, det var langt over min Forventning men Qvordrup og især Hansen hialp mig[;] med Tillid til Gud og Tilfredshed gik jeg til Ro; — (fik et Æble af R)

Torsdag [15. December]

Det gik over Forventning Godt i Historie jeg fik *Meget-godt*. R hørte mig og var ret tilfreds[,] om Eftermiddagen fik jeg *Mg?* for dansk, *Ug* for Stiil, og den latinske *Tg*. — Der kom en fattig Skolelær[er] og vilde bede om noget, men fik Intet hans Tone trængte mig til Siælen, jeg vilde have givet ham 1 Mk, men han var borte da jeg kom; R gav mig Æble, men lod saa kold saa jeg blev noget mismodig. — Jeg havde tænkt jeg vilde skrive Guldberg et ret munter Brev til og dagbogviis skrive ham min Kiøbenhavnstour til; nu har Examen tilintetgjort min Munterhed. — O Gud til Dig staaer min Tillid, o forlad mig ikke. — Sløv og mat er jeg af Læsningen gid jeg turde lægge mig. —

Fredag [16. December]

Nogle fra 3<sup>die</sup> Classe spurgte mig ude i Gangen hvad jeg havde faaet for dansk Stiil. „*Udmg*“, svarede jeg. „Ja han kan nok trænge til det sagde Pedersen, vi kom lidt i trætte

han har store Ideer om sin smule Viisdom og er dog indskrænket — Jeg maatte oversætte min Tydsk uden at læse op, det giorte at jeg ei kunne oversee Sætningerne, skjønt jeg ellers

[Resten, der skulde staa paa Arkets modsatte Side foroven, er bortrevet med dennes øverste Stykke.]

[Lørdag 17. December]

[Begyndelsen mangler.]

..... med hinanden under Armen; G malede en Luus paa Tavlen, agered Vært med Blækflasken og Blækhornene, tog sig i Næsen og spyttede samt andre Flouheder. — Fik tg for Latinsk Grammatik. Havde jeg været lidt bedre i mit N Testament saa havde jeg sikkert faaet *Udm.* for Religion, men fik nu Meget Godt. I Eftermiddag bleve vi omflyttede, jeg fik dog *Mg* til Hovedcharakteer. — R var ret venlig, fik Puns, og ned med endeel Morgenblade at læse i, gottede mig nu, tænkte paa Kiøb: ( $\varphi$ )havn, læste Holbergs *De Usynlige* og hans *Maskeraden*.

Søndag [18. December]

Vaagnede meget tidlig og kunde ei læse for at tænke paa Reisen. — Begyndte mit Brev til Guldberg. Var hos Torst om Sedelen til at faa Gefion. — „Man seer dem aldrig“, sagde [han]; — „Da Porten lukkes saa tidlig og saa vil jeg ei løbe ud. — Man laaser nok ogsaa Kasketten paa Dem“, spurgte *Lucie*. (vide  $\circ$ : Mødet i Aleen)

Mandag [19. December]

Sovet ved Giesemann, op henimod 3. 3 $\frac{1}{2}$  kiørte vi afsted, indsvøbte i den deiligste Taage man vilde ønske sig rullede vi fremad; — Jeg sov næsten ikke og var derfor paa Benene halv 3, halv 4<sup>re</sup> rullede vi ud af vor By, man siger jo Juno

per nubem men her kan man sige omnes per nubem, thi vi sat ganske i en Sky af Taage man kunne næsten falde paa at vi gjordte en Lufttuur men Veien mindedes [sic] os at vi var paa Jorden thi det var Hul paa Hul saa jeg sat i en Angest for at brække Arme og Been eller i det mindste Halsen (min Santen dividerede han ikke med 3 i alle Kroerne, skjønt jeg troede at [have] sluppet Gnieri [sunt, rettet til:] est Gnieri). Verten i Ordrups Kroen viste os sin Bog hvori de Reisende skreve, der var ondt og i alle Lande. — I Roeskilde Kroen fik vi til Lekteure Holger Danske og en anden gammel Bog der manglede baade Ende og Begyndelse. — Til Klokken 9 naaede vi *Kiøb*. Taagen var mindre, ja før Sol gik ned saa vi endog et Stykke af den. Jeg kunde gierne som Chilian i Ulysses have kiøstet Jorden for di jeg heel og holden var landet paa Vesterbroo, men den Kiøbenhavns. Jord saae ikke poleret ud. nu fløi jeg da ned hos Wulfs, Modtagelsen var hiertelig, den var som Deres mod mig [i] Sommer, tydeligere kan jeg ikke giøre det, Wulf var hos Ølenslægers i Selskab men Hjemme traf jeg dog Fruen, Døtrene og Wulffs Søster vi talte om Dem og Jette spurgte især til Petra og Stierna, jeg maatte synge dem en lille Sang før jeg gik til Ro. — Jeg har foet 2 Værelser ud til Pladsen, et at sove i, et andet med Varme vor jeg vil læse i om Morgen, Loftet hvælver sig høit over mig saa jeg ret kan tænke mig at være paa en Ridderligborg, Jeg fik nu foræret af Wulff de 3 Bind Skuespil han har oversat af *Skak* [∅: Shakespeare] de ere paa Skriverspapir og saa brillante indbun

[Et Hjørne af Papiret mangler.]

som et Schakspearsk Stykke fortiener, nu er jeg da ene paa mit Kammer. — Tusender Følelser giennemstrømme mig — o hvad har Gud ikke gjort for mig, det gaaer mig som Aladin, der siger i Slutningen af Stykket idet han seer ud af Vinduet fra Slottet:

[En Plads er ladet aaben til Citatet men ikke senere udfyldt.]

For en 5 a 6 Aar siden gik ogsaa [jeg] dernede, kiendte ikke et Menneske her i Byen og nu kan jeg hos en kiær og agtet Familie deroppe gotte mig med min Schakspear — O Gud er god, en Draabe af Glædens Honning bringer mig til at glemme alle Bitterhed[er], o Gud vil ikke forlade mig — han har gjort mig saa lykkelig. —

Tirsdag [20. December]

Gammel Vane bider bedst, jeg kunde ikke sove længer end til Klokken 6, skjønt jeg var som mørbanket i alle Lemmerne af den prosaiske Vogn. endelig kom da Tieneren og lagde Ild i min Kakkellovn og nu foer jeg op, og har læst Cymbeline, efter Thevandsbordet var min første Udflugt til *Collin* han var tilfreds med mig, — „jeg seer jo tydeligt deres Flid“ sagde han, „og det er Hovedsagen. — Vi taleder nu om Kong Salomon og Jørgen Hattemager, men Fru Collin (der som gift med Birkner boede i Korsør og derfor kiender Crusorianerne) sagde at der var intet stødende mod dem, Indholdet omtrent som Heibergs Indtog. — Herfra gik jeg til Geheimekonferensraadinde Colbiørnsen, ingen vare oppe, men fruend sendte mig noget Lectüre ind, og saa læste jeg til de kom, man talte her ligesom hos Wulfs iaftes da jeg kom om Keiseren af Ruslands Død og at det trak op til Krig, Fruen synes mig slet ikke at ældes Angelica er mig endnu meer elskværdig en[d] sidst Christiane den samme, de inviterede mig til imorgen Middag, — nu gik jeg til Meisling, jeg maatte udrette nogle Comisioner Fru von der Maase fik jeg ei i Tale, fra Børsen gik jeg til Frøken Falberne (Holsteins ei hiemme hos Herbst traf jeg Kaptajn Jensen). Klokken var saaledes 3 før jeg kom hiem til Wulfs. Klokken 4<sup>re</sup> spiste vi, baade Wulff og Fru Colbiørnsen gav mig Comediebilliet og jeg saa

Tankredo, Parterret er nu større. jeg hørte Jomfru Wulff, men holder ikke det mindste af hende, det var som om jeg havde Bomuld i Ørene, da hun sang, hendes Ansigt er for fiint for Theateret og saa gik hun [og] trak i sit Slæb ret som Dorthe i Bonton blandt Borgerstanden. — Men Lofler [sic], Cetti og Zink var et herligt Kløverblad; — hiemme hos Wulffs traf jeg Fru Saaby og hendes Søster, en Frøken Høier) Wulff bad mig læse det af min Roman jeg skrev i Ferien, jeg gjorde det og alle ytrede Moren, han fandt det mere livligt end det de [o: De] hørte og mindre masivt, skønt han slette [sic] havde imod det masive, da det var naturlig, men han sagde, „staaer det der kan det gjøre god Effekt men er det borte savner man det heller ikke (jeg mødte idag *Werlin* med briller paa, veed de hvorfor jeg bærer dem, det er for at see Ida Wulff som skal boe her.)

#### Onsdag (21. December)

Wulff var ei vel idag; efter Thevandsbordet, var min første Udflugt til Hofdamen jeg blev bedet om at komme igien om 3 Quarteer, thi hun laae, nu fløi jeg til Ballings, han kiøssede mig hiertelig, bød mig at komme der ret tidt efter Frokost gik jeg til Ølenslæger, det var Frøkenen der hilsede mig saa mildt paa Gaden igaaer og som jeg ikke kiendte. — Jeg læste min Fortælling, som Ølenslæger roste, det er meget godt, kun lidt for Omstændeligt, og det at afmale en Ting vidtløftigt, det er ikke det poetiske, det er jo let, som om jeg vilde sige, Andersen sad i Sopha[en] og læste ved Siden sad Lotte Ølenslæger og Frøken .....<sup>1</sup> Johannes kom ind fra Skole og da han hørte noget læse gik han ganske sagde hen og satte sig paa en Skammel hvoraf Farven var slidt; — see det er ikke poetisk, men der er mange gode Ting

<sup>1</sup> Tydningen usikker; Navnet synes at begynde med H.

i Deres [Fortælling?] og man kan see De har vidst at benytte mange gamle Ting og har ret vel lagt mærke til Menneskene om Dem, Beskrivelsen af Borgen er ret poetisk og vidner De har Aand derfor. Nu læste jeg ham mit lille Digt til Siælen, — det er herligt! udbød han jeg sætter det over Fortællingen;“. Selv læste han det nu eengang igiennem, nogle smaae Forandringer kunde De gjøre, som *Himmel* og *Stjernevrimmel* det er saa almindeligt. — Nu gik jeg til Ørsted, det var Etatsraadens Fødselsdag jeg blev indbudt til Juleaften. — Meisling var syg og jeg maatte nu ene gaae ud for at kiøbe[;] med Verlin der var rasende forlibt i Ida Wulf, under Armen gik jeg til Børsen. — Nu var jeg hos Dahlens hvor jeg spiste og drak Caffé, — herfra og til Geheimeraadinden hvor jeg var budt til Middag der var en Kammerjunker Colbiørnsen man roste mine smaa Digte, efter dette besørgede jeg Brevet til Rine Hundrup og hilste paa Fru Kriger, Hofdamen var ikke hiemme, nu gik jeg til Herbstes hvor der var en Hr Høiberg jeg declamerede, og til Giengield sang Frøkenerne for mig, da jeg kom Hiem vare Frøkenerne Stefensens her og jeg maatte declamere og læse Sjælen. (hos Mad Andersen hun laae i Sengen men talede ret hiertelig med mig. —

Torsdag [22. December]

Efter Thevandstid var jeg hos Hofdamen Fru Bukvald, hun lovede at hilse hendes Kongelige Høihed fra mig; jeg drak Thevand der og fik til en Billiet, Collins kunne ingen skaffe mig og man stod helt ud til Hesten. — Nu var jeg hos Guldberg vi talede om Slagelse „Nei jeg vil intet høre af Deres Poesi for ei at rose Dem og derved opmuntre Dem thi nu maa Studeringerne ene være Hovedsagen. — Han forærede mig sit lille Digt *Uhyret*. — (Fuglsang var ikke hiemme). Nu var jeg hos Madam Jürgensen jeg læste mine Digte. „Ved Gud, det til Siælen har jeg ikke hørt noget skøn-

nerne af vor Storm, et Menneske der kan føle og skrive Sligt maa ogsaa kunne skrive en Tragedie, De siger Ø[lenschlæger] fandt det komiske bedre han frygter for at De i Tiden skal blive ham en Rival — „Ih Gud hvorledes skulde jeg kunde vove at tænke det. — „Hvem veed hvad De kan blive, De er endnu en Yngling, tænk paa dette Øjeblik om en 10 Aar og see da hvad der er skeet. — Jeg begyndte nu paa Fortællingen men afbrødes ved et Visit (M var gnaven,) spiste Kaal hos Ballings og var med ham i Parkettet hvor jeg saae Kong *Salomon og Jørgen Hattemager*. — (Det første Stykke Onkelens Slot var ogsaa ret moersom) men hiin[t] herligt, der var propfuldt, det morede mig at høre Jægerchoret synge af saa almindelig klædte Folk, Frydendal var herlig med sit Gaase-laar og Stages Gang ypperlig, Repliken med Nathuen var dog vel drøi, saavel som at lade Corsøer Damer synge — „ja saa min Salighed!!! Ryge var en herlig Jøde. — Efter Aftensbordet fik jeg Gaver, — (var idag hos Nyerups

Fredag [23. December]

Hos Fru *Buchwald* hun stødte sig slet ikke over de massive Udtryk i min Magdalenes Mund, men morede sig, hun hilste mig fra Prindsessen. — Jeg drak Thevand der — Hos Herbsts hvor jeg ønske[de] Frøken M Holsteen en lykkelig Reise, maatte jeg declamere for den syge Frøken, der forærede mig en Hest som hun selv med Fingrene havde udarbejdet af Wox, jeg gav den til *Ida*, der ret glædede sig over den. var hos Meisling. „Har De ei hørt om Vogn til Tirsdag — Nej, — men De maa sku see at komme derud til Deres Græsk og Latin og tage fat igien.“ Det synes mig dog vel vidt, et Par Dage er jeg her, han veed jeg vil hiem og dog plager han mig en underlig Contrast til de øvrige Modtagelser, hver Dag kommer jeg hiem til ham og dog seer han ei mildt, jeg vilde gierne holde af ham af Hiertet, men jeg kan jo ikke selv skabe

mine Følelser. — Fik nu *Gefion* der er meget Snavs i, O. Thomsen har ganske rapset sin Fortælling fra Ølenslæger. — Var hos Dalehn der fik 3 Stam[bogs]blade, spiste Frokost hos Urban Jürgensen. — Her hiemme spiste vi ei til Middag for Ballet i Aften, jeg var buden Stæder nok ud, men jeg havde ei Lyst, læste for Frøknerne og Christian samt skrev Vers paa opgivne Riim. — Vognene rulle derude, nu kommer Kongen jeg skal ogsaa derop og see Cadetterne, Klokken 8 kommer Lotte Ølenslæger og de andre, o var jeg blot mere pyndtet! — Nu var jeg oppe i den pragtfulde Sahl Pyntede især Meletaire vare der, Kongen og Prindserne; Præsten holdt en smuk Tale, herligt viste Cadetterne [sig], Vaabendansen gjorde jeg især af. O hvilke Former hvilken Lethed — o Gud hvad er jeg og jeg vil tænke paa [at] dandse imellem dem i Aften. — Prindserne er inde i Stuen, men jeg tyer ind paa mit Værelse, jeg føler mig genert. Nu kom Selskabet, De forgyldte Sale skinnede ved Lysekronernes Solglands, jeg kom ned i Frakke, men da jeg saa W tale med sin Kone, anede det mig at jeg ikke kunde vise mig i Frakken, ærligt spurgte jeg da Frue W „ja har De Kiole er det bedre; jeg kom i min graa, ja det er langt bedre. nu strømmede Selskabet til Huset; men alle var sorte jeg kun graa, thi kunde jeg hverken staae eller gaee. Kun Ølenslæger talte med mig, jeg følte mig forlegen, de antager mig vist for en Opvarter, og Lotte Ø. skal see mig saaledes o hvilken Qval — jeg fløi strax paa mit Værelse, gik i Seng forbandende min Skiæbne at jeg ikke havde smukke Klæder, Careterne rullede uden for, og Ideerne rullede inde i mit Hoved. og saaledes sov jeg ind; jeg fik fra 6 om Morgenen en Brodersøn til Komponisten Kulau til Sovekammerad. *ψ*

Løverdag [24. December] *ψ*

Fru Belfort ei tilstæde ligeledes Grevinde Friis, var nu hos



Ørsteds og hialp dem med Juletræet; — Efter Frokost her gik jeg til Meisling, ei hiemme, hos Fru Von der Maase fremmede. — Hos Frøken Falberne var Jøden Hammer der fortalte om Madm Mars og Talma. De kommer aldrig til os! de glemmer Smaafolk!“ sagde Frøken Mine; var hos Krigers[,] resten af Dagen hos Wulffs, „ja sagde Comandeuken, vi maa behage ved vort Indre, det Ydre duer skue ikke, jeg fik dog en kiøn Kone De faaer nok ogsaa een. — Om Aftenen til Juul hos Ørsted vi legede at tage en bekient Vise og giætte den Etatsraaden var der. — Havde nær næppe kommen ind paa Academiet.

Søndag [25. December] 9

Var hos Rine Hundrup, sagde Farvel til Fru Colbiørnsen der indveterede mig til Middag, hiertelig Levvel. — Grevinde Friis var i Huusholning, Meisling ei hiemme, var hos Fru von dermas (1 Rdlr) deilige briliante Værelser, hun bad mig at skrive sig til saa ofte jeg vilde, spiste til Middag hos Dalehns, D kiøssede mig roste mine Digte, Kunzens vare der. — (Traf (Løve[r]d) nu Kammerherre Holstein der rosende min Fremgang og Flid.) Derpaa hos Ballings hvor jeg atter spiste, og fik Bililiet [sic] til *Euterpe*. Her traf jeg en Hr. .... Han fortalte mig at der skulde have været et Stykke til Geburtsdagen William Schakspear, han fortalte noget af det og jeg ærgrede mig ret over at *Boie* og ikke jeg havde skrevet det, til Gebursdagen fa[a]er de *Tryllefloiten*; Ballings skaffede mig Leilighed med Leutnan[t] *Trane* paa Onsdag til Slagelse. — Da jeg gik ud af *Euterpe* kom en simpel Mand og spurgte om mit Navn, jeg sagde det — „De er ikke i Selskabet — Nei men bragte en Billiet fra Balling (∴ den skrevne Seddel) — ja men der kan ingen Herrer gaee paa en *Damebeliet* — men det var til Direktionen — Manden forstod nu det var en Direktions Billiet giorte Tudsinde Undskyld-

ninger og jeg gik. — Her hiemme var Fru Saaby og Adler, denne fortalte Hele William Schakspear o Ideen er ganske min, og de søde Alfer. —

Mandag (var hos Guldbergs Søn) igaar)  
[26. December]

Traf ei Grevinde Friis — var, og søgde nu Klokken 12 op til M[eisling]. — Han var ei hiemme men jeg fandt en Belliet fra ham. Jeg har Intet at meddele Dem ved Afreisen, kun med de[n] bestemteste Anmodning, at De [overstreget: ikke] fra Ankomsten til Slagel. anvender Tiden ikke til at skrive Fortællinger og Digte, hvorm[ed] De til Vedkommen- des store Moerskab her har opvartet, — men til Skolesager. Hvorvidt De frustrerer mig, ved at spille [Tiden] paa den Maade, naar jeg troer at læse Deres Pen[sa], skal jeg nok muntlig tale med Dem og opgive Dem adskillige Data om, som mueligen turde kiøle. Jeg ønsker ikke at De tager [overstreget: nogen] Deel i nogen Udsiiring af Børnenes [overstreget: Maskerade] Juletræ, Løvhytter, Maskerader eller Gud veed hvad der er udtænkt, da jeg seer De bruger Tiden daarlig nok alige vel. Meisling. — Fleregange læste jeg Brevet, mismodig slappedes al min Styrke; bleeg og mørk kom jeg til Wulffs der læste mit Brev, de beklagede mig, jeg gik nu til M, og da han var ude bad jeg om Papir og Blæk og skrev da en Billiet til ham hvori jeg sagde ham at Digtet var skrevet i en Ferie og jeg kunde ikke vise større Flid end jeg gjorde; hele Dagen kied derfor; om Aftenen læste jeg for Wulffs Boies William Skakspear, Digteren har skildret ham ganske ud af min Siæl, i 1<sup>te</sup> Act stemmede Williams Replikker ganske overens med mine Følelser, han aner at blive Digter, han beslutter ei at skrive Vers, o Taarerne kom mig i Øinene, paa Lei et vaagnede mit hele mismod men med Tillid til Gud og den Bevidsthed at jeg havde arbeidet efter Evne sov jeg ind. — —

Tirsdag [27. December]

Var hos Grevinde Friis (2 Rbdlr) hos Fru Buchwald fra Prindssessen (5 Rdlr) Derpaa hos Fru Guttfeldt der beklagede min Skiæbne, bad mig tage Mod og ikke lade mig behandle som Dreng, bad mig ikke forlade Slagelse og naar jeg [kom] derud fra da ofte at besøge hende hvor jeg vilde træffe nogle vakre unge Mennesker. — Jeg gav hende Haand paa at gaae min Skiæbne imøde som Mand, saae endnu engang min Velgiøres [sic] Portrait; ja mange har tabt ved ham sagde hun med Taarer og jeg maatte ogsaa græde — M traf jeg paa Gaden, han fulgtes med mig, ønskede mig en lykkelig Reise, da jeg ønskede at tale med ham sagde han „vi sees jo snart hjemme.“ — Var til Middag hos Ballings, han kiøssede mig inderlig ved Afskeden og trykkede mig 4<sup>re</sup> Daler i Haanden, jeg hilste paa Frøknerne Hornemann og sagde Farvel til Collin hvem jeg viiste M.s Billiet, han var tilfreds med mig „Hvert Land sin Plage“ sagde han, „staar jo [hos] Kong Salomon, De finde Dem i Deres Skiæbne[.]“ jeg bad ham nu kun at sige naar der var noget han ei var tilfreds med, og han lovede det. Hos Wulffs legede vi og da spille Selskabet kom skrev vi Sedler (Wulff giættede i Legen at vi tænkte paa Skakspears Phantasi). Vi fik Puns og Smørrebrød og nu Lev vel. Gud forlad mig ikke bad jeg paa Leiet.

Onsdag [28. December]

Tidlig vaagnede jeg Maanen skinnede ind af Ruden til mig, allerede larmede Folk ude paa Pladsen, jeg frygtede at Klokken var mange stod derfor op for at søge Tieneren der skulde bringe mig Thevand, men jeg gik feil og kom med Sokker ind i Pige-kammeret, da jeg mærkede min Feiltagelse foer jeg ud men da Tiden blev mig for lang søgte jeg derned, Tieneren kom nu op, da Thevandet var drukket, gik jeg bort fra mit kiære Slot og ned til Fru Trane. Lieutenantens

Hund blev borte og af denne Aarsag kom vi ei bort før Klokken 10. een heel Time gik jeg ude ved Støtten og ventede og læste der min Emilie Galottis 1<sup>ste</sup> Act. — Bonden som kiørte for os bad om han maatte dreie ind og faae friske Heste, vi bleve her trakteret med Kleiner med hvidt Sukker paa, han [Løjtnant Trane] bildte Quinderne ind at han skulde ud at hværve og at jeg skulde være Præst. — Lystigt svingede han dem om, men jeg gialt for en alvorlig Personage. — I Prindsen kom en Stedsøn af Rektor Biørn, han trakterede med en Flaske Viin, ved Afreisen takkede han mig for mit behagelige Selskab (og jeg sagde neppe 3 Ord), udenfor Roeskilde traf vi en Haandværkskarl, skal vi ikke lade den Stakkel kiøre med spurgte Lieutenanten, „Ja vil han give Noget svarede Drengen der kiørte,“ ich gebe eine —!“ sagde Karlen, nu saa spring bag op paa Kufferterne. Han gjorde det men tumlede tilbage paa Jorden; han var fuld, dog endelig kom han op, Veien var daarlig, og ikke vilde han holde sig fast saa Lieutenanten maatte holde paa ham, thi han vilde vise os sine Blesürer og hans Militairitet under Napoleon; det er vist en Kieltring tænkte jeg maaskee han støder Lieutenanten en Kniv i Bryst[et]; Hestene vare sky, saa jeg sadt i mellem en dobbelt Ild. Tilsidst tog jeg Mod til mig, spurgte om han ikke vilde gaae, thi nu kiørte vi af Veien og saa skulde han faae sin Mark igen, han var strax villig og nu gik han hen og lagde sig til at sove i en Grøft, skjønt Jorden var Vaad og en fugtig Taage laae over hele Eggen. — Medens Lieutenanten spillede gik jeg til Sengs drak Puns og spiste Kage men drømte hele Natten om M dog blev han i drømme tilsidst god. — Lieutenanten gjorde Løier med Pigen men hun løb sin Vei.

Torsdag [29. December]

Nu nærmer vi os Slagelse; — i Krebsekroen maatte jeg

citere en anden Leutenant Digtet til Siælen. — „Maa jeg spørge sagde Karlen der kiør[te] da vi vare ene, er De maaskee Lieutenantens Tiener. — Nei, jeg har faaet Leilighed med ham til Slagelse. — „Ja jeg syntes det nok paa Dem imorges, at De ikke kunde være Tierenen og nu fortalte han mig om sig selv, — det begyndte først at regne da vi kom til Slagelse det var Himlen som begræd mit komme. Efter at have trakteret Leutenanten med Viin paa Postgaarden skildtes vi ad og han lovede at skrive mig til og sende mig mit Stam[bogs]-blad. Hiemme fortalte Ane mig at M havde skrevet sin Kone til at han var vred paa mig, og Fruen sagde at hendes Mand havde skrevet at jeg endnu paa den 3<sup>die</sup> Dag efter min Ankomst til Byen ei havde hentet mine Bøger, at jeg læste Intet. — Et Helved venter mig, fortvivl — o han er forstræng, for stræng. —

Fredag [30. December]

I Aften kom alle de fremmede, jeg dandsede næsten hver Dands. — Sov saa til Klokken 9½.

Løvedag [31. December]

Vi spiste allerede til Nyaars Aften Kl. 6. — Jeg kan mærke at M har forbuden hende at lade mig lege med dem [o: Børnene], thi vi sadde kun og saa paa hverandre og Klokken 8 gik hver til sit. —

*N y a a r s d a g*

*Søndag den 1 Januari 1826*

Gud skal hele Aaret gaae som denne Dag, Beængstelse og Mismod plager mig, nogle bitre Breve skrev jeg til Collins og Wulffs. O Gud lad det være min sidste Nyaarsdag.

Mandag [2. Januar]

Det er som igaar.

Tirsdag [3. Januar]

Jeg kunde skrive flere Ark over mine Følelser men maa-  
skee ere de gale og altsaa ikke Papiret værd. —

Onsdag [4. Januar]

Emil er dog en god Knøs — med Venlighed vinder man  
mig men ved Haardhed, nei saa lad briste Alt —

Torsdag [5. Januar]

Leonardo di Vincis Historie svæver for mig, hvilken Tra-  
gedie kunde jeg skrive om ham, men bort, bort, — jeg tør og  
jeg bør ikke.

[Fortsættelsen mangler til Resten af et Notat for  
Mandag d. 23. Januar:]

..... tænker jeg det derimod Godt bliver det stedse un-  
der Forventning.

Tirsdag [24. Januar]

Stedse staaer *Leonardo* for mig, selv paa Skolen, jeg seer  
hele Stykket, Phantasien vedsker mig Replikkerne til; —  
jeg kan ikke forjage det af min Siæl ihvor meget det endog  
adspredder mig. — Kom ei ganske godt fra min Virgil — Var  
paa Generalprøve, og saae Hvor Tiden Løber, samt Armod  
og Høimodighed. Imellem Acterne var jeg hos Holsteins,  
Frøkken Maria fortalte mig at *Ove Guldberg* havde staaet sig  
uhældig til sin Examen og havde faaet Krampe af Sorg. —  
Arme Ove! — Kom først fra Komædie Klokken 11. —

Onsdag [25. Januar]

Var søvning og upasselig hele Dagen, gik imod Formod-  
ning godt i dansk Gramatik, *Quistgaard* [sagde:] „der var et

Tidspunkt da frembragte vor Litteratur meget godt; jeg tilstaaer at Øhlenslæger er Keiseren for alle vore Digtere, men som vi kan sige om Sokrates, at han trak Himmelen til Jorden, saaledes kan man sige om Ø at han har draget Jorden til Himlen; jeg kan ikke følge den høie phantastiske Flugt som i Corregio, Fiskeren og Ludlamshule, jeg har heller ikke læst meget af det senere thi jeg tænkte lad ham nu blive i sin Hule.“ *Jeg* „men nu har vi dog senere af ham *Erik og Abel*.“ i Qvarteret kom Jens Hvid hen „o du roser altid den tossede Ø. *Jeg* [,]han er ogsaa Danmarks største Digter. *J. Hvid* „Du veed jo ikke om du kan blive større. — A var rent sær idag. —

Torsdag [26. Januar]

Gik ret godt — M venlig og god. — O havde jeg dog Held og Kræfter hvorgod vilde han da endnu ikke blive.

Fredag [27. Januar]

Gik godt i Rectorens Ting men daarligt i Qvistgaards, da jeg sad og læste i Aften ringede det, Tine havde Gadedørs Nøglen og derfor maatte Jomfruen aabne Vinduet. „Visitter fra Sorø!“ jeg maatte løbe at lukke op ved Porten; Det var *Bager* og *Tillijs* jeg maatte bede dem gaae igiennem Klasserne skønt der hang Linned for at tørres. Jeg underholdt dem saa godt jeg kunde skønt jeg hele Tiden tænkte paa Rektoren om han ei blev vred for mit Besøg. De bad mig at blive der til Ballet, men jeg sagde at jeg dandsede ei. — endelig gik de og jeg var ret kied af det, da jeg frygtede ei at have været venlig nok — Porten fik jeg ikke i og Pigen kunde ikke heller, hun havde ei lukket Gaarddøren den klaprede i et væk jeg tænkte paa M og kunde knap falde i Søvn.

Lørdag 28[. Januar]

Kongens Fødselsdag. — Jeg spurgte M om han havde

noget imod at jeg gik til Sorø. — Jeg gik og tænkte paa Veien paa min Leonardo. — Ingemanns tog venlig mod mig, og bad mig til Middag. — Jeg fulgte nu med I. hen paa Academiet paa Veien [overstregtet: mødte] traf vi *Fogtmann*. „Kommer Deres Rektor ikke? „Nei!“ „Naa han har vel sendt Dem i sit Sted.“ — F holdt en meget simpel Tale; nu fulgte jeg med Bager og Tillijs over og saae Academiet. Forsamlings stue. Spisesal hvor der var dækket meget peent med Servietter. Sovestue hvor plankpolerede [sic!] Tinfade til at vaske sig i stode i lange Rækker; — Bager viste mig sin Bogsamling, den var ret god. *Skakspear, W. Scott og Beyron Ingemann*. Han tilbød [mig] at tage hvad jeg vilde, men jeg kientde Alt. Jeg læste ham mit Digt, men blev afbrudt da *Smettau* kom. — Hos Ingemann kom en Præst og hans Kone Rektor *Tauber*, der underholdt sig med mig, han havde *Lotte Paludan* med som skulde see Fruens Malerier. Ved Middagsbordet var en Midaldrende Herre som jeg ei kjendte vi taledede om Ølenslæger, om Leonardo og I fandt det var bedst at han var [i] magnetisk Søvn

[Her stopper det i Original bevarede Fragment af H. C. Andersens Dagbog fra 1825—26; i *Hans Brix: H. C. Andersen og hans Eventyr*. Kbhvn. 1907, S. 79—81, er trykt det følgende Fragment, en Fortsættelse af Dagbogen fra Slutningen af Marts og Begyndelsen af April 1826, der ikke mere ses bevaret i de Collinske Samlinger.]

#### Søndag Paaskedag [26. Marts]

Det er den kiedsommeligste Paaske jeg har oplevet, ene sidder jeg her med min Græsk i Kabinettet, Solen skinner saa sommerligt udenfor og alle de andre kan gaa saa pyndtede, men jeg sidder fængslet her.

#### Mandag [27. Marts]

Gud hvilken Paaske! høitidelig tone Klokker fra Kirke-



taarnet, den blaa Sommerluft vinker mig; men paa Onsdag begynder Examen jeg veed det gaaer galt; derfor maa jeg pine mig herinde. — 3 gale Tyre gjør meget Opsigt; de stangede flere; den ene blev skudt udenfor Porten, den 2den fangen, men den 3die løb op til Kromhegers skiød med sine Horn Fyldningen ud af Døren, Konen løb med Børnene paa Loftet; Knud og Jomfruen sprang ud af et Vindue. Tyren giennem 4<sup>re</sup> Værelser. Man skiød ind af Vinduet efter den, og den faldt først for det 3die (den anden Tyr uden for Porten faldt først for det 30te Skud) efter at have fordærvet en Komode og Giestekammeret tilsølet med Blod. Det var ret morsomt at se Folks Frygt for at den skulde komme ud til dem, ligesom naar Drengene løber og strax kommer tilbage til den beskiænkede som truer med Kiæppen, saaledes løb de og kikkede ind af Vinduet; men sprang een hurtig ned, da løb de Alle. — Det var dog en lille Adspredelse. — M. gnaven, jeg kunde ikke finde dette af min Dagbog, samt et Værs, og strax troede jeg, at han havde funden det og var nu vred, ja at han paa Onsdag naar jeg intet kunde vilde vise mig det (eller og at han havde mærket sig mit  $\emptyset$ ) at jeg ingen Puns fik igaaer gav mig mere Grund, men det var kun en Forglemmelse og jeg fik den i Aften.

Tirsdag [28. Marts]

„Hvad læser du?“ sagde Pedersen, „det hjælper ikke!“ Jeg veed det nok! O denne Mismod er dog sød og Erindringen om [den] sødere end den om Glæden. Gud, jeg hviler mig ved din Faderbarm, er jeg en stoer Digter da vil nok alt gaa godt og jeg vil naae min Bestemmelse, er jeg ikke, saa lad kun Ulykken straks tilintetgøre mig o Fader! Det er ret underligt, om Aftenen er mit Mismod saa behageligt, min Tillid til Gud saa stor, jeg kunde ønske mig at drømme saaledes evig; det Mørke i min Skæbne smelter hen i en mild Maaneglands, fuld af Tillid til Gud slumrer jeg ind.

Onsdag [29. Marts]

Det er anderledes om Morgenens, da staaer Livet for mig med sine Kampe og jeg frygter. — M. vred. Hvid tg? Qvortrup tg og Wittrup s l e t ; hvor sad jeg ikke i en Angst for at komme op ; i Dag slap jeg ; o hans Alvor støder mig fra ham, jeg kan ikke betroe mig til ham, jeg maa ret forekomme ham ussel, uden al Værdi ; aldrig har [han] roest noget hos min Aand.

Fredag [31. Marts]

Idag kom jeg da op, jeg ventede slet eller maadelig? men han var meget facil og jeg fik tg. jeg skal ved Gud nu ogsaa læse dygtig til næste Qvartal ; i Hebraisk gik det ogsaa ret godt (Godt?) Tak Alfader! at du hjælper mig, i dit hellige Navn gaaer jeg fremad

Lørdag 1 April

„Ihvor daarlige Tanker jeg har om dem er de dog daarligere, sagde han (mdl?) i Græsk. Mismod. — Nei! Nei! jeg duer til Intet ; jeg kan ikke udtrykke mine Følelser ; hvor ulykkelig føler jeg mig ikke, og dog er min Utilfredshed en Vellyst. — Det er en Feberild, som brænder i mig! — O Gud! hvilken Skabning er jeg dog. —

Søndag 2den April

(ø det var ilde). Sendte Moder 1 Rdl. i et Brev — fik et Signet og en Stank Lak af Fruen, Jomfruen og Bentine, Ludvig gav mig alle sine Pebernødder ; jeg fangede en lille Muus — nu kom M. ned han gratulerede mig ret venlig vi satte Musen i et lille Buur og det morede ham. — Jeg blev nu trakteret med Chokolade, fik Brev fra Fru Wulf, Ida, Jette og Lieutenanten, gjorde efter M.s Tilskyndelse et Spring hen i Kirkerne og saa Komfermanterne. Jomfru L. Fuglesang

tog mig i Haanden og gratulerede mig, hos Holsteins fik jeg Viin, Klokken 1 læste vi, *M.* i godt Lune, han bad mig gaa med til Skoven, hvor vi drak Thee; hiemme fik jeg Puns og Kage (jeg var ogsaa et Løb hos Fuglesangs vor Tanten og en Fremmed Dame drak min Skaal, og lovede at drikke den ved Bordet). Min Fødselsdag er saaledes gaaet ret behagelig (Musen døde nu). Gud veed om det er min sidste, Tak Alfader for Alt godt du har beskieret mig. —

[I Levnedsbogen, S. 99, har H. C. Andersen afskrevet de følgende to Dagbogsnotater, der er udaterede og som muligt stammer fra en Tid der ligger forud for de bevarede Fragmenter.]

Hvad skal der blive af! jeg er halv klog, halv vanvittig, O Gud, maatte jeg døe, eller blive ganske vanvittig; ikke som nu, denne Mellem-Ting, dette at jeg selv føler min Afmagt. O giv mig Kraft til at jeg selv kan skyde de Velgjerninger bort jeg nyder med Uret! — O Gud, jeg vil jo det Gode — Kampen er for haard!

\*

Jeg er bestemt forfængelig? Ja, derfor er Du vred Du gode Gud! Saa sladrer jeg ogsaa lidt, og igaar gav jeg 1 Rdlr ud til Komædie, de burde jeg have sendt min Moder! — ja men ellers er jeg jo reen og uskyldig. Gud, hvor jeg dog vil undskylde mig selv!

## O P L Y S N I N G E R T I L D A G B O G E N

16. SEPTEMBER. *Brev fra Guldberg.* Fra den daværende Oberstløjtnant Christian Guldberg i Odense (1777—1867), der var H. C. Andersens faderlige Ven — „den første, der blev opmærksom paa Andersens eiendommelige Natur og Gaver og rakte ham en hielpende Haand“ (*A&C*, S. 102) — og i hvis Hus A. i 1825 havde tilbragt sin Sommerferie fra d. 19.—25. Juli, er der bevaret en Række Breve til Andersen. Det her omhandlede er dateret 14. September og findes som de andre i den Collinske Brevsamling paa det kgl. Bibliotek i København; et Uddrag af det er trykt i *A&C*, S. 104.

17. SEPTEMBER. Om Forstaaelsen af de i Andersens Dagbog oftere forekommende Tegn:  $\varphi$  eller  $\Phi$  — det græske Bogstav Phi? — ogsaa: (\*) henvises til Forklaringen hos *Brix*, S. 146—147, og til *Hjalmar Helweg*: H. C. Andersen. En psykiatrisk Studie, 1927, S. 103 f.

18. SEPTEMBER. *Collin.* Daværende Etatsraad, Finans-Deputeret Jonas Collin (1776—1861). — *Fruen.* Rektor Meislings Hustru. — *Seidlin.* Hans Diderik Brinck-Seidlin (1780—1831) var cand. juris og havde været Auscultant i Rentekammeret; derefter Forpagter af Holbæk Ladegaard til 1809 og Ejer af Nivaagaard. Efter nogen Tids Ophold i København flyttede han til Slagelse, hvor han døde. Han havde et lille versifikatorisk Talent og udgav i 1815 en Samling Digte, i 1829 en ny Samling Digtninge, hvori de her omtalte Stambogvers, ialt 6 Strofer, til H. C. Andersen er optaget S. 176 f. under Titlen: I en ung Digtters Stambog. Dets sidste Strofe lyder:

Med tillidsvarm Glæde,  
 Med Hierte for Uskyld og Lykke,  
 O Yngling, Du træde  
 Til Templet, din Vandring skal smykke!  
 Guldharpen i Hænde  
 Dit Blik sig da vende  
 I Sommerens Kraft til den Egn, hvor engang  
 Du henrev os først ved din Sang!!

I Brinck-Seidelins Udtalelse om, at han skriver anakreontiske Digte i Sophaen og Elegier ved Bordet, ligger vist en skjult Spydighed med Henblik paa Rektor Meisling. Før *han* blev Rektor i Slagelse har B.-S. sikkert været Byens eneste Poet — i 1818 havde han saaledes til en Fest i Anledning af Kongens Fødselsdag skrevet en Epilog: Hjertets Fest — og nu saa han sig distanceret af Meislings overordentlige Produktivitet, navnlig som Oversætter. Mulig har han først forsøgt en Tilnærmelse og det er ikke usandsynlig fra B.-S.'s Pen at følgende Vers stammer, som „Den Vest-Siællandske Avis eller Slagelse Ugeblad“ No. 67, 10. Aargang, for Fredag d. 20. Aug. 1824 bragte under Titlen:

Til Moschi aandrige Oversætter!

Hellas Muse i Din Danske Dragt  
 Hvor henrykker Du det spændte Øre!  
 Synes man ei Sangens Tryllemagt  
 Fra Parnassets høie Tind at høre?

Er Du svævet hen Du Moschi Aand  
 Fra Elysium til vore Egne?  
 Ledte Du den Kunstners sikre Haand  
 Som vi see i Digtet allevegne?

Nei en Genius, Din egen lig,  
 Prægede Din Aand i disse Blade;  
 Hellere han vilde tolke Dig  
 End sit eget Digturvæld oplade.

Dette Hyldestdigt refererer sig til de af Meisling i 1824 „udgivne, oversatte og oplyste“: Digte af Moschus; samme Aar udkom

M.s Oversættelse af Bions Idyller og 1. Del af Æneiden; i 1825 de kommenterede Oversættelser af Theocrits bucoliske Digte og, tillige som Skoleprogram, Musæi Digt om Hero og Leander samt Pervigilium Veneris (der averteres som udkommet i Adresseavisen for 22. September 1825) og i 1826 Anakreons Digte, alt i Oversættelse og med Kommentarer. I 1825 er der intet godt Forhold mellem Meisling og Brinck-Seidelin; da H. C. Andersen kommer til at bo hos M., forbyder denne ham ligefrem at omgaas med B.-S., se nedenfor under 20. November. Ikke usandsynligt har ogsaa her Fru Meislings Forhold spillet ind; i det Brinck-Seidelinske Hjem har hun næppe passet. Det er rigtigt, at B.-S. ogsaa skrev Elegier; hans Digte 1815 indeholder et helt Afsnit af saadanne Efterligninger af Oldtidens Digtekunst. Citatet: O! Du som elsked aldrig, elske o. s. v. er imidlertid hentet fra Meislings ovennævnte Oversættelse af Pervigilium Veneris, hvis 1. Vers, der stadigt gentages i Hymnen som et Slags Omkvæd:

Cras amet, qvi nunqvam amavit; quique amavit, cras amet

af M. er oversat paa den anførte Maade.

H. C. Andersen har iøvrigt moret sig med at variere sin Rektors Oversættelse; i en lille haandskrevet Samling „Digte af H. C. Andersen, (skrevne i Aarene 1822, 1823, 1824)“ findes følgende:

*Vrøvl,*  
med Melodi Du som elsket.  
(Thema med Variationer)

Thema. Cras amet qui nunqvam amavit, quidquam [sic!] amavit  
cras amet;

Du som elsket aldrig elske! Du som elsket elsk paany.

Variation.

Du som vrøvlet aldrig, vrøvle!!

Den lille Samling Digte er Genstand for Dr. Carl Roos Afhandling: *Anderseniana Fra Skoletiden i Slagelse i Edda*, 1917, Hefte 1, S. 150 f., hvis Forf. ikke synes at være helt klar over, hvorfra A. har sit Thema med Variationer. Som omtalt hos *Galster*, S. 17, indeholder den haandskrevne Digtsamling ogsaa Digte fra en senere Tid, helt op til Juli 1826.

*Min Kone er i Korsør.* Brinck-Seidelin havde i 1804 ægtet Maria Christophina von Westen, der først døde i Slagelse 1860, 83 Aar gammel.

19. SEPTEMBER. *Naar Bladet vendes.* Med disse Ord slutter Dagbogs-Siden. Andersen er paa dette Tidspunkt oppe til den Helaars-eksamen, hvoraf det afhang, om han, som hans Haab var, kunde flyttes op i Skolens øverste (4.) Klasse. Latinskolens Klasser var 2-aarige, og hvis han kom op, var der en Mulighed for, at han kunde blive dimitteret til Universitetet i Efteraaret 1827. — *Stod mig usselt i Latin.* Eleverne skulde til Eksamen opgive alt, hvad de havde læst i de to sidste Aar; Andersen havde ikke Tid til at repetere baade Curtius og Ovid og valgte den sidste men kom ved Prøven op i den første af disse Forfattere og fik Maadelig. I latinsk Stil fik han Temmeliggodt, men opnaaede dog, takket være sine gode Karakterer i de andre Fag, bortset fra et Godt? i Græsk, at faa Megetgodt i Hovedkarakter (A&C, S. 38 f.).

20. SEPTEMBER. *denne Gang kommer i 4de.* Andersen, der ved sin Ankomst til Slagelse var blevet anbragt i Skolens 2. Klasse, var i Oktober 1823 rykket op i 3. Klasse, hvori han, som normalt var, havde gaaet to Aar.

*Og til Helsingør.* Den 23. Aug. 1825 døde den næsten 70-aarige Rektor for Helsingør lærde Skole, Professor Jens Bertel Møller, hos hvem Meisling havde været Adjunkt fra 1808 til 1812. For M. stod Opholdet i denne livlige By, hvor han havde tilbragt fornøjelige Ungkarle-Dage, i Mindernes Glorie, og han befandt sig, særlig paa Grund af sine huslige Forhold, ikke bedre i Slagelse, end at han gerne vil derfra; Helsingør Skole blev midlertidig bestyret af Overlærer, Krigsraad Chr. Schjørring (1775—1828). At medbringe H. C. Andersen, om hvis Optagelse i det Meislingske Hus der netop nu var Tale, maatte ligge lige for, thi i Helsingør var der langt fra billigere at leve, og det var derfor godt at kunne regne med den Logerendes Tilskud til Husholdningen. For Andersens Vedkommende var Sagen mere kilden; maaske var det egentlig mest Udsigten til at komme til en ny By — og en By som Helsingør! — der forsonede ham med at forlade det Hennebergske Hus, men af hans bevarrede Breve om Sagen til Collin, der jo dog var den, der maatte træffe Afgørelsen, lyser A.s Betænkelighed stærkt gennem Lysten til det nye og ubekendte og det smigrende og fordelagtige ved at blive taget helt under den Mands Vinger, der i Lø-

bet af føje Tid skulde gøre ham til Student. I et langt Brev af 15. Septbr. til Collin (trykt i *A&C*, S. 34 f.) gør han Sagen til Genstand for mange Ord, men sandsynligvis har baade Flytningen til M. og dennes Udsigter til at komme til Helsingør været drøftet mundtlig mellem denne og Collin under Rektorens Ophold i København i Septbr.—Oktober s. A. Resultatet blev, at Meislings Ønsker i begge Henseender blev imødekommet af Andersens Forsyn og Værge, der hermed ogsaa overtog Ansaret for Resultatet.

21. SEPTEMBER. *Fik Brev fra Colin*. Dette ses ikke bevaret. — *Withusen og Frendrup reist*. To af Aarets tre Dimittender fra Slagelse Skole. David Vithusen, født 1808 i Slagelse som Søn af Skolens tidligere Rektor T. Chr. E. V. (1774—1822), døde 1872 som Hospitals- og Stads-læge i Aalborg; Vilhelm Ludvig Frendrup, født 1805 i Helsingør som Søn af Løjtnant, senere Told- og Comsumptionsbetjent i Slagelse S. Chr. F. (1777—1833), døde 1874 som Sognepræst til Holme og Tranbjerg i Aarhus Stift (*Hundrup D*, S. 121, No. 988 og 989). De rejste begge til København for at underkaste sig Examen artium ved Universitetet. Den 3. Dimittend i 1825 fra Slagelse var Carl Vilhelm Hundrup, født i Slagelse som Søn af Hospitalslæge og Garnisonskirurg Andreas H., han blev Præst, senest i Rønninge og Rolfsted i Fyns Stift, entl. 1883, død 1888 paa Frederiksberg (*Hundrup D* No. 990).

22. SEPTEMBER. *Ludvig Fødselsdag*. Peter Ludvig Meisling, født 22. Septbr. 1817 i København, død 19. 5. 1853 paa Frederiks Hospital smst. Han boede da i Wodroffgaards Smedehus og betegnes: Xylograph. Han efterlod sig Enke, Marie f. Mikkelsen, og en 4-aarig Datter, Ludovica; Omkostningerne ved hans Begravelse, 55 Rdl., „overstiger langt Værdien af hans Efterladenskaber“ (Søndre Birks Skifteprot. 1852—55, S. 79 og 82). Iflg. *Hundrup L*, S. 29, var Peter Ludvig Meisling i 1836 blevet privat dimitteret til Universitetet. — *Jerop* ∩ : Hjarup. Rektor Meislings Svoger, Peter Christian Hjarup, født 1786 i København, død smstd. 26. 11. 1827. Var privat dimitteret 1803, blev cand. juris 1809; 1811 Kopist i Rentekammeret, entl. 1813 og tit. Sekretær, derefter Brygger i København; 1818 tit. Agent. Han ejede Gaarden Mtr. Nr. 27 i Frederiksberggade, nu Gade Nr. 24 (ombygget), og efterlod sig o. 4000 Rdl., der i Henhold til hans Testamente tilfaldt Broderen, Sæbesyder Michael Hjarup som Universalarving (Kbhvn.s Skiftekomm. Eksekutorskifte 14/147). I sit sidste Leveaar havde han ikke ført egen



Husholdning men levede som Pensionær i Lottenborghus i Lyngby og hos Marskandiser Steeg i Gaarden paa Frederiksberggade. — *Pedersen*. A.s Skolekammerat, der ogsaa synes at have været en hyppig Gæst i Rektorhuset. Ole Petersen — H. C. Andersen skriver bestandig Navnet Pedersen; saaledes staar der dog ogsaa i Skolens Protokol — var iflg. Notatet ved hans Konfirmation i Slagelse St. Peders Kirke 1822 døbt 28. Juli 1807 i Rønnebæk Kirke, men hans Daab findes ikke i Kirkebogen. Faderen, som ogsaa hed Ole Petersen, havde været Landmand (en Datter angives at være født paa Margrethesdal i Rønnebæk Sogn) men var o. 1818 flyttet til Slagelse, hvor han ved sin Død i 1826 ejede Gaarden (gl.) Mtr. Nr. 117 paa Bjergbygade, drev Brændevinsbrænderi, havde til 1824 været Overformynder i Slagelse og var en velstaaende Mand. Sønnen, Ole Petersen, blev 1. Okt. 1818, optaget i Slagelse Skole, kom 1823 i 3. og 1825 i 4. Klasse men udmeldtes efter Faderens Død „for at være Moderen til Hjælp i hendes Næringsdrift“ (Prot. over Slagelse latinske Skoles Disciple 1792—1831, No. 58). I 1829 ægtede han Farver i Slagelse Poul Ebbesens Datter Ottine Elisabeth, efter at hans Moder s. A. havde skiftet med sine Børn; han fortsatte med Brændevinsbrænderiet paa Bjergbygade, ejede til forskellig Tid flere store Ejendomme i Slagelse, bl. a. „Lille Antvorskov“ paa Skovsøgade og den nu fredede „Brænderigaard“ paa Slotsgade, valgtes i 1838 med det næsthøjeste Stemmetail til Medlem af Byens Borgerrepræsentation og døde allerede 20. Novbr. 1854, kun 47 Aar gl., af en Pulsaaresvulst; hans Enke overlevede ham i knap tre Aar. Han blev en meget velhavende Mand, hvis Formue ved hans Død ansloges til „mindst 100.000 Rdl.“ (Slagelse Købstads Skifteprot. 1844—58; Samfrændeskiftets Akter findes ikke bevarede), og er mest kendt fra sin Andel i de af den sjællandske Komité under „Selskabet for Hesteavlens Fremme i de danske Provindser“ arrangerede Væddeløb, der 1. Gang fandt Sted i Slagelse d. 11. Septbr. 1832. „Ole Petersen, ogsaa kaldet „Heste Petersen“ mødte med sine Heste overalt, hvor der var Væddeløb, i København, Randers, Augustenborg, Slesvig og Wandsbeck, og han hjemførte store Præmier“ (*P. Arnskov*: Bogen om Slagelse, 1831, S. 378). I Juni 1836 var H. C. Andersen tilstede ved Væddeløbene i Slagelse, hvorom Talen er i et Brev af 15. Juni til Edv. Collin; i et senere Brev, af 3. Juli, til samme nævner han Ole Pedersen (*C. Behrend og H. Topsøe-Jensen*: H. C. Andersens Brevveksling med Edvard og Henriette Collin, Bind I, Kbhvn. 1933, S. 243 og 250 og Noterne hertil i Bind V, S. 64 og 66).

23. SEPTEMBER. *for at se mit ny Værelse* i Rektorgaarden, hvortil det nu var bestemt at Andersen skulde flytte. — *Emil*. Ferdinand Emil Hundrup, født 1808 i Slagelse, Broder til den ovennævnte Carl Vilhelm Hundrup. Han kom i Slagelse Skoles forberedende Klasse 1. Oktbr. 1818, var i Oktbr. 1822 naaet op i 3. Klasse, kom 1824 i 4. Klasse, hvor han fra Oktbr. 1825 kom til at gaa sammen med H. C. Andersen; i Septbr. 1827 dimitteredes han til Universitetet, hvor han 1836 blev cand. theol., s. A. Adjunkt i Randers, 1844 Overlærer v. Roskilde Kathedralskole til 1866. Kendt som flittig pers.hist. Forsker. Død 1879 i Roskilde. Efter at H. C. Andersen var rejst til Helsingør, veksledes der Breve imellem dem, hvoraf flere endnu er utrykt. Hos *Galster* er S. 67 f. trykt et Brev af 7. Marts 1827 fra H. til A.; et fortvivlet Brev fra denne til H., dat. 31. Oktbr. 1836, er først trykt i Pers.hist. Tidsskrift 1880, S. 78, og genoptrykt hos *Galster*, S. 59 f.; de utrykte Breve er bl. a. benyttede af *Roos*; syv af H.s Breve findes paa det kgl. Bibliotek. Hundrups Syn paa Meisling er efter Sagens Natur et ganske andet end A.s. I Slagelse boede Familien Hundrup (der da stavede sig Hundrop) paa Nordsiden af Bredegade, faa Huse fra Skolen og Meislings Bolig.

24. SEPTEMBER. *Ved Knudsens Vindue*. Christian Hendrik Knudsen (1794—1851) havde i 1820 ægtet en Datter af Apoteker i Slagelse Frederik Zeise (1754—1836), der i 1830 afstod Apoteket til sin Svigersøn, som 1837 solgte det og flyttede til København; i 1835 havde han faaet Titel af Assessor pharm. Apoteket var Nabo mod Vest til Latinskolen. Knudsen, der som Feltapoteker havde fulgt det danske Auxiliærkorps til Frankrig 1814, var fra 1816 knyttet til Apoteket i Slagelse, hvor han i 1825 formentlig har haft sin Bolig (*E. Dam og A. Schæffer: Svanepoteket i Slagelse*, Kbhvn. 1925). — *Torst*. cand. phil. Philip Andreas Torst (1799—1881) blev under 29. Marts 1823 antaget som Timelærer ved Slagelse Skole og 11. Jan. 1834 konst. som Adjunkt; hans Fag var Dansk, Tysk, Fransk og Skønskrivning (*Hundrup L S. 60 f.*). Torst var Søn af Sognepræsten ved St. Mikels Kirke i Slagelse N. S. Fuglsangs Hustru Anna Dorthea Kjørulf (1779—1868) i hendes første Ægteskab med Forstadvokat og Landvæsenkommisær Jens Torst (1763—1800). Efter at hans Konstitution som Adjunkt i 1843 var hævet, blev Torst ansat som Skriver i Universitetsdirektionens Sekretariat, fra 1848 Ekspedient i Kultusministeriet; entl. 1874 med Titel af Kancelliraad. — *hos Pedersens om Fransen*.

Andersen læste Fransk med Klassekammeraten Ole Petersen og var, som det af det følgende vil ses, hyppigt Gæst i dennes Hjem.

25. SEPTEMBER. *Brev til Madam Henneberg.* Se ovfr. S. 35.

26. SEPTEMBER. *Seidlin var her med mit Stamblad,* se ovfr. under 18. September. Bladet findes mellem Samlingen af H. C. Andersens Stambogsblade fra Slagelse- og Helsingør-Tiden; det er dateret: Slagelse, den 25de Sept. 1825.

27. SEPTEMBER. *saae Løvsal hos Aron Salamonsen.* Aron Salomon, født o. 1760, død 1852, fik 1783, efterat have aflagt Borgered, Ret til at drive Handel og Købmandsskab i Slagelse; han ejede en Gaard, nu Mtr. Nr. 57 paa Rosengade. Med sin Hustru Eva Samuel, født o. 1770, død 1834 i Slagelse, havde han mange Børn, hvoraf det yngste, Samueline, var født 1816, det ældste, Caroline, o. 1791. — *Froken Prange.* Antagelig en af afsk. Major, senere Handelsgartner i Slagelse Frederich Henrich v. Prangens (o. 1761—1823) Døttre af 2. Ægteskab m. Dorothea Henriette Croll († 1818) — enten Henriette Kirstine, født 1805 i Slots-Bjergby og død 1883 i Slagelse som Lem i Hospitalet, eller Frederikke Christine, født 1807, død ugift i Slagelse 1874. Major v. Prangen havde d. 14. Oktbr. 1822 giftet sig paany m. den 44-aarige Ane Kirstine Bernsteen, der vistnok var hans Husbestyrerinde; de viedes i H. t. et Kongebrev, løst i Juli 1818. Samtidig var han flyttet fra Bredegades Port til Store Antvorskovs forrige Bagerigaard, det i Alléen udenfor Slotsgades Port liggende „Alléhus“ (man finder ogsaa Formen: Allikehuset!) som senere efter ham kaldtes „Majorhuset“; her anbefalede han sig i et Avertissement i „Den vestsjæll. Avis“ for 22. Oktbr. 1822 som Handelsgartner og „paa samme Sted bliver ogsaa som før i Slagelse Præstekraver vasket og pibet op“. Familien har sikkert siddet smaat i det og haft mange Sorger; i Maj 1824 druknede en 13-aarig Søn af Major P., Frederik Bernhard, i Vaarby (?) Aa udenfor Slagelse; antagelig er det om Majorinde v. Prangen og hendes Døttre at H. C. Andersen i et Brev af 11. Jan. 1825 til Collin (trykt i *A&C*, S. 25 f.) beretter følgende:

„Der er her i Byen en fattig Enkefrue som har to Døtre, disse sye for Folk, den Ældste havde informeret Rektorens Børn i Fransk, Tegning og deslige, men da de nu fik duelige Lærere og disse blev antagne, nænte han dog ikke at berøve hende den Fortieneste i hans Huus hun

havde, men bad hende at komme sine Timer som sædvanlig og høre Børnene i deres Lexer til de ny Lærere og lod hende saa beholde sit sædvanlige“. „Det er meget smukt“ tilføjer A. „synes jeg, og viser at han dog er god — men heftig — heftig“.

28. SEPTEMBER. *Mismodig greb jeg Bibelen*. Dette Stykke til „Hebraisk“ samt Sætninger af Notaterne for de følgende tre Dage er anførte i *MLE*, S. 69. — *Hoseas*. Det anførte Sted findes i Kap. 13, Vers 9. — *Moster*. Madam Hennebergs ugifte Søster Ane Margrete Grønberg, død 18. Febr. 1838 af Apopleksi som Lem i Slagelse Hospital, 60 Aar gl. (St. Peders Kirkes Ministerialbog 1814—39, S. 35, No. 398). Om Moster — „en fjantet og sand Original; jeg veed endnu ikke [1832] hendes Navn, hele Byen kaldte hende Moster“ — fortæller Andersen flere Træk i sin *Levnedsbog*, S. 93 f.

1. OKTOBER. *Fruen Jerop Jomfruen og Børnene*. Fru Meisling, Agent Hjarup, Husjomfruen i Meislings Hus og Rektorens Børn. — *Pedersens*. Brændevinsbrænder Ole Pedersen paa Bjergbygade, hvor Sønnen ogsaa havde bestaaet Eksamen og var rykket op i 4. Klasse. — *Guldberg*. Antagelig Oberstløjtnant Chr. Guldberg i Odense. Brevet ses ikke bevaret, saa lidt som det til Andersens Moder. Hun var paa dette Tidspunkt Lem i „Doctors Boder“ i Odense (siden Marts 1825, se nedenfor S. 153 f.).

2. OKTOBER. *Skrev 10 Breve*. Af disse er i hvert Fald to bevarede: til Etatsraad Collin, trykt i *A&C*, S. 38 f., og til Skuespillerinden Madame Birgitte Elisabeth Andersen født Olsen (1791—1875); dette sidste, der hidtil ikke har været trykt, gengives her (Orig. i Coll.s Brevsaml. XVII, H. 1, Kgl. Bibl.):

Gode Madam Andersen.

Modtag et par Linier fra mig i største Hast, thi den af mine Meddisciple som har dem med skal bort om en halv Time; jeg havde saa meget at sig Dem men nu maa det alene indskrænke sig til, at jeg af Rektoren med alle Lærernes Bifald er bleven flyttet op i *øverste Classe*, har staaet mig godt til Examen og er saa siæleglad, o Gud er god, kunne jeg kun fortiene det. — Tænk Dem jeg har vundet Rektorens Yndest saaledes at han ønsker mig i Huset til sig, om 3 Uger skal jeg derop og kommer han til Helsingør vil han at jeg skal følge med ham, jeg [er] ordenlig lidt stolt over at han er bleven mig saa god, gid det kun ikke

maae være et Havblik før Stormen, men Gud er mit Klippeland og mit Hierte mit Kompas saa lad det kun bruse om mig. — Jeg har været i Fyhn hos min Moder og Guldbergs denne Sommer, o jeg glemmer aldrig de Dage — men jeg tør ikke fortælle, Tiden løber og Emil skal reise. Hele 4de [Klasse] har Ferie en 14 Dage for at høre Examen inde i Kiøbenhavn men jeg kan nu ikke komme thi jeg skulde have Støvler først og jeg har ei vilde bede Colin om disse uden jeg stod mig godt, og nu bliver det forsildig, jeg maa altsaa feriere her hiemme.

Vi har havd Comedie i Slagelse Niels Ebbesen (Eilertsen fra Kiøbenhavn var Grev Gert — De veed da han er styrtet om paa Nyborg Gade og død) Svend Grathe — *Juttha* o hvor hun kunde brøle, Criminalprossen — lutter Tragedier, heldigst gik nok Julius von Saxen men Schillers *Røvere* som jeg saae var nok det bedste, *Frans Moor* var herlig det var ganske *Winsløv* junior. Derimod skal Menneskehad og Anger samt Christian IV's Dom været gaet skrækeligt. — Men see der er Pigen efter Brevet — nu da Farvel hils Deres Mand og Børn, Professor Rahbeks Collins, allesammen fra Deres

taknemlige

i Hast

*Andersen*

Slagelse den 2de Oct 25.

*Oplysninger til Brevet af 2. Oktbr.*

*Emil*, der skal have Brevet med, er den ovenfor under 23. September nævnte F. E. Hundrup. — Om *Støvlerne*, en ny Frakke og om de nye Bøger, han skal bruge i 4. Klasse, skriver han samtidig i det ovennævnte Brev til Collin. — *Comedie i Slagelse*. Det var det Steinerske Selskab under Ledelse af Skuespillerne P. J. Titchen og P. L. Bigum, der i Dagene fra d. 28. Aug. til den 14. Septbr. havde spillet paa Det dramatiske Selskabs Theater; foruden af de to nysnævnte bestod Truppen af Herrerne J. P. og E. C. Müller, H. N. Olsen, J. C. Eilertzen, E. C. Steiner og D. C. Weyhe samt Madamerne Bigum og Müller og Jomfru Colding (Fort. over Beltpassage fra Sjælland til Fyen i Dagene 14.—18. Septbr., da Selskabet gik videre vest paa). — *Eilertsen fra Kiøbenhavn* var en gammel Bekendt af Mad. Andersen, maaske ogsaa af H. C. Andersen, idet Johan Chr. Eilertsen havde været „dramatisk Elev“ ved det kgl. Theater fra 1812—Aug. 1821. Den 25. Septbr. 1825 døde han i Nyborg og begravedes her d. 29., 39 Aar gl.; Dødsaaarsagen er ikke anført i Kirkebogen. I „Fyens Stifts Adresse-Avis“ for 30. Septbr. satte en Ven, der underskrev sig: 15. 11. 2. (P. L. Bigum?) den afdøde et lille Minde.

## Ved Skuespiller S. [sic!] C. Eilertzens Grav

Brudt er Din Stav. Dit Spil er endt heneden,  
For Livets Scene Dødens Tæppe faldt o. v. s.

Skiftet efter ham oplyser den omrejsende Skuespillers beskedne Kaar. I hans Besiddelse fandtes 32 Sk. Sedler og Tegn; hans Efterladenskaber, mest Klæder, indbragte ved Auktion 24 Rdb. 40 Sk. S. og T.; tilgode håvde han et Kvartals Pension fra „den kgl. Kasse“ 17 Rdb. 35 Sk. Sølv og en Uges Gage af Skuespillerselskabet 4 Rdb., hvoraf hans Vært i Nyborg, Smedemester Eibye fik 3 Rdb. 2 Mk. og en Vaskerkone 2 Mk. Hele Boets Indtægt medgik til Begravelsen — og Skifteretten fik derfor intet Gebyr for sin Ulejlighed (Oplysningerne velvilligst meddelt af Landsarkivet for Fyn). — *Juttha — o hvor hun kunne brøle.* Hvem der i Slagelse spillede Titelrollen i C. J. Boyes dengang endnu anonyme 5-Akts Sørgespil: *J u t a, D r o n n i n g a f D a n m a r k* kan ikke ses; paa det kgl. Theater, hvor Sørgespillet 31. Decbr. 1823 havde Premiere og hvor det sidste Gang opførtes d. 4. Oktbr. 1825 — altsaa to Dage efter at A.s Brev var skrevet! — havde Mad. Andersen udført denne Rolle og gjort megen Lykke. — Om det Steinerske Selskabs øvrige Repertoire gælder, at det altsammen var Skuespil, som havde været opført paa det kgl. Theater, se *Aumont og Collin: Det danske Nationalteater. 1748—1889.* — *Winsløw junior.* Carl Winsløw (1796—1834) havde ved „Røverne“s Opførelse som Sommerforestilling d. 9. og 16. Aug. 1825 (som A. iøvrigt ikke havde set selv) spillet Franz v. Moor. I *Levnedsbogen*, S. 92, fortæller A. om Opførelsen i Slagelse af „Røverne“, der varede fra Kl. 8 til Kl. 12, saa Tællelysene ikke slog til, o. a. m.

2. OKTOBER (fortsat). *Wolksmärken von Peder Leberecht.* Af de af Ludwig Tieck under Pseudonymet Peter Leberecht i Berlin 1797 udgivne tre Bind *V o l k s m ä r c h e n* indeholder Bind II de af Andersen omtalte Stykker: *Der gestiefelte Kater. Kindermärchen in drei Akten, mit Zwischenspielen, einem Prologe und Epiloge; Wundersame Liebesgeschichte der schönen Magelone und des Grafen Peter aus der Provence og Ein Prolog.*

3. OKTOBER. *Spanisches Theater* o. s. v. Første Bind af: *Spanisches Theater.* Herausgegeben von August Wilhelm

Schlegel. Berlin 1809 indeholder: Schauspiele von Don Pedro Calderon de la Barca, Die Andacht zum Kreuze, Über allen Zauber Liebe og Die Schärpe und die Blume. — *Panorama paa Postgaarden*. Den Vest-Siællandske Avis No. 78 for 26. Septbr. 1825 indeholder følgende Avertissement:

„Med kgl. allernaadigst Tilladelse have Undertegnede den Ære at forevise fra Fredagen den 30te September til Tirsdagen den 4de October 1825, et *optisk Panorama*, eller *perspektivisk Kredsmalerie*, som endnu aldrig har været seet i disse Egne, af Gienstande, optagne efter Naturen, med characteristisk Fremstilling af Klædedragter, Sædvaner og Egenheder hos Indvaanerne af forskellige Lande, og udførte saaledes, at de vise sig for Beskuerens Øie i naturlig Størrelse. Cabinetet aabnes fra Kl. 10 Formiddag til Kl. 10 Aften. Skuepladsen er hos Hr. Krigsraad Schiøtt i Slagelse. *Bolt & Comp.*“

*Daarekisten af Tiek* o. s. v. I *Læsefrugter*, samlede paa Litteraturens Mark af A. F. Elmquist. 27. Bind. Aarhus 1825 forekommer S. 1: En Geistligs Eventyr Nytaarsnat (Efter hans Dagbog) — en Anmærkning oplyser, at dette er et originalt Bidrag — og S. 35: *Daarekisten*. Novelle af L. Tieck. *Daarekisten* er en Oversættelse af Tiecks Novelle: *Die Reisenden*, der saa Lyset i 1824, se: Ludwig Tieck's samlede Novellen. Vollst. aufs neue durchges. Ausgabe. 1. Band, Berlin 1852, S. 165 f. Om det Indtryk denne Novelle gjorde paa Andersen se nedenfor under 8. December.

4. OKTOBER. *og gik til Sorø*. Allerede fra hans første Aar i Slagelse havde Besøgene hos Digteren, Lektor B. S. Ingemann og hans Hustru i Sorø hørt til Andersens store Glæder; de fire Mil frem og tilbage har ikke trættet ham (Levnedsbog, S. 91). — *Jomfru Heger*. Talen er sandsynligvis om Skuespilleren Stephan Hegers (1769—1855) næstældste Datter Anna Louise, født 1799, der 12. Maj 1826 ægtede den daværende Adjunkt ved Metropolitanskolen P. A. Plum, senere Præst i Vallø og i Spjellerup. Hun døde allerede i Jan. 1833. — *Fruen kiørte for sit daarlige Been*. „Fru Lucie Ingemann var noget svag, som for en Del kom af, at hun engang ved at falde ned, da hun var i Færd med at hænge Gardiner op, havde slaet sin Side slemt“ (*Richardt Petersen: Mindeskrift om B. S. Ingemann i Hundredaaret efter hans Fødsel*, Kbhvn. 1889, S. 122). Fru I.s Fald, der fandt Sted et Aars Tid efter hendes Bryllup, skal have medført en Abort, og Børn blev

heller ikke senere født i hendes Ægteskab. — *Fru Hegermanns Danske Fortællinger*. Under Titlen: Danske Fortællinger udgav Kammerherreinde Mette Louise Christiane Frederikke Hegermann-Lindencrone (1778—1853) et Skrift, som 1. Gang averteres til Salg d. 25. Aug. 1825. Den første af Fortællingerne hedder: „Sanct Peder“; det er ikke i denne men i Fortællingen „Faster Dorothea“ at Christian IV og hans Svigersøn Franz Rantzau forekommer. — *Dichmanns Digte*. Navnet er sikkert fejlskrevet; Talen er vist om Artilleriløjtnant Chr. Ulrich Deichmanns (1800—1838) paa eget Forlag i 1825 udgivne Digte. — *Min Fortælling*. H. C. Andersen skrev paa denne Tid paa et Prosaarbejde, der hyppigt omtales i Dagbogen og læses højt for Venner og Bekendte. Et Fragment af en romantisk Fortælling fra hans Skoleaar er trykt i *Anderseniana*, Vol. III, S. 29 f., men iflg. Levnedbog, S. 91, var Andersen allerede paa dette Tidspunkt begyndt at sysle med det Stof, der fik en fastere Form i den ufuldførte Roman: Christian den Andens Dverg, trykt i *Anderseniana*, Vol. III, S. 61 f. Herom hedder det l. c.: „*Christian den 2den* havde megen Interesse for mig, jeg vilde bringe ham frem i en Roman. Jeg begyndte paa den, skrev nogle Kapitler, som jeg læste for Ingemann (der nylig havde fuldendt sin Valdemar [c: 1824]) han roste disse meget, og sagde mig at jeg havde et afgjort Talent for Romanen, især for at skildre Folkelivet“. Som det vil ses stemmer denne Udtalelse ret nøje med det, Ingemann har sagt til A. under hans Besøg i Sorø d. 4. Oktober 1825, og hermed kan saa nogenlunde Begyndelsestiden fastslaas for A.s Syslen med dette Æmne; den 13. November omtales Romanen med dens Titel: Grevefeiden og sammenlignes af A. selv med Walter Scotts: Presbyterianerne. En af Impulserne til netop at beskæftige sig med dette Stof har A. mulig hentet fra Tidsskriftet „Telegraphen“, udg. af J. C. Lange, hvis 4. Aargang 1825 bringer en Omtale af P. A. Heibergs Afhandling i *Revue encyclopédique*, 2. Bind for 1819, om „de Beskyldninger, hvormed man har villet nedværdige Christian II.'s Minde“. Se videre om Romanudkastet nedenfor under 23. December. — *det lille Digt til Siælen* hørte til de Arbejder i bunden Stil, som A. selv satte højt og ofte læste op som Prøver paa sin Verskunst; iflg. Levnedbogen, S. 91, er det nedskrevet som et Impromptu efter en af Overlærer, senere Rektor i Slagelse Jeppe Christensen Qvistgaards Foredrag i Skolen over Biskop P. Krog Meyers: Lærebog i den christelige Religions- og Sædelære, Kbhvn. 1818. „Siælen“ er — i en fra sin opr. Skikkelse lidt afvigende Skikkelse — trykt i H. C. Andersens: Digte 1830, S. 41.



5. OKTOBER. *Ølenslægers Reise*. Af Oehlenschlägers: En Reise fortalt i Breve til mit Hiem udkom 1. Del i December 1817. — *Brev fra Colin*. Brevet ses ikke bevaret; iflg. *A&C*, S. 40, har Collin paa Andersens Brev af 2. Oktober skrevet: 4de Oct. besvaret gratulerende. Bøgerne skal besørges, Tøiet kan bestilles. 8de Oct. Boghandleren narret mig. — *Fuglesangs*. Hos Sognepræsten ved St. Mikkels Kirke i Slagelse, fra 1828 Consistorialraad Niels Studsgaard Fuglsang (1759—1832) og hans Hustru Anna Dorthea født Kjerulf (1779—1868, 1<sup>o</sup> g. m. Jens Torst, se ovfr. under 24. Septbr.) havde Andersen, indtil Rektor Meisling forbød ham denne Omgang, et af sine bedste Tilholdssteder i Slagelse. Foruden Stedsønnen, Philip Andreas Torst, og den i det følgende oftere omtalte Datter Lucie Noline, født 1807 i Slagelse, død 1892 i Lyngby som Enke efter Sognepræst i Frørup P. Fr. Nielsen (1802—1876) samt Datteren Emma Lovise, født 1810, død ugift i Slagelse 1878 som Konventualinde i Klosteret, levede i Præstegaarden i Løvegade Præstens gamle Moder, *Madam Dall*; hun var født 1735 og hed Lucia Abelona Studsgaard, var Søster til Biskop, Dr. theol. Chr. B. Studsgaard i Aalborg og havde først været gift med Sognepræst til Holeby paa Lolland Herman Jørgensen Fuglsang (1700—1777); i 1780 havde hun ægtet Sognepræst til Vester og Øster Hassing Sogne Niels Lyndesøe Dall, efter hvem hun for 2. Gang var bleven Enke i 1806. H. C. Andersens Digt til Mad. Dalls Fødselsdag, der opgives at være d. 29. April (*Erslew: Alm. Forfatter-Lexicon*, Suppl. I, S. 527), ses ikke bevaret. Mad. Dall døde i Slagelse 1. Decbr. 1829, over 94 Aar gl. — *Herman*. Sognepræst Fuglsangs Søn Herman Christian, født 1805 i Slagelse, var i 1822 blevet Student fra sin Fødeby's Skole og studerede derefter Theologi i København; paa Grund af Svagelighed maatte han opgive at studere, tog Seminarist-Eksamen, var Huslærer forskellige Steder og døde ugift 1877 i Frørup hos Søsteren. — *Digtet ... til min Moder*. Der findes flere Digte af H. C. Andersen til hans Moder. Et af dem, der angives at være skrevet 1823, er trykt i *Digte* 1830, S. 81. — *Maanedssoser*. Et Maanedsskrift af dette Navn blev i 1824 udgivet og redigeret af dav. kgl. Skuespiller Thomas Overskou, fra 1825 til Marts 1829 af Bogtrykker H. F. Popp med Overskou som nominal Redaktør; de enkelte Numre kom i 1825 i Maanedernes sidste Dage.

6. OKTOBER. Andersen omtaler mærkelig nok ikke, at han paa denne Dag skrev et Brev til Collin (trykt i *A&C*, S. 41), hvori han tak-

ker for dennes Brev med Tilladelse til at bestille Frakke og Støvler; denne vil koste 24—26 Rdl., disse 6 Rdl.

7. OKTOBER. *Ølenslægers Ø*. Tredie Del af Oehlenschlägers Roman: *Øen i Sydhavet* udkom i Juni 1825. I et utrykt Brev til A. af 18. Oktbr. 1825 fra Kommandørinde Henriette Wulff (Coll. Saml. XII) hedder det: „Jeg har bedt Oehlenschläger om de 2<sup>de</sup> sidste Dele af *Øen i Sydhavet* til Dem, gode Andersen! han har lovet mig dem men ieg har ikke faaet Dem endnu“. A. har altsaa læst Romanen i et laant Eksemplar. At han senere har modtaget Oehl.s Gave kan ikke ses af Dagbogen, der har en Lakune fra 16.—27. Oktbr., men det fremgaar af *Levnedsbogen*, S. 124. — *skriver i min Stambog*. Meningen er naturligvis: i min Dagbog. — *Sahra*. Formentlig Sara Nathalia David, den ældste Datter af Købmand Jonas Ferdinand David; hun var født d. 25. Maj 1806 og blev sammen med sin et Aar yngre Søster Rebekka døbt i St. Mikkels Kirke d. 6. April 1823 af Pastor Fuglsang. Hendes *lille Søster* er formentlig den yngste af Jonas Davids seks Døttre, Augusta (Gustave) Marie født 1823. Sara David døde ugift i Kbhvn. 1886.

8. OKTOBER. *Mads Hansen*, en Ankersmed, der optræder i 3. Del af *Øen i Sydhavet*, Kapitlerne 11—15 (i Originaludgaven). — *Malherbes Roser*. Hr. Malherbes Roser, et landligt Maleri i een Akt af Kotzebue; oversat af K. L. Rahbek; udkom i Kbhv. 1814 og opførtes i Sæsonerne 1813—14 — 1817—18 ialt 5 Gange paa det kgl. Theater. — *Carnioler*. En Art Æbler. — *Humphry Clinkers Reise*. Ved Forf. til Peregrine Pickle (Rich. Smollet); udkom 1796 i dansk Oversættelse af J. C. Tode.

9. OKTOBER. *Læst Anekdoter*. Muligt er Talen om *P. T. Foersom*: *Anekdotensamleren* eller *Samling af Anekdoter*, Indfald, Karakter-Træk og Tanker. Kbhvn. 1812. — *Brev fra Collin*. Det ses ikke bevaret; ej heller Brevet s. D. til *Guldberg* (om Oberstløjtnant Chr. Guldberg eller Forfatteren, Professor Fr. Guldberg er altsaa uvist.

10. OKTOBER. *Holsteins, den gamle Kammerjunker*. Henning Christoph von Holstein (1769—1836), der havde staaet som Officer ved Livgarden til Fods, var i 1812 blevet udnævnt til Told- og Comsumptions-Inspektør i Slagelse. Hans Hustru Marie, født Stibolt, var død

i 1821 ved det yngste af deres 14 Børns Fødsel, og Huset styredes nu af den ældste Datter Christiane Marie, født 1799, død ugift 1860. Af Sønerne var de to ældste allerede Officerer, da H. C. Andersen kom til Slagelse; den 3. ældste, Harald Hother Eduard, født 1807, død 1846 som Postmester i Stubbekøbing, var Klassekammerat af A. og dimitteredes fra Slagelse 1827 sammen med Emil Hundrup. Det Holsteinske Hjem hørte til dem, der venligt aabnede sig for H. C. Andersen og blandt hans Stambogsblade fra Slagelse er der fem fra Medlemmer af Familien, deriblandt ogsaa et fra „den gamle Kammerjunker“. — *Roderik Random*. Roman af Smollet, udkom i Kbhvn. 1802—03, oversat til dansk af J. C. Tode.

11. OKTOBER. *Jomfru Lange*. Som Nabo til Mad. Henneberg boede paa Bredegade i Mtr. No. 136, nyt No. 18, Præsteenken Mad. Maren Lange født Payngk (1766—1832), hvis Ægtefælle havde været Sognepræst i Stillinge ved Slagelse, med to Døttre: Dorthea Maria Lange, født 1804, og Jakobe Elisa Kristine, født 1808. Det er den ældste af disse, Thea Lange, hvem Talen her er om; efter Moderens Død ægtede hun i 1834 Bøssebager J. Chr. Jessen (1800—1847) og blev med ham boende i Gaarden paa Bredegade; hun døde først 20. Oktober 1882 (se om hende *Schw.*, S. 18 f.). — *Rises Magazin for Ungdommen*. I 1818 paabegyndte J. Chr. Riise Udgivelsen af: *Magazin for Ungdommen*, der afsluttedes med 4. Binds 15. Hefte 1819 og fortsatte som: *Archiv for Historie og Geographie*, hvis 20.—22. Bind udkom i 1825. S. A. paabegyndte Jacob Riise Udgivelsen af *Nyt Bibliothek for Morskabslæsning*. Da H. C. Andersen plejer med ret stor Nøjagtighed at gengive Titlerne paa, hvad han læser, er der næppe Tvivl om, hvad det er for et Skrift han her omtaler. — *Molbeks Reise*. Da A. udtrykkelig anfører, at han mener af sin Læsning med Kort og Geografibog ved Siden at kunne lære lidt af et af Skolens Fag, er der Grund til at tro, at det her drejer sig om Chr. Molbechs i 1821—22 udgivne Skrift: *Reise giennem en Deel af Tydskland, Frankrige, England og Italien i Aarene 1819 og 1820*. — *Strandes Bryllup*. Den 11. Oktober viedes i Brændevinsbrænderenkens, Mad. Else Ditzens Hus paa Smedegade i Slagelse hendes Datter af 1. Ægtekab Bolette Christiane Christensen (1800—1884) til Købmand i Slagelse Ole Rask Strande (1793—1854).

12. OKTOBER. L. Flamand udgav i Aarene 1824—25 „et periodisk Skrift for dannede Læsere“ under Titlen „Ceres. En udvalgt Samling af nye og yndede Fortællinger, Sagn og Eventyr samt Charactertræk og Skildringer af Naturen og Kunsten, m. m. af fortrinlige Forfattere“. Samlingen omfatter ialt seks Bind, deraf kom de fire i 1825. — *Madam Dalen*. Hos Skuespillerinden Johanne Caroline Elisabeth Morthorst (1770—1845), der i 1792 i København havde ægtet Danser ved det kgl. Theater Carl Dahlén (1770—1851), havde H. C. Andersen i sine første vanskelige Københavns-Aar fundet gode og forstaaende Venner — han siger selv (*Levnedsbog*, S. 64) at „Dahléns Huus var det første jeg kom i — Manden førte mig hjem og hans godmodige, hjertelige Kone følte ret min Nød“. I Carl Dahléns Ballet „Armida“, opført i 1821, optraadte H. C. Andersen som en Trolde og den senere Fru Joh. Louise Heiberg som en Amarin. — *Balling*. Jonathan Balling, død 30. Septbr. 1829, 55 Aar gl., Pakhusforvalter ved den kgl. grønlandske Handel og Bogholder ved det søsterlige Velgørenheds-Selskab, var ogsaa blandt dem, der i samme Periode havde taget sig venligt af A. og vedblev at følge hans Udvikling med Interesse; i Juleferien 1823 havde A. boet hos ham (se *Levnedsbog*, S. 89).

13. OKTOBER. *Fruen*. Fru Meisling. Hun var vist alene hjemme; iflg. A.s Brev af 2. Oktbr. til Collin var Rektoren ihvertfald da i København. — *Hviid*. Jens Hviid, født 1808 i Slagelse, Søn af senere Mølle-ejer i Agerup H., var i 1819 kommet i Slagelse Skole; i Maj 1826 fulgte han med Rektor Meisling til Helsingør og dimitteredes i Septbr. s. A. af ham til Universitetet. I Aarene 1832 til 1834 var han konstitueret som Lærer ved Slagelse Skole og underviste i Matematik. Han naede aldrig at faa nogen Embedseksamen og døde ugift 1837 (*Hundrup L*, S. 60). Udtrykket: *Hviid kom hiem*, kunde tyde paa, at han ogsaa har logeret hos Mad. Henneberg eller, hvad dog er mindre rimeligt, hos Meislings. — *Z. og G.* Læsningen af det første Bogstav er vanskelig. Talen er muligt om Apoteker i Slagelse Frederik Zeise (1754—1836) og den tidligere Stadskirurg i Slagelse (fra 1783—1802) Johan Chr. Ludv. Gier (1757—1807), som i 1799 blev skilt fra sin Hustru, Birgitte Elisabeth Sophie Leierhoff (1763—1822) og i 1802 fradømtes sine Embeder. — *Fru Fuglsangs Broder i Norge*. Fru Fuglsangs Broder Peder Kjerulf, født i Kbhn. 13. Oktbr. 1781, død 7. Febr. 1841 i Christiania, studerede Jura i København men blev kaldet til Norge af Grev Wedel-Jarlsberg og blev Ekspeditionssekretær i det norske Finans- og Tolddepartement samt

Rigsherold. Den ældste af hans Sønner var Komponisten Halfdan Kjerulf (1815—1868). (Se *C. Klitgaard: Kjærulfske Studier*, Aalborg 1914, S. 99).

14. OKTOBER. *Hvor Tiden løber*, Komædie i 1 Akt af Picard, frit oversat og localiseret af N. T. Bruun, Kbh. 1808. Komædien, der i Aarene 1808—18 opførtes 17 Gange paa det kgl. Theater, blev spillet af Slagelses dramatiske Selskab d. 25. Jan. 1826, se Dagbogs-Notatet for d. 24. s. M. — *Tullins Prisskrift*. Mulig et Eksemplar af: Forsøg i de skønne og nyttige Videnskaber, samlede af et patriotisk Selskab, hvis 1. Stykke udkom i 1761 og indeholder Chr. B. Tullins (1728—65) Digt: „Søfartens Oprindelse og Virkning“, der havde vundet Selskabets Pris.

15. OKTOBER. I 1790 udkom i Kbhvn.: Ridderen *Sir Launcelot Greaves* og hans Venners, Søemandens og Advokatens Tildragelser. Af Forf. til *Peregrine Pickle* [Ϸ: Tobias Smollet]. Frit fordansket af den sammes Oversætter [Ϸ: Joh. Clem. Tode]. — *Skolebøgerne fra Kiøbenhavn*, se ovfr. under 5. Oktober. Iflg. det dér omtalte Brev fra A. drejede det sig om Udgaver af Virgil, Livius og Horats, Plutark, Socrates' Samtaler med Xenophon samt den prosaiske Del af C. L. Ideler og J. W. H. Noltes franske Læsebog: — *Foersoms Lommebog* o. s. v. — P. T. Foersom udgav i 1805 og 1807: *Nytaarsgave for Skuespilvædere*. — *Penge imorgen*. Det drejede sig vel bl. a. om den kvartaarlige Betaling for Opholdet, som A. altid var øm over at faa betalt i rette Tid, men ogsaa den bestilte Frakke og Støvlerne skulde jo nu betales, hvorom bl. a. et utrykt Brev af 20. Oktober fra A. til Collin handler. Følgende Avertissement i „Den Vest-Sjællandske Avis“ for 14. Oktober 1825 kan formentlig hidrøre fra H. C. Andersens Skiften Opholdssted:

„Hos en Embedsmands Enke her i Byen er Logie for en eenlig Person. I samme Huus kunne og 2de Disciple modtages. Foruden Logie kan alt erholdes i Huuset for een efter Tiderne passende Betaling, som nærmere kunde erfares, naar man behager at indlægge en Billet mærket A. B. C. hos Hr. Bogtrykker Magnus“ [hvor Avisen blev trykt].

27. OKTOBER. *Op til Rektorens* nemlig fra Mad. Hennebergs Gaard, der laa et Stykke vestligere i Bredegade. — *Generalprøven*. Til Generalprøverne paa Slagelse forenede dramatiske Selskabs Forestillin-

ger havde Medlemmernes Tjenestefolk og Skolens Disciple fri Adgang (*Levnedsbog*, S. 82).

28. OKTOBER. *Rektorens Sovekammer*. Iflg. *Levnedsbogen*, S. 101, fik A. sit Soveværelse ved Siden af Fru Meislings og Rektoren havde sit Værelse paa Kvisten ud til Gaden. Efter Dagbogsnotatet maa Rektoren altsaa endnu paa dette Tidspunkt have haft et Soveværelse i Stueetagen. — A. Talen er formentlig om den meget koleriske Adjunkt Christopher Petersen Andersen (1785—1853), der underviste i Historie, Geografi og Tysk gennem hele Skolen. „Han levede ikke godt hjemme, var altid gnaven og sær, beed hæftig i sine rødlige Bakkenbarter og fortalte forunderlige Historier, mig skjældte han engang ud for: en lang een, man kunde skjære over og gjøre to Valpe af“ (*Levnedsbog*, S. 81). — *Selskabet gav en Prolog o. s. v.* Ved Forestillingen „paa Hds. Majestæt Dronningens høie Fødselsdag“ begyndte det under 27. Oktbr. omtalte Selskab Aarets Sæson. Før „Barbereren i Sevilla eller den unyttige Forsigtighed“ fremsagdes en Prolog „i Anledning af Dagens Højtidelighed“ og der sluttedes med „et Dandse-Divertissement“ af den fhv. Figurant ved det kgl. Theaters Balletkorps (til 1821) August Ludvig Thræn, som den 22. Oktbr. havde begyndt et Dansekursus i Slagelse (Avertissementer i Vest-Sjæll. Avis for 10. og 17. Oktbr.). — *Taschenbücher*. Tysk Betegnelse — allerede i sidste Halvdel af det 18. Aarh. overført til dansk — paa Samlinger af Digte og Noveller, der i Reglen udkom ved Jule- eller Nytaarstid, bestemt til Gavebøger. Meisling havde bl. a. leveret Bidrag til Foersoms „Poetiske Lommebog for 1813“, Nyerups „Hertha“ 1817, Thortsens „Lommebog for Skuespilyndere“ for 1820 og bidrog ogsaa til den i det følgende oftere omtalte Samling „Gefion“ for 1826.

30. OKTOBER. *Gli[e]dermann* ♂: Sprællemænd. — *Mines lille Pige*. Mad. Hennebergs Barnebarn, Frederikke Andrea Iversine Asmunda Johannsen; Datter af den nylig omkomne Kirurg Asmus Ulrich Johannsen og Rasmine Petrea født Henneberg (se ovfr.). Den lille Pige var født d. 27. April 1825. — *Rambus*. Et Kortspil.

2. NOVEMBER. Dagbog-Notatets tre sidste Ord er vanskelige at læse. Professor Hans Brix har godhedsfuldt undersøgt Stedet og mener at kunne tyde det som: laante *Prb* Moersom, idet det første Ord er rettet fra „lod“ til „laante“ uden at Rettelsen er helt gennemført, bl. a. mang-

ler „n“. Læses *Prb*, er dette da en Forkortelse af Presbyterianerne, se nedenfor under 5. November. Læses der *Jes*, er Talen om Rektorens 5-aarige Søn Jess Jacob Henrik, se nedenfor under 6. December.

3. NOVEMBER. *En Herregaard ved Skelskiør*. I den Vest-Siæll. Avis for 7. November 1825 S. 1438 læses:

„Slagelse. Om Aftenen imellem den 2den og 3die November afbrændte Herregaarden *Espegaard* beliggende ved Skielskiør. Hovedbygningen blev reddet, men 3 Udhuuslængder bleve med al indavlet Sæd fortøret af Luerne, tilligemed nogle Heste og endeel Kreature“.

*en Pige fra Kiøbenhavn* o. s. v. Stedet er et af de ganske faa, hvor Andersen omtaler sin Moders udenfor Ægteskab fødte Datter, Karen Marie Andersen (1799—1846). Om hende se *Anderseniana*, Vol. II. Om Personer af H. C. Andersens mødrene Slægt. IV. Søsteren. Om Notatet i Dagbogen fra 1825, se l. c. S. 48 f. Meislings havde evindelige Pigesorger i Slagelse, se *Levnedsbogen*, S. 102, og maatte derfor fæste Piger fra Københav. I Februar 1824 blev Rektor M. indkaldt for Politiretten i Slagelse, fordi han havde slaaet den 18-aarige Pige Rosine Heinrich, en Bagerdatter fra Slagelse, tilblods i Ansigtet, hvilket efter Faderens Udsagn kunde bevidnes af hendes Medtjenere, Kokkepigen Stine, Ammen Sidse og Barnepigen Marie. Meisling truede med Kontraklage paa Grund af Pigens „uartige og forsømmelige Opførsel“, og Sagen blev forligt, idet Pigen lovede for Fremtiden at „beflitte sig paa den bedste Opførsel“, mens Rektoren tilsagde ikke at ville udøve Hustugt mod hende „uden f. s. v. hun skulde udvise en høj Grad af Forsømmelse eller Opsætsighed mod ham eller hans Kone“ (Slagelse Politiprot. 1820—25, S. 252 b).

4. NOVEMBER. *Grethe Pedersen*. Skolekammeraten Ole Petersens Søster, Margrethe Sophie Petersen. Iflg. Notatet i Slagelse St. Peders Sogns Kirkebog 1814—39 om hendes Konfirmation d. 6. April 1823 var hun født d. 25. Septbr. 1808 paa Margrethesdal i Rønnebæk Sogn, men i Kirkebogen her findes hun ikke anført. Hun døde d. 4. November 1825, Dødsarsag: Gigt og Nervefeber, og begravedes d. 11. s. M. paa Slagelse St. Peders Kirkegaard.

5. NOVEMBER. *Min Præsbyterianer*. Andersen, der iforvejen ejede nogle af Walter Scotts Romaner, som han i Julen 1823 havde faaet af Kronprinsesse Caroline (se Brev af 16. Jan. 1824 til Bogtrykker

Iversen, *B&B*, S. 4) har mulig ved Køb gennem Lærer Torst suppleret sin Samling. Da han ikke kunde læse Romanerne i Originalsproget og Presbyterianerne først — under Titlen: Den gamle Gravmand — udkom i dansk Oversættelse ved C. J. Boye i 1834, synes Talen her at være om en tysk Oversættelse. En saadan udkom i 1824: Die Presbyterianer oder Alt-Sterblichkeit (Old Mortality), 3 Dele i Sedez-Format som 14.—16. Bind af en samlet ny Oversættelse af Walt. Scotts Produktion. De følgende Aftner har A. fortsat Læsningen af Romanen. — *Gamle Hundrup*. Andreas Hundrop — saaledes skrev han sig selv — (1776—1849), Distriktskirurg i Slagelse Herred fra 1803—15, Hospitalslæge i Slagelse 1815—43, Fader til A.s Skolekammerater C. V. og Emil H. — *Ved en Lieutenant*. I Tiden fra 30. Oktbr.—7. Novbr. ses ingen Løjtenant men derimod en Secondritmester, F. T. v. Printzen, at have passeret fra Nyborg til Korsør (Fort. over dem, der har passeret Storebælt, i Fyens Adresseavis, No. 157 for 8. Novbr. 1825) ; hans Rejse passer med Brevets Ankomst til Slagelse. Blandt Breve fra Chr. Høegh-Guldberg til Andersen, der findes i den Coll. Saml. paa det kgl. Bibliotek, er et Brev, der iflg. en Paaskrift ved Adressen er besørget „ved Godhed“, og som er dateret 6. Novbr. Mulig er denne Datum en Fejlskrift; dette Brev er trykt i *Breve til A.*, S. 148, No. 71. — *da Begge i Krigenstid vare i Helsingøer*. Meisling var ansat som Adjunkt ved den lærde Skole i Helsingør fra 18. Juni 1808 til 28. April 1812, og daværende Ritmester ved jydsk Rgmt. lette Dragoner Chr. Guldberg kommanderede fra Juli 1808 et Detachment ved Hellebæk, bestaaende af et Kommando Husarer, et Kommando af Kronens Rgmt. og to 3-pundige Kanoner; Detachmentet sorterede under Kommandanten paa Kronborg og inspiceredes i August 1809 af Kongen, der „fandt det godt dresseret“ (meddelt af Hærens Arkiv).

6. NOVEMBER. 7 Aar. 3. og sidste Del af Syv Aar. Et Bidrag til et nordisk Riges hemmelige Hof-Historie, uddragne af en afdød Diplomaters Portefeuille ved L. Kruse, averteredes i Kiøbenhavns Adresse-Avis som udkommet d. 1. Aug. 1825.

8. NOVEMBER. *forbød mig at have Omgang med F.* Man maa vist læse F, skønt det staar meget utydeligt, og Talen er da sikkert om Pastor Fuglsang og hans Hjem, hvor A. ikke mere maatte komme, og hvis Medlemmer han ikke turde hilse paa Gaden, naar han fulgtes med



Rektoren (se nedenfor under 13. November og 18. December og *Levnedsbogen*, S. 112).

9. NOVEMBER. *Nyerup*. Professor, Universitetsbibliotekar Rasmus Nyerup (1759—1829) var venligsindet mod A. og havde givet ham Adgang til at laane Bøger paa Biblioteket (*MLE*, S. 41). Det her omtalte Brev ses ikke bevaret. — *Brev fra Guldberg*. Det drejer sig om et Brev af 8. Novbr. fra Frederik Høegh-Guldberg; det findes nu paa det kgl. Bibliotek i den Collinske Samling VII; utrykt. Det er fyldt af Krav til A. om at være taknemmelig mod Meisling og er iøvrigt uden Interesse.

10. NOVEMBER. *Skrev til Collin*. Brevet ses ikke bevaret. — *Smettau*. Alexander Wilhelm Rigs greve Schmettau, født 29. December 1807, blev efter Faderens, Generalløjtnant G. W. C. v. Schmettaus Død 1823 under 1. Oktbr. 1824 af sin Morbroder, Amtmand i Sorø, Geheimeraad P. Chr. Stemann sat i Slagelse Skole, hvor han kom i 3. Klasse og saaledes blev Klassekammerat med Andersen. 1826 blev han udmeldt af Skolen og Aaret efter Sekondløjtnant à la suite ved Livgarden til Hest, 1834 traadte han i Nummer, blev i 1836 kar. Premierløjtnant, afskedigedes ved Hærreduktionen i 1842 og døde først 1891.

11. NOVEMBER. *Gamle Pedersen*. Brændevinsbrænder Ole Petersen døde allerede Aaret efter, d. 16. Maj 1826, 59 Aar gammel, og jordedes ved Datterens Side paa St. Peders Kirkegaard. — *Line Ebbesen*. Er formentl. identisk med den Caroline Ebbesen, 26 Aar gl., som paa Folketællingslisten for Slagelse 1834 er opført som Datter — Plejedatter? — af Farver Paul Ebbesen og Hustru Sophie Elisabeth Wedele, hvis ældste Datter, Ottine Elisabeth, født 1804, i 1829 blev gift med A.s Skolekammerat Ole Petersen jun. (se ovfr. under 22. Septbr.). Caroline Sophie Ebbesen (saaledes anført med Fødselsdag 7. April 1807 i „Mandtal over ukonfirmeret Ungdom i Slagelse, begyndt 1. Novbr. 1814“ og i St. Mikkels Sogns Kirkebog opført som født nævnte Dag men døbt 6. Juni s. A. med Navnene Sophia Cathrine) ægtede i 1838 Farver i Vordingborg, senere i Slagelse Nicolai Poul Buch (1807—54) og døde 14. Jan. 1885 paa Frederiksberg.

13. NOVEMBER. *Brev fra Colin*. Et Brev fra Etatsraad Collin, skrevet umiddelbart før d. 13. Novbr., ses ikke bevaret. — *at jeg ingen*

*turde hilse af Bekientere.* Rektor Meisling synes altsaa at have nedlagt et almindeligt Forbud mod at A. fortsatte Omgangen med sine Venner efter at være kommet i hans Hus (se nedenfor under 18. Decbr.).

16. NOVEMBER. Om Svineholdet i Rektorgaarden se *Levnedsbog*, S. 105.

17. NOVEMBER. *saae ved Lærerens Fortælling.* Adjunkt C. P. Andersen (om hvem ovenfor under 28. Oktober) anvendte, iflg. *Hundrup L*, S. 59, megen Flid paa sin Historieundervisning, men var dog „ingen heldig Lærer heri, da han, hvad den af ham udgivne Lærebog ogsaa noksom beviser, fordrede en altfor stor Detail og ikke forstod at bibringe sine Disciple den fornødne Oversigt over det hele Stof“. For H. C. Andersens særlig digteriske Indstilling har Adjunkt A.s Undervisning haft sin Betydning netop ved at skærpe hans Sans for Enkelthederne. — *Arme Ludvig ... Fiskerkiærlingen, det mest grotteske.* Talen er formentlig om Begivenhederne i Paris og Versailles d. 4.—5. Oktober 1789, paa hvilken sidste Dag Kong Ludvig XVI modtog les dames des halles. Iflg. Adjunkt A.s Indberetning laa Abr. Kalls Alm. Verdens Historie — og fmlt. dens 4. Udg. 1820 ved E. C. Werlauff — „med Tillæg“ til Grund for Undervisningen i Slagelse Skole, men hverken hos Kall eller i de andre paa denne Tid anvendte Lærebøger — H. A. Kofods Almindelig Verdens-Historie i Udtog. 3. Oplag 1821 eller i den af samme udgivne: Mærkværdige Begivenheder af Verdenshistorien ved G. G. Bredow, Kbh. 1816, — findes anført nogen Detaille om den anførte Begivenhed, og den er vel netop saaledes en af Lærerens mundtlige Tilføjelser. Adjunkt Andersens ovenfor omtalte Lærebog: Middelalderens og den nyere Historie, ethnographisk udarbejdet, udkom først 1833.

19. NOVEMBER. *Andresens Time.* Jacob Andresen (1798—1832) blev 1820 konstitueret og i 1826 fast ansat som Adjunkt ved Slagelse Skole; hans Fag her var Mathematik og Fransk. Han var forfalden og ødelagde derved sine af Naturen udmærkede Evner (*Hundrup L*, S. 59 f.). — *Brev til Guldberg og Moder.* Brevene ses ikke bevarede. Om Manglen af A.s Breve til Guldberg, se *A & C*, S. 109.

20. NOVEMBER. *S. bragte mig mine Bøger.* S. er formentlig Brinck-Seidelin, se overfor under 18. Septbr., hvem Andersen nu heller

ikke maatte omgaas. — *Læste Byrons Biographie* — han lignede mig lige til *Sladderagtigheden*. I *Nyt Aftenblad* for 1825, 1. Halvdeel, No. 14 og 15 for 2. og 9. April, S. 117 og 125, offentliggjorde Chr. Molbech under Titlen: *Lord Byrons personlige Character* en Oversættelse af en Afhandling i *London Magazine* for Oktober 1824, forsynet af Molbech med en Indledning og en Del Fodnoter. Om Lord B. hedder det her bl. a.: „Han var *aaben* indtil den Grad at det blev en Feil — et Characteertræk, der sandsynlig var en Virkning af hans Uforsagthed og Uafhængighed af Verden; ja saa aaben var han, at hans Venner vare nødsagede til at vogte sig i deres Omgang med ham. Han var det allersidste Menneske i Verden, man kunde betro en Hemmelighed“. „Hans Forfængelighed var umaadelig — med mindre den mere nøiagtigen kan benævnes med et finere Navn. Et mildere Udtryk, og maaske et retfærdigere, var: hans Kierlighed til Navnkundighed.“ „Hans Forfængelighed var ikke, mere eller mindre, end en sygelig Hunger efter Navnkundighed, Beundring, offentlig Bifald“. „Lord Byrons Phantasie var stærk, overmægtig og udsvævende ... hans Forstandsevner vare paa ingen Maade ringe, men de vare aldrig blevne dyrkede, og hvor Forstanden ikke dyrkes, enten ved frivillig Øvelse eller ved Undervisning og Vejledning ... er at vente sig Høst uden Udsæd“. Man tør næsten tro, at Rektor M. særlig har henledet A.s Opmærksomhed paa denne Afhandling!

21. NOVEMBER. *Kokkepigen*. Om Meislings Kokkepige fortæller A. i *Levnedsbogen*, S. 102, at „hun havde et poetisk Sving og coramponderede [sic!] med Romanskriveren Vilt [ϕ: Johannes Wildt (1782—1836)] og forsikrede mig „Dette [ϕ: det Meislingske Hus] kan man kalde et Helvede paa Jorden“.

22. NOVEMBER. *Jomfrue Hundrup reist*. Severine Kirstine Hundrup (1803—1873), eneste Datter af Hospitalslæge Hundrup (se ovfr. under 5. November). Hun blev 1843 i Nyborg gift m. Arend Ferdinand Martin, død 1875 som Købmand i Slagelse. — *Fru Wulff*. Hanne Henriette Wulff født Weinholt (1784—1836), gift 1803 med daværende Premierløjnant i Sø-Etaten, i 1824 Chef for Søcadetkorpset, fra Aug. 1825 Kommandørkaptajn Peter Frederik Wulff (1774—1842), Oversætter af *Shakspeares tragiske Værker*, VI—IX Deel, der udkom i 1818—25. Det var i denne Egenskab at W. var bleven opsøgt af Andersen, (*Levnedsbogen*, S. 73; *MLE*, S. 52) „med min Alfsol

[A.s første, i 1821 skrevne Sørgespil] i Lommen indtruduserede jeg mig i et Huus, hvor jeg siden fandt næsten et Hjem“. Fru Wulff var A.s trofaste og moderlige Veninde, som i 1827 gav Stødet til at han slap fra det Meislingske Hjem, men hun havde ikke netop Forstaaelse af hans Kald og Ærgerrighed og fremhævede bestandig, at han maatte være glad ved bare at blive „en nyttig Borger i Staten“; se *Breve til A.*, S. 277—582. Det her omtalte Brev er ikke blandt disse og ses ikke bevaret. — *Overskrifterne over de 3 sidste Uger*. Det er Betegnelserne af Evangelie-Teksterne, A. anfører — til 3. og 4. Søndag i Advent samt Juledag, der i 1825 faldt paa en Søndag.

23. NOVEMBER. *G. læser det lige op*. G. er Klassekammeraten Anton Frederik Vilhelm Giesemann, født 1807 i København som Søn af Professor v. Chirurgisk Akademi, Hofkirurg I. H. V. Giesemann (1771—1819); han var i 1824 overført fra Metropolitanskolen til Slagelse, hvor han kom i 3. Klasse; først i 1829 dimitteredes han til Universitetet. Død 1858 som fhv. Toldbetjent i Skanderborg.

27. NOVEMBER. *paa Bal*. Iflg. et Avertissement i Vest-Siæll. Avis for 18. Novbr. 1825 afholdt Slagelse forenede dramatiske Selskab et Bal d. 27. s. M. Kl. 8. — *Tine*. Rektor M.s ældste Datter, se nedenfor under 4. Decbr. — *Ørsted*. Fysikeren Hans Chr. Ørsted (1777—1851). Ørsted hørte til dem, der tidligt tog sig af A. Herom hedder det i *Levnædsbogen*, S. 64: „Jeg hørte paa den Tid [da A. var Danse-Elev paa det kgl. Theater] Physikeren *Ørsted* meget omtale som en elskelig Mand, det var mig nok; jeg tyede til ham, og fandt mig ikke skuffet, han gav mig strax Beviis paa sit gode Hjerte, og sagde mig endogsaa, at jeg skulde komme op til ham, naar hans Kone blev vel, laante mig nogle Bøger og gav mig ved sin Venlighed Mod og Hengivenhed“. Ved Udtalelsen om Hustruen — Ø. havde 1814 ægtet Jomfru Inger Birgitte Ballum — kan Tidspunktet for A.s første Besøg mulig bestemmes ret nøje, idet hun d. 9. Jan. 1821 fødte en Datter — Sophie Vilhelmine Bertha, gift 1843 m. senere Stiftamtmand F. C. E. Dahlstrøm (1815—1894); A.s Bekendtskab med H. C. Ørsted skulde herefter stamme fra Januar 1821. Iflg. hans Dagbogsnotat for 18. Marts 1851 kom ved Ø.s Begravelse Stiftsprovst P. C. Rothe hen til A. og sagde: „Det er den ene af dem, der var Dem en Fader, De nu har mistet. Nu har De kun Collin tilbage“. Brevet til Ørsted ses ikke bevaret — sandsynligvis har det været fremkaldt af A.s Plan om et Københavns-Besøg i Julen (se nedenfor under 11. Decbr.).

29. NOVEMBER. *Soldaterne*. Skuespil i 5 Akter af C. G. H. Arresto (1764—1825), oversat af G. Schwarz og opført 9 Gange paa det kgl. Theater i Aarene 1816/17—1823/24.

4. DECEMBER. *Heegaard*. Thomas Wissing Heegaard (1781—1831), Klokker fra 1809 ved Viborg Domkirke og Skrivelærer ved Kathedralskolen. Kendt af Samtiden som Forf. af en forvirret Samling Rimerier: *Riimposen*, fyldt med lidt løjerligt Snuus, der udkom i København 1824. I Helsingør-Tiden haanede Rektor Meisling A. ved at udmale ham Heegaards Forbillede: „Sæt at De engang traadte op som Skribent, jeg vil døe paa, Publicum læser det som Klokker Heegaards Rimpose, griner Dem ud, og deres Poesier ligge som Maculatur hos Soldin“ (*Levnedsbog*, S. 123); Soldin var Boghandler i København (død 1834). — *Tine syg*. Tine er Rektor Meislings ældste Datter Else Marie Bentine, født 21. 10. 1813 i København, død smstds. 29. 12. 1884; hun ægtede i 1839 Kontrolør v. Øresunds Toldkammer Carl Eduard Theodor Schouw (1814—65). Hun var rødhaaret som Moderen og ligesaa urenlig. Da Andersen d. 19. April 1827 forlod det Meislingske Hus i Helsingør, efterfulgtes han som Pensionær af Skuespiller Stephan Hegers Søn Hans Christian Heger (1806—46) (se *Levnedsbogen*, S. 129), der dog efter A.s Sigende kun blev der nogle Uger; i disse gjorde hans Fader og to af hans yngre Søskende Visit hos Meislings, hvor „en rødhaaret Datter, Tine Meisling, gjorde sig uforglemmelig ved den usædvanlige Maade, hvorpaa hun anrettede Maden for sine mindre Søskende. Hun klaskede Spinaten fra Fadet ned paa Stolesæderne, der fungerede som Tallerkener, og de afgnavede Ben lod hun sammen med gamle Brødskorper forsvinde bag forskellige af Stuens Møbler, hvor de efterhaanden havde optaarnet sig som formelige Bjerge, der udsendte en utaalelig Stank“ (*Elith Reumert: En Raceslægt*, Kbhvn. 1917, S. 119).

8. DECEMBER. *Nathan Davids Døttre*. Hos Købmand Jonas Ferdinand David (død 1841, 68 Aar gl.), der ejede Gaarden paa det østlige Hjørne af Bredegade og Bjergbygade, skraas over for Latinskolen, var der i 1825 otte Døttre i en Alder fra 19 til 3 Aar. De to ældste, Sara Nathalia, født 1806, og Rebekka Emilie, født 1807, var blevet døbt i Faderens Hus og s. D. konfirmeret d. 6. April 1823, hvad H. C. Andersen altsaa har oplevet i sit første Skoleaar; om den ældste af disse, Sara, se ovfr. under 7. Oktbr. A. kom i det Davidske Hus,

hvor han læste op og deklamerede (*A&C*, S. 129; *Schw.*, S. 20) og har altsaa ikke kunnet forvinde Indtrykket af dets kvindelige Frodighed. — *Tieks Daarekisten*, se ovfr. under 3. Oktbr. — *Ludvig og Jens*. Om Rektor Meislings Søn Peter Ludvig se ovfr. under 22. September. Jess (ikke som A. skriver Jens) Jacob Henrik Meisling, født 5. Juli 1821, blev iflg. Hundrup L, S. 22, Guldsmed; ved Rektor Meislings Død i April 1856 opgav Broderen Peter Chr. Hjarup M., der da boede som Handelsgartner ved „Ventegodt“ paa Nørrebro v. København, at hans Broder Hendrik var i Amerika og at man havde haft Brev fra ham dateret 4. April s. A.

11. DECEMBER. *Skrev Col. til*. Brevet ses ikke bevaret.

14. DECEMBER. *Quordrup og især Hansen*. Christen Hansen Qvortrup, født 1809 paa Sandlynggaard, Stenlille Sogn, kom 1823 i Slagelse Skole og var blandt dem, der med A. kom op i 4. Klasse i 1825. Dimitteret 1828, død 1863 som Sognepræst i Arninge paa Lolland. A. maa senere have været i Forbindelse med ham, thi blandt hans Stambogsblade fra Slagelse og Helsingør ligger et blyantstegnet Portræt af Pastor Qvortrup — desværre uden Aarstal. Peter Christian Hansen, født paa Frydendals Mølle 1803, optoges 1817 i Slagelse Skole og kom i 1822 i 4. Klasses nederste Afdlg. men dimitteredes først i 1826. Han tog Seminaristeksamen; om hans senere Skæbne kan her intet oplyses (No. 997 og 993 hos *Hundrup D*, S. 122 og 123).

15. DECEMBER. *dagbogvis skrive ham [Guldberg] min Kiøbenhavnstour til*. Dagbogsnotaterne fra 18. Decbr. og flg. Dage bærer af og til Præg af, at A. realiserede denne Plan; i et utrykt Brev af 21. Jan. 1826 til A. fra Guldberg hedder det herom: „At jeg med megen Fornøjelse, kjæreste A! har læst begge deres venlige Breve til mig, baade det med den Kbhvnske Dagbog, og det: om det prosaiske Slagelse Liv, derom kan De ikke tvile ...“.

17. DECEMBER. *G ∩*: Giesemann, se under 23. November.

18. DECEMBER. *Var hos Torst om Sedlen til at faa Gefion*. — A. har formentlig subskriberet paa *Gefion*, Nytaarsgave for 1826, gennem sin Lærer Torst; deres Navne staar ikke paa den trykte Subskribentliste, hvor man finder Rektor Meisling, der var Bidragyder til Bogen med tre Digte: Orpheus og hans Harpe, Gravsang og Den For-

ladte. Nytaarsgaven udgaves af Jomfru Johanna Elisa Beyer (1807—1873), der i 1825 var blevet ansat ved det kgl. Theater, hvor hun debuterede d. 7. April; i 1827 blev hun udnævnt til kgl. Skuespillerinde; ægtede 1829 dav. Medredaktør af „Dagen“, Ove Thomas Thomsen (1801—1862), fra 1834 Redaktør af „Fyens Stifts-Avis“, 1836 Ejer af Iversens Bogtrykkeri i Odense og Udgiver af „Fyens Avis“; 1849 Postmester i Assens. — Hvad der har givet Andersen Lyst til at erhverve *Gefion* (se videre om dennes Indhold nedenfor under 23. Decbr.) var sikkert, at Bogen bragte et kobberstykke Portræt af hans Veninde Skuespillerinden Birgitte Elisabeth Andersen født Olsen (se ovfr. under 2. Oktbr.). Stikket, af E. Eckersberg efter C. W. Eckersbergs Tegning, som her gengives (Strunks Kal. Nr. 65), tilfredsstillede iøvrigt ikke A.; i et Brev af 3. Maj 1826 til Collin taler han endnu om det (*A&C*, S. 46): „Vil De hilse Madame Andersen, jeg seer ret tidt paa Billedet i *Gefion*, men det falder dog reent igiennem imod Originalen, der staar meget naturligere og skønnere i mit Bryst. — Kobberstikkeren har vist vildet skildre hende som hun virkelig er — en Engel; men han har gjort hende til en Basun-Engel; i det mindste bringer de hovnede [sic] Kinder mig paa denne Idée“. — *Lucie*. Pastor Fuglsangs Datter, se ovfr. under 5. Oktober. — *Mødet i Aleen*. Refererer sig vist til Dagbogs-Notatet for 13. November.

19. DECEMBER. *Sovet ved Giesemann*. Hvor G. boede i Slagelse, kan ikke oplyses. — *kiørte vi afsted*. Rejsen beskrives i Levnedsbogen, S. 105; den foretoges i Toldinspektør, Kammerjunker Holsteins Vogn. „vi“ er Rektor Meisling, A. og en Skolediscipel til, — ikke usandsynligt har det været A. F. V. Giesemann, hvis Moder boede i København som Enke. — *Juno per nubem* ∴: *Juno* i [∴: kommer i] en Sky. *omnes per nubem* ∴: [her kommer vi] alle i en Sky. — *Gnieri est Gnieri*. A. mindes Talemaaden: sunt pueri pueri ∴: Børn er Børn, men for at Ordet: Gnieri ikke skal opfattes som Flertal retter han sunt til est. Om M.s Gnieri ved denne Lejlighed hedder det i Levnedsbogen, S. 105: „Dog paa denne lille Tour fik jeg Exempel paa hans Gjerighed. — Ved et Vertshuus kom Karlen med en Trappe-Stige for at vi kunne stige af, han gav ham derfor en 3 Skilling, idet han sagde til os: „Vi kan siden dividere det med tre!“ og vi dividerede virkelig.“ — *Ordruks Kroen*. Kro ved Landevejen mellem Ringsted og Roskilde, c. 0,5 km vest for Vejkrydset Snekkerup—Jystrup; nu Overdrevskroen. — *Der var ondt og i alle Lande*. Meningen er vel: der var Klager og paa

alle Sprog. — *Holger Danske*. Christiern Pedersens Bearbejdelse paa dansk af den gamle franske Roman Ogier le Danois er „mangfoldige Gange udkommet (i Graaes og Triblers Trykkerier) med den bekiendte



*Titelkobber til Gefion, Nystaarsgave for 1826.*

Angivelse paa Titelbladet: „trykt i dette Aar“. (C. Molbechs Fortale, dat. 4. Aug. 1842, til den af Selskabet for Trykkefrihedens rette Brug besørgede Udgave af *Holger Danskes Krønike*). Det er maa-ske et saadant Tryk, de rejsende i Roskilde Kro har set, af en Bog,



hvorom Molbech smstds. siger, at den „endnu ingenlunde er ganske forsvunden af den danske Almues Læsekreds“. — *Som Chilian i Ulysses*. I Ulysses von Ithacia, V. Akt, 1. Scene, falder baade Ulysses og Chilian ned og kysser Jorden. — *ned hos Wulffs*. Søkadetakademiet var fra 1788 til 1828 til Huse i det nordøstlige af Palæerne paa Amalienborg (det Brockdorffske Palæ), i 1936 indrettet til Bolig for Kronprins Frederik og Kronprinsesse Ingrid. I det ovfr. under 7. Oktbr. omtalte utrykte Brev af 18. s. M. fra Fru W. til A. hedder det: „til Julen kommer De io ganske vist her til Byen? De maae da huske at gaee ind af den anden Port paa Academiet, og ikke af den gamle thi saa kom De ikke til os — De kan troe, vi boe ret smukt og behageligt nu og har mere Plads end før“. Det viste sig da ogsaa, at W.s nu havde Plads til at huse A., der forrige Jul havde boet hos Forvalter Balling. — *Modtagelsen var ... som Deres mod mig [i] Sommer*. Tiltaleformen skyldes, at Dagbogen er skrevet som et Brev til Guldberg i Odense, hvor A. havde tilbragt sin sidste Sommerferie. — *hos Ølenschlägers*. A. G. Oehlenschläger boede i Aarene 1822—35 paa Nørregade 11 (Bispegaarden). — *Fruen, Døtrene og Wulffs Søster*. Om Fru Wulff se ovfr. under 22. November. Husets Døtre: Hanna Henriette (Jette) Fredericka, født 1804, omkommet i Septbr. 1858 ved Damperen „Austria“s Brand, og Ida, født 1806 og død 1876 som Enke efter Arkitekten, Konferensraad Jørgen Hansen Koch (1787—1860), hvem hun ægtede i 1823. — *Wulffs Søster*. Rimeligvis Kommandørkaptajn Wulffs næstældste Søster Anne Elisabeth (1786—1853), der fra 1807—1812 havde været gift med Kantor og Kordegn Peder Kabell (1780—1812) i Aarhus og i 1817 havde ægtet daværende Premierløjtnant, fra 1823 Stabskaptajn ved Prins Christian Frederiks Rgmt. Ernst Poul Bruhn (1787—1868), fra 1829—48 Adjutant hos Prins Christian Frederik (Christian VIII), senere Chef for Kbhvn.s Borgervæbning, General-løjtnant 1860, Afsked 1866. Familien Bruhn boede i 1825 paa Sølvgaadens Kaserne. — *Petra og Stierna*. Chr. Guldbergs Døtre: Petra Emerentze, født 1804, død 1870; hun ægtede i 1845 sin Fætter, daværende kst. Adjunkt i Roskilde, senere Holmens Provst og Biskop over Sjællands Stift Brun Juul Fog (1819—1896), og Christierne, født 1806, død ugift 1888. — *Pladsen*. Amalienborg Slotsplads. — *de 3 Bind ... af Shakspeare*, se ovenfor under 22. Novbr. — *Aladin, der siger*. I Dagbogen er Plads ladet aaben til Citatet, som A. altsaa ikke helt sikkert har kunnet huske. Det har utvivlsomt været Aladdins Slutreplik:

Dernede gik jeg som en lille Dreng  
 Hver Søndag, naar jeg havde faaet Lov,  
 Og saa forundret op til Sultans Palads —

(se Oehlenschlägers Poetiske Skrifter, udg. af Liebenberg, Kbhvn. 1857, 1. Deel, S. 360).

20. DECEMBER. *Cymbeline*. I det Eksemplar, A, den foregaaende Aften havde faaet af P. F. Wulffs Oversættelse af Shakespeares Dramatiske Værker, fandtes Oversættelsen af *Cymbeline* i 9. Del, 8. [1] — 216. — *Collin*. Etatsraad Collin boede i Bredgade No. 4. Fru Henriette Christine Collin født Hornemann (1772—1845) havde, før hun i 1803 ægtede C., været gift med Forfatteren, Pastor Michael Gottlieb Birckner (1756—1798), der fra 1792—1798 havde været residerende Kapellan i Korsør, hvorfra han kaldtes til Sognepræst for Vemmelev og Hemmershøj men døde i Korsør før han var blevet indsat i sit nye Embede. Scenen for J. L. Heibergs Vaudeville: Kong Salomon og Jørgen Hattemager, der havde haft Première paa det kgl. Theater den 28. Novbr. 1825, er som bekendt Korsør. — *Crusiorianerne*. Latiniseret (og fejlskrevet!) Betegnelse for Indvaanerne i Korsør (af crux ∴ Kors). — *Heibergs Indtog*. Saa betydelig var Ligheden mellem „Kong Salomon og Jørgen Hattemager“ og Forf.s Faders, P. A. Heibergs 2-Akts Syngestykke „Indtoget“ med Musik af J. P. Schultz, der opførtes 1. Gang i 1792 og endnu enkelte Gange i Aarene 1822—28, at et Medlem af Theaterdirektionen, Etatsraad G. H. Olsen, foreslog, at „maaske kunde det nye Stykke, i Analogie med [P. A. Heibergs] Virtuosen Nr. 1 og Nr. 2, fortjene at kaldes „Indtoget Nr. 2“.“ (Af Jonas Collins Papirer. Kbhvn. 1871, S. 51). Fru Collins Bemærkning er altsaa ikke helt original, og A. har næppe selv set „Indtoget“. — *Geheimkonferensraadinde Colbjørnsen*. Engelke Margrethe Falbe (1763—1848) havde i 1782 ægtet den kendte Jurist, Generalprokurør, fra 1804 Justarius i Højesteret Christian Colbjørnsen (1749—1814); hun boede 1825 i Kronprinsessegade Mtr. No. 396, nu Gade Nr. 30, med sine to yngste, ugifte Døttre: Angélique Wigantine (1798—1862) og Christiane Caroline (1803—1881). Fru Colbjørnsen og hendes Datter Fru von der Maase (se nedenfor) „vare de to Første af den høiere Stand, som toge venligt mod den fattige Dreng; de hørte paa mig med Deltagelse og saae mig jevnlig hos sig“ (*MLE*, S. 47). Til Fru C. var A. anbefalet af dennes Søster, Fru Anna Cathrine Krieger født Falbe (*Lev-*

*nedsbog*, S. 60). — *Kejseren af Ruslands Død*. Kejser Alexander I, som i Marts 1801 havde efterfulgt den myrdede Kejser Paul, var d. 1. Decbr. 1825 død i Taganrok. Først c. 3 Uger efter naaede Budskabet herom til København. — *nu gik jeg til Meisling*. Hvor M. boede under sit Ophold kan ikke ses, muligt hos sin Stedfader, Brændevinsbrænder Jess Petersen (død 1838) paa Gl. Torv 99; han var — efter at M.s Moder, Else Christine f. Øckenholdt, var død i 1793 — paany gift, med Karen Marie født Hyllested. — *Fru von der Maase*. Maren Olivia Colbiørnsen (1795—1877), Datter af Chr. Colbiørnsen, se ovfr., havde været Hofdame hos Arveprinsessen indtil hun d. 1. Febr. 1825 ægtede Frederik Hermann Rostgaard v. d. Maase til Stamhuset Krogerup (1800—1866), Kammerjunker og senere Hofchef hos Dronning Marie Sofie Frederikke. — *fra Børsen*, hvor der var en Række Butikker, navnlig Boglader, og hvor A. formodentlig har udrettet sine Commissioner for Rektor Meisling. — *Frøken Falberne*. Skrivemaaden — i St. f. Frøknerne Falbe — er ikke noget særligt for A.; det var almindeligt paa denne Tid at udtrykke sig saaledes. Frøknerne Christiane Ludovica Falbe (1768—1848) og Wilhelmine Ulrikke Falbe (1782—1858) boede i 1825 i Størrestræde No. 254; de var Søstre til Fru E. M. Colbjørnsen og Fru A. C. Krieger. — *Holsteins*. Sikkert Theatredirektør (fra 1811—1840) Oberst Kammerherre Frederik Conrad v. Holstein (1771—1853), yngre Broder til Toldinspektør, Kmjkr. H. C. v. Holstein i Slagelse; det var til ham, A. dristigt havde henvendt sig, da han i Septbr. 1819 var kommet til Kbhvn. (*MLE*, S. 32). H. boede 1825 paa Kongens Nytorv No. 269, nu Gade Nr. 5. Med Holstein som Theaterchef kom Andersen i 1839 til at forhandle om Opførelsen af „Mulatten“; om H.s ejendommelige Indstilling til Theatrets Repertoire fortæller A., dog uden at nævne Holsteins Navn, en meget karakteristisk Anekdote i *MLE*, S. 217. — *Herbst*. Toldinspektør Holsteins Svoger, Generalrigskommissær Michael Johan Chr. Herbst (1775—1830), gift med Holsteins afdøde Hustrus Søster, Michella Elisabeth født Stibolt (1788—1861). Familien Herbst boede i 1825 i Kvæsthusgade No. 42 og 43 (nu Gade Nr. 7 og 9); den flyttede nogen Tid efter til Slagelse, hvor H. døde. — *Kaptajn Jensen*. Talen maa vist være om davær. Stabskaptajn v. Kiøbenhavns Infanteriregiment Georg Friedrich Jenssen-Tusch (1789—1888); senere kar. Major, Postmester i Tønning; hist. Forfatter. Han antog først senere Moderens Pigenavn i Forb. med sit eget. Med ham kom A. i 1838 i intimere Forbindelse, da han oversatte „Kun en Spillemand“ til Brug for en af Boghandler Vieweg i Braun-

schweig bestilt Udgave og indledede denne med en biografisk Skitse af A. (se herom *H. Topsøe-Jensen*: „Mit Livs Eventyr“ i *Festskrift til Vilh. Andersen*, 1934, S. 166). — *Tancredo*. Syngestykket *Tancredo* i 3 Akter; Musikken af Rossini, Teksten efter Voltaire af Rossi, bearbejdet af N. T. Bruun; opført 1. Gang 30. Oktbr. 1820, sidste Gang 27. April 1830. — Jomfru Ida Wulff sang *Isauras Parti* 1. Gang 9. April 1825; i Sæsonen 1825—26 opførtes *Tancredo* kun en Gang — d. 20. Decbr. — *Parterret er nu udvidet*. Fra Begyndelsen af Sæsonen 1822—23 var der i det kgl. Theater indrettet et 2. Parket, hvortil dog ikke Damer havde Adgang (!), og Parterret havde faaet Bænke dog med unummererede Pladser. Prisen var for en Plads i 1. Parket og 1. Pladsloge 8 Mark, i 2. Parket og 2. Pladsloge 6 Mark, i Parterret 4 Mark og i Galleriet 3 Mark (*Th. Overskou*: *Den danske Skueplads*, 4. Del., 1862, S. 690). — *Jomfru Wulff*. Ida Elmine Wulff (1808—1876) omtales allerede af A. i *Levnedsbogen*, S. 57 og 65; hun havde, efter A.s Mening, fortrængt ham i Syngelæreren Sibonis Gunst og „var et Barn, der løb omkring paa Theatret“, da A. var Dandse- og Kor-Elev; i 1823 var hun blevet engageret ved Theatret og debuterede 29. Oktbr. 1824 som *Vela* i *Kuhlaus Syngestykke Lulu*. Hun tog allerede sin Afsked 1828 og ægtede 1831 Theaterchefens Søn, da Løjtnant ved Husarerne, Kmjkr. Ernst Fr. v. Holstein (1801—1883), 1839 Kammerherre, 1841 Major og Amtsforsvalter i Nyborg, 1842 Postmester i Flensborg, 1852 Overpostmester i Lübeck. Om hendes Udseende m. v. se *Overskou* l.c. S. 770. — *Dorthe i Bonton* o. s. v. I Kommedien „*Bonton blandt Borgerstanden*“, der i Sæsonen 1820—21 opførtes ialt 5 Gange, hedder ingen Person *Dorthe*; derimod optræder en ung Pige, *Doris*, der ved alle Opførelser spilledes af Mad. J. M. Spindler født *Nick* (1784—1861). — *Lofler, Cetti og Zinck*. I *Tancredo* spilledes *Amenaide* af *Wilhelmine Rosine Löffler* (1795—1848), der i 1824 var blevet gift m. Danseren *Poul Erik Funck* (død 1837) (A. nævner hende ved hendes af ham bedst kendte Pigenavn), *Tancredo* af *Giovanni Battista Cetti* (1794—1858) og *Argiro* af *Johan Georg Christopher Zinck* (1788—1828). — *Fru Saaby*. *Anna Marie Saaby* født *Høyer* (1786—1857), Datter af Provst og Sognepræst til Holmens Kirke Chr. F. A. *Høyer* (1739—1797), gift 1<sup>o</sup> 1807 m. *Grosserer Niels Chr. R. Saaby* (c. 1783—1818). I Decbr. 1829 ægtede hun *Kabinetsekretær* hos *Prins Christian Frederik*, *Etatsraad Johan Gunder Adler* (1784—1852), fra 1840 *Gehejmekabinetsekretær*, fra 1839—49 *Medlem* af *Theaterdirektionen*, 1848 *Gehejmekonferensraad*. — *en Frøken*

*Høier.* Fru Saabyes yngste Søster Franciska Dorothea Høyer (1791—1862) forblev ugift og levede i Fru S.s Hus til dennes Død. — *Werlin.* Christian Werliin (1804—1866), død som Sognepræst i Ferslev, Søn af Malermester A. F. W., der 1825 boede i Løvstræde Mtr. 126. Han var i 1824 blevet Student fra Metropolitanskolen, hvor han fra 1817 havde været Meislings Elev; fra Januar til Juli 1827 var han kst. Adjunkt i Helsingør og bidrog ved sin Fremstilling overfor Collin af H. C. Andersens ulykkelige Tilværelse i det Meislingske Hus til, at A. omsider slap ud derfra. I 1834 blev W. gift med Julie Constance Lyttthans (1813—1881), fra hvem han separeredes 1843, hvorefter hun i 1848 ægtede Digteren Christian Winther (1796—1876). Ida Wulff boede 1826 i Gøthersgade Matr. No. 7, nu Gade Nr. 46; i Vejviseren for 1825 er hun ikke opført.

21. DECEMBER. *Hofdamen.* Enten den tidligere Hofdame, nu Fru v. d. Maase f. Colbiørnsen, som A. ikke havde truffet den foregaaende Dag; hun er ikke opført i Vejviseren for 1825 og har antagelig boet med sin Mand paa Amalienborg i Frederik VI's Palæ (det sydøstlige — Schackske), eller Søsteren, Fru v. Buchwaldt, der nu var blevet Hofdame hos Kronprinsessen, se nedenfor under 22. Decbr. — *Ballings.* Om J. Balling se ovfr. under 12. Oktober. Han boede i 1825 i Nyhavn h. S., Mtr. No. 279, nu Gade Nr. 10. — *Ølenslæger.* Frøkenen er fmtl. Datteren Charlotte Oehlenschläger (1811—35). Som ovenfor anført boede Ø. i Bispegaarden paa Nørregade. — *Frøken* ..... Forbogstavet er vanskeligt at læse, og hvem der er Tale om, kan næppe sikkert oplyses; muligt har det været en af Frøknerne Hornemann, se nedenfor under 27. December. — *Johannes.* Ø.s ældste Søn Johannes Wolfgang (1813—74), Kmjkr., Toldinspektør. — *Ørsted.* Fysikeren Professor, Dr. phil. Hans Christian Ørsted (1777—1851) boede 1825 i Studiestræde Mtr. No. 97, nu Gade Nr. 6. — *Etatsraaden.* Juristen, Højesteretsassessor, Deputeret i Danske Cancelli, Generalprokurør og Etatsraad Anders Sandøe Ørsted (1778—1860). — *Hos Dahlins.* Fhv. Solodanser C. Dahlén (se ovfr. under 12. Oktober) boede i 1825 i Badstuestræde Mtr. No. 124, nu Gade Nr. 18. — *Kammerjunker Colbiørnsen.* Antagelig Jakob Edvard Colbiørnsen (1794—1836), cand. juris, 1821 Kammerjunker; han var ældste Søn af Geheimeraad C.s ældste Broder, Generalkonsul J. E. C. (1768—1799). — *Rine Hundrup.* Se om hende ovfr. under 22. November; hos hvem hun opholdt sig i København kan ikke oplyses. — *Fru Krieger.*

Enken efter Kontreadmiral, Kamhr. Johan Corn. Krieger (1756—1824), Fru Anna Cathrine K., født Falbe (1770—1843), Søster til Geheimeraadinde E. M. Colbiørnsen. — *Hofdamen*. Maaske Fru M. O. v. d. Maase, se ovfr. under 20. Dcbr. — *Hr. Høiberg*. Navnet — heller ikke Højberg, Høyberg, Hojberg — findes ikke i Vejviseren for 1825. Muligt er Talen om cand. theol., fra 1824—26 Alumne paa Borchs Kollegium Lars Jacob Nøragger Høyberg (1801—1836), Adjunkt ved Sorø Akademis Skole 1826—32, senere Sognepræst til Højbjerg-Elsborg og, i 1836, til Sneum og Tjæreborg i Ribe Stift; Dagen efter sin Ankomst til dette Kald døde H. af Apoplexi. — *Frøknerne Stefensen*. Muligt Døttre af Kommandørkaptajn, Ekvipagemester paa Gl. Holm og Havnemester Hans Stephansen (1773—1851). — *Mad. Andersen*. Se om hende ovfr. under 2. Oktober. I 1825 boede hun paa Østergade, Mtr. Nr. 58, nu Gade Nr. 42.

22. DECEMBER. *Hofdamen Fru Buckvald*. Enken efter Kaptajn, Kmjkr. D. C. v. Buchwald til Helmstorf (1788—1817) Anna Jacobine Caroline Johanne Colbiørnsen, Datter af Geheimekonferensraad Chr. Colbiørnsen og Engelke Margrethe født Falbe, var født 1791 i Kbhvn. og døde 1848 „efter mange Aars Lidelser og tiltagende Svagthed“. Hun var fra 1825 Hofdame hos Kronprinsesse Caroline og fra 1828—37 hos Dronning Marie Sophie Frederikke. — *Guldberg*. Frederik Høegh-Guldberg (1771—1852), titl. Professor, Lærer i Dansk ved Artillerikadet-Institutet; Broder til Oberstløjtnant Chr. Høegh-Guldberg i Odense. Han var en af H. C. Andersens allerførste Beskyttere og Venner; der tog sig af A., da Siboni havde opgivet ham som Sanger-Emne (se *Levnedsbogen*, S. 57 og flg. Kapitler). Da han oftere fandt, at A. ikke fulgte hans Vejledning og var doven hos de Lærere, G. skaffede ham, var de til Tider brouillerede, og navnlig efter at G. i Juli 1822 havde bragt i Erfaring, at A. vilde dedicere ham sit første umodne Arbejde, Tragedien Alfsol, var det kommet til et formeligt Brud. Efter at være kommet til Slagelse skrev A. til ham og søgte at gøre det godt igen. Dette lykkedes ogsaa (se *Levnedsbogen*, S. 84 f.), og under A.s følgende Feriebesøg i København besøgte han atter Professor Guldberg, der i en Aarrække boede i et Landsted paa Nørrebro, Mtr. No. 67 paa den saakaldte Jødevej, nu Guldbergsgade, ligeoverfor den mosaiske Kirkegaard. — *Uhyret*. Guldbergs Digt „Uhyret“ er trykt S. 69—71 i hans Digtsamling: Roser og Torne. Gjenlyd af et elskende Hjerte under sammenhængende Livsoptrin. Kbhvn. 1829. — *Fuglsang*.

Rimeligvis stud. theol. Herman Chr. Fuglsang, Søn af Sognepræst F. i Slagelse, se ovfr. under 5. Oktober. — *Madam Jürgensen*. Med Enken efter Hofurmager Jørgen Jürgensen (1745—1811), Anna Leth født Bruun (1755—1828) havde A. gjort Bekendskab i sine første Københavns-Aar, se *Levnedsbogen*, S. 72, og *MLE*, S. 49 f.; „Hendes Alvor og Opmuntring styrkede mig i, at jeg var noget mere end Mængden“ hedder det det første Sted. — *Vor Storm*. Digteren og Skolemanden Edvard Storm (1749—1794). — *M var gnaven* kan forstaas: Madam J. var gnaven, nemlig over Forstyrrelsen, men maaske er Talen om Meisling, hvem A. vel ogsaa den Dag har maattet gøre sin Opvartning. — Torsdag d. 22. Decbr. opførtes for 6. Gang: „Onklens Slot eller Ægtemanden ved Hændelse“, Lystspil i 1 Akt af Desaugiers og Armand (le mari par hasard), oversat af G. Zinck, og for 8. Gang: „Kong Salomon og Jørgen Hattemager“. I 2. Scene synger Gæster, der strømmer ud af Værtshuset, Opvartere og Køkkendrenge:

Hvad ligner, Korsør, din politiske Glæde,  
Naar Posten er kommen fra kongelig Stad? o. s. v.

til C. M. v. Webers Melodi af Syngestykket „Jægerbruden“: Hvad ligner vel Jægerens festlige Glæde —. Blandt Gæsterne er Brandt, Tobaksspinder og Officer ved Borgerskabet i Korsør, der spilledes af J. A. G. Stage (1791—1845) og Villing, Kjøbmand i Korsør, som spilledes af P. J. Frydendahl (1766—1836); af disse har Brandt endnu Servietten om Halsen, mens Villing holder et Ben i Haanden og gnaver paa det. Jøden, Salomon Goldkalbs Rolle spilledes af Dr. J. Chr. Ryge (1780—1842). — *Repliken om Nathuen*. I Vaudevillen optræder Goldkalb „i en Sølvmoers-Dragt. Paa Hovedet har han en hvid Nathue“. Efter at han overfor Løve har gjort Rede for Dragten, som han har købt i Rendsborg af en Mand, der har brugt paa den paa en Maskerade, hvor han forestillede „enten Apollo i „den unterbrochene Opferfest“ (der har oprindeligt i Heibergs Tekst staaet en nu uforstaaelig Omtale af „ham, der spillede Merkurius paa Maskeraden i Rendsborg-Kiel“, hvilket paa Foranledning af Rahbek blev rettet, se *Af Jonas Collins Papirer*, S. 48) eller Kongen af Brasilien i: Stakket Dans er snart sprungen“, spørger Løve: „Gik Apollo og Kongen af Brasilien ogsaa med Nathue?“ Dette refererer sig til, at Kongen af Portugal og Brasilien, Johan VI, nylig, ved en d. 29. August 1825 under Englands Mægling sluttet Traktat, havde maattet anerkende Brasilien som et af Por-

tugal uafhængigt Kejserdømme, medens han selv for sin Person af Herredømmet over det store Kolonirige kun beholdt Titlen. — *Lade Corsøer Damer synge — ja saa min Salighed*. I 21. Scene kommer de pyntede Borgere med Koner og Børn ind, stiller sig op foran Værtshuset og synger et Kor, hvis 3. Vers begynder:

Vi, vi, vi skal min Salighed  
nok, nok, nok faa hans Pung paa Gled o. s. v.

Allerede Anmelderen af Stykket i „Conversationsbladet“ for 3. Decbr. 1825 havde herom skrevet, at medens Valget af Melodien til Koret var „af ret god Virkning“, saa, hvad Teksten angaar, „ville Korsøers Jomfruer og Madammer næppe takke Forfatteren for, at han har lagt dem Ord i Munden som: „Vi-vi-vi skal *min Salighed*“, en Trumf, der dog synes vel stærk i en qvindelig Mund“. — *Hos Nyerups*. Om A.s Bekendtskab med Professor Rasmus Nyerup se ovfr. under 9. Novbr. Nyerup boede 1825 i St. Kannikestræde Mtr. Nr. 49 0: paa Regensen, hvor han fra 1819 beklædte Stillingen som Inspektør (Regensprovst).

23. DECEMBER. *Min Magdalene*. Maa være en Person i den Roman — „min Grevefejde“ — der oftere omtales i Dagbogen som A.s Fritidsbeskæftigelse i Efteraaret 1825 og hvoraf han nu læste noget op for sine Venner i Hovedstaden. I *de i Anderseni ana*, Vol. III, 1935, S. 29—58, offentliggjorte „Fragmenter af en ufuldført historisk Roman“, der henføres til Aarene 1824—25, forekommer ingen Person af Navnet Magdalene; det gør der derimod i 1. Kapitel af det samme-steds trykte og til Aarene 1831—32 henførte Roman-Fragment „Christian den andens Dverg“, og i denne Magdalenes Mund er Udtrykkene unægtelig ogsaa meget „massive“. Det er derfor næppe rigtigt, at det ældre Fragment „ved Hjælp af Dagbogen bestemt kan dateres til Aarene 1824—25“ (*Anderseni ana*, Vol. II, S. 8); mulig er dette den „Fortælling“ A. læser højt, bl. a. for Ingemanns i Oktober 1825, men fra 17. November er det Grevfejden, han vil skildre, og om den er der slet ikke Tale i det ældre Fragment. Sandsynligvis har han da lagt dette til Side, og i „Christian den andens Dverg“ er, da han senere tog dette Æmne op til Behandling, indgaaet Dele af, hvad han allerede sidst i 1825 havde udarbejdet om Grevefejden, bl. a. Magdalene med den grove Mund. — *Prindsessen*. Kronprinsesse — eller som hun senere efter



sit Ægteskab i 1829 med Arveprins Frederik Ferdinand og til Adskillelse fra Kronprins Frederiks (senere Frederik VII's) 2. Gemalinde altid benævnes: Arveprinsesse Caroline, Frederik VI's Datter (1793—1881), med hvem A. allerede tidlig var blevet bekendt (se *Levnedsbogen*, S. 60). — *Froken M. Holsteen*. Fru Herbst's Søsterdatter, Christiane Marie Holstein (1799—1860), Datter af Toldinspektør Kmjkr. H. C. Holstein i Slagelse. Det har vel været for at hente hende hjem, at hendes Faders Vogn er kørt til Kbhvn., se ovfr. under 19. Dcbr. og nedenfor under 24. Januar. — *Den syge Froken*. Af Generalkrigskommissær M. J. Chr. Herbsts 11 Børn levede i 1825 syv Døttre: Christiane Annette (1805—56), Adolphine Andrea (1806—51), Hertha Adelaide (1808—94), Adelgunde Emilie (1811—92), Thora Athalie (1813—71), Wilhelmine Alvilda (1816—51) og Hanne Michelle (1821—84). Fra den næstældste, Andrea, der i 1831 ægtede Proprietær Jacob Gerstenberg-Rosted til Heinstrup og Belteberga, findes der et Stambogsblad til A. dateret Slagelse den 21. Maj [1826]. — *Ida* er fmtl. Kommandørkaptajn Wulffs yngste Datter, se ovfr. under 19. December. — *Gefion*, se ovfr. under 18. December. Foruden det „meget Snavs“ „G e f i o n“ indeholdt, og hvortil A. maaske i sin ikke ubillige Harme over Rektor Meislings uventlige Optræden ogsaa nu regnede dennes tre Digte, indeholdt Bogen dog Bidrag, som har bevaret deres Værdi, saaledes Chr. Winthers Digt: „Ridder Kalv“ og Poul Martin Møllers: „Hans og Trine“; endvidere Bidrag af Oehlschläger: Thalias Skaal og tre Digte af Chr. Wilster. Ove Thomsens Bidrag er en Fortælling: „Diamantkorset“, en sand Begivenhed; fra hvilket af Oehlschlägers Arbejder han har „rapset“, er ikke umiddelbart indlysende. — *Urban Jürgensen*. Gamle Mad. Jürgensens Søn, kgl. Sø-Uhrmager, Chronometer- og Urfabrikant Urban Jürgensen (1776—1830). — *Ballet i Aften*. A.s Oplevelser og Indtryk fra denne Aften, hvor han paa Grund af sine daarlige Klæder følte sig saa helt udenfor, er beskrevet, sikkert støttet til disse Dagbogs-Notater, i *Levnedsbogen*, S. 108 f., og i *MLE*, S. 76. — *Christian*. Kommandørkaptajn P. F. Wulffs Søn Christian Nicolay Wulff (1810—1856), der netop den 23. December 1825 efter vel bestaaet Kadeteksamen, der havde indbragt ham den Gernerske Medaille, fik sin Udnævnelse til Secondløjtnant af Flaaden. Han døde som Kaptajn i Beaufort i Syd Carolina af gul Feber. — *Kongen og Prindserne*. Det danske Fyrstehus' voksne mandlige Medlemmer var paa denne Tid Kongens, Frederik VI's Fættre, Prindserne Christian Frederik (den senere Christian VIII) og Frederik Ferdinand, samt disses Svogre Prins Vilhelm af Hessen-Philips-

thal og Landgreve Vilhelm af Hessen-Cassel og af næste Generation Prins Frederik Carl Christian (den senere Frederik VII). — *Præsten*. Vel Sognepræsten til Holmens Kirke fra 1823, Dr. theol. Anders Krag Holm (1767—1848). — *Lotte* Ø. Charlotte Oehlenschläger. — *en Brodersøn til Komponisten Kulau*. I *Komponisten*, Professor og Kammermusikus D. Fr. R. Kuhlau (1786—1832) Hjem i Lyngby opdroges fra sit 12. Aar en Brodersøn af ham: Georg Frederik Kuhlau, død 1878 som Pianist og kgl. Kammermusikus (*Biografisk Leks.* IX, 1895, S. 599; Hagens Saml. 32 paa det kgl. Bibl.).

24. DECEMBER. *Fru Belfort*. Enken efter Agent John Daniel Belfour (død 1805) i Helsingør, Mariane Belfour født Dodt, død 1854 i Lyngby, 88 Aar gl. Fru B. boede 1825 i Norgesgade Mtr. Nr. 188. H. C. Andersen omtaler intet andet Sted denne Dame, der havde flere Børn og kort efter, d. 13. Jan. 1826, mistede en 26-aarig Søn, Alexander Belfour. — *Grevinde Friis*. Formentl. Grevinde Charlotte Frederikke Frijs født v. Roepstorff (1795—1861), gift 1818 m. Ritmester v. Husarerne, Kammerherre Carl Ludvig Greve Juel-Vind-Frijs til Baroniet Juellinge (1780—1838). Familien boede i 1825 i Dronningens Tværgade Mtr. Nr. 273, nu Gade Nr. 9. — *Jøden Hamm*. A. har vist fejlhørt Navnet; Talen er sikkert om Levin, senere Leo David Ham eller Hamm (1771—1844), Historiemaler og Dekorator (meddelt af Bibliotekar J. Fischer). Se om L. Hamm *Philip Weilbach*: *Nyt dansk Kunstnerlexikon*, Kbhvn. 1896, I, S. 342. Hamm findes ikke i Kbhv.s Vejviser for 1822—25 og har da mulig været i Udlandet og set de franske Kunstnere, han har omtalt. 1826 boer han i Philosophgangen Nr. 225. — *Madm. Mars og Talma*. De berømte franske Skuespillere François Joseph Talma (1763—1826) og Melle Anne Françoise Hippolyte Salvetat kaldet Mars (1778—1847). — *Frøken Mine*. Frøken Wilhelmine Ulrikke Falbe, se ovfr. under 20. December. — *Etatsraaden*. Anders Sandøe Ørsted, se ovfr. under 21. Decbr.

25. DECEMBER. *Kunzens*. Daværende Volontør i Danske Cancelli Carl Frederik Kunzen (1800—1872), en Søn af Komponisten, Professor F. L. A. Kunzen (1761—1817), blev i 1828 gift med Solodanser Dahléns Datter Caroline Wilhelmine Dorothea Dahlén (1793—1871). I 1825 boede han fmtl. sammen med sin Moder, tidl. kgl. Kammersangerinde Fru Johanne Margaretha Kunzen født Zuccarini (død 1842); i 1840 blev han udnævnt til Regeringsraad paa de dansk-vestindiske

Øer, i 1849 til Justitiarius i den vestindiske Lands-Overret, 1853 Konferensraad. — *Euterpe*. I Kiøbenhavns Adresseavis for Onsdag d. 21. Decbr. 1825 læses følg. Avertissement :

„*Euterpe*

Søndagen den 25<sup>de</sup> d. M. om Aftenen Kl. 7, gives i Selskabet den 4<sup>de</sup> Concert, passende til Dagens Høitidelighed. Indgangen aabnes Kl. 6 en halv Slet. Damebilletterne udleveres Fredagen den 23<sup>de</sup> d. M. om Eftermiddagen imellem Kl. 4 og 6, i Kattesundet Nr. 11, anden Sal“.

*Euterpe* var et „musikalsk Øvelsesselskab“, hvis Love er trykt i 1818; der gjaldt meget strenge Regler for Ikke-Medlemmers Adgang til Concerterne. — *Geburtsdagen*. Frederik VI's Fødselsdag, d. 28. Januar. I Anledning af Kongens Fødselsdag opførtes den 30. Januar 1828 for 1. Gang „Tryllefløjten“ Syngestykke i 4 Akter, Musikken af Mozart, Teksten af Schickaneder, oversat af N. T. Bruun; d. 5. Februar J. L. Heibergs Vaudeville: „Den otte og tyvende Januar“ (skrevet i Dagens Anledning, opført ialt 6 Gange) og først d. 28. Marts 1826 spilledes „William Shakespeare“ romantisk Skuespil i 4 Akter af C. J. Boye med Musik af Fr. Kuhlau; Alfedansene komponeret af Aug. Bournonville. — *Boie*. Caspar Johannes Boye (1791—1853) var i 1825 2. Lærer ved Jonstrup Seminarium og udnævntes i 1826 til Sognepræst for Søllerød; 1835 Sognepræst til St. Olai Kirke i Helsingør, 1847 ved Garnisons Kirke i København; frugtbar men ubetydelig dramatisk Forfatter og Salmedigter. Han havde 1818 ægtet Maria Adolphine Birkner (1796—1880), ældste Datter af Pastor M. G. Birkner og Henriette Christine Hornemann, gift 2. Gang med Etatsraad Jonas Collin, se ovfr. under 20. December. — *Leutenant Thrane*. Secondløjtnant fra 1. Jan. 1825 ved Kronens Regiment Henrik Joachim Melchior Holten Thrane (1806—82), 1859 Afsked som Oberstløjtnant v. 5. Batl. Efter Oplysning, meddelt af Hærens Arkiv, var Sekondløjtn. Thrane iflg. Rapport af 26. Decbr. 1825 fra Kronens Rgmt. permitteret paa 3 Maaneder paa Landet; i *Levnedsbogen*, S. 109, skriver A., at Løjtnanten „havde „Konge-Reise““, d. v. s. rejste i offentligt Ærinde og havde som Følge heraf Fribefordring. Hans Moder, Anna Christine Wildenrathine Thrane født Friboe, Enke efter Ritmester J. K. Thrane, boede 1825 i Nyhavn h. S. Mtr. No. 277, altsaa lige ved Siden af Pakhusforv. Balling, se ovfr. under 21. Decbr. — *Fru Saaby og Adler*, se ovfr. under 20. December.

26. DECEMBER. *Guldbergs Søn*. Ove Wilhelm Høegh-Guldberg (1807—1848), Søn af Oberstløjtnant H.-G. i Odense, var i 1822 blevet optaget paa Landkadetakademiet, 1828 Sekondløjtnant à la suite i Fynske Rgmt. lette Drag., 1836 kar. Premierløjtnant, 1842 Prmlt. ved 6. Dragonrgmt. Om hans Død se H. P. Selmers Nekrologiske Samlinger, 1. Aarg., 1849, S. 205 f. — *Meislings Billet*. Dens første Del er aftrykt i *Levnedsbogen*, S. 109 f. — *frustrerer*, af lat. frustra, forgæves, tilintetgøre en Plan el. et Haab, skuffe.

27. DECEMBER. *Fru Gutfeldt*. Caroline Frederikke Gutfeld født Bigum (1766—1848), Enke efter Provst, Sognepræst v. Holmens Kirke Frederik Carl Gutfeld (1761—1823), der havde faaet Interesse for A. og ved at anbefale ham til Theaterdirektionen, samtidig med at A. til denne indsendte sin Tragedie „Alsol“, havde givet Stødet til, at Direktionen fattede Planen om at skaffe A. offentlig Understøttelse til Skoleuddannelse, se *Levnedsbogen*, S. 73, *MLE*, S. 53 f. og *A&C*, S. XV. — *Frøknerne Hornemann*. Formentlig nogle af Professor i Botanik, Etatsraad J. W. Hornemanns (1770—1841), Fru Collins Broders, Døttre: Pauline Rose (1804—1889), Margrethe Elisa Emilie (1806—1853), Wilhelmine Vahlia (1807—1890) og Charlotte Oline (1812—1859). — *Hvert Land sin Plage*. Et ordret saalydende Ordsprog findes ikke i noget af de Kong Salomon tillagte Skrifter i Gl. Test. Muligt er det en Om-skrivning af Præd. Kap. 3, Vers 1: „Alting haver en bestemt Tid, og alt [det som man haver] Lyst til under Himmelen haver [sin] Tid“.

28. DECEMBER. *Fru Trane*, se ovfr. under 25. Decbr. — *Min Emilie Galotti*. A. har muligt til Julegave, se ovfr. under 22. Dcbr., faaet et Eksemplar af G. E. Lessings berømte 5-Akts Sørge-spil, der 1. Gang udkom i 1772. — *Ud at hværve*. Hvervning af Rekrutter til Hæren var forlængst ophørt paa dette Tidspunkt. — *Prindsen*. Privilereret Gæstgivergaard i Roskilde. — *En Stedson af Rektor Biørn*. Den som Forf. af matematiske Lærebøger ogsaa af A. velkendte Dr. phil. Hans Outzen Bjørn (1777—1843), der fra 1806 havde været Overlærer i Odense, derpaa, fra 1817—39 Rektor i Nyborg, ægtede i 1814 Karen Henriette Dorthea v. Westen (1778—1850) til Brændekildegaard, der i sit 1. Ægteskab med Major Hans Henrik Georg Halling (1776—1839) til Frisholt, fra hvem hun i 1809 blev skilt, havde to Sønner William Halling (1803—1882), Kammerjunkere, Justitsraad, Fuldmægtig i Finansministeriet og Christian Ulrich v. Westen Halling (1804—1874) til

Hvidsminde, N. Bramdrup Sogn. Hvem af disse to det er, H. C. Andersen har truffet i „Prinsen“ i Roskilde, kan ikke afgøres. — *Militairitet*. Meningen er vel: Bevislighed for Militærtjeneste, Afskedspas el. lign.

29. DECEMBER. *Krebsekroen*. Det af Datidens Vejfarende stærkt besøgte Gæstgiversted Krebshuset ved Hovedlandevejen mellem Ringsted og Sorø, o. 2,5 km Øst for Indkørslen til Sorø, nu en Proprietærgaard uden Krohold. — *Digtet til Siælen*, se ovfr. under 4. Oktober. — *Mit Stamblad*. Et Stambogsblad fra Løjtnant Thrane findes ikke blandt H. C. Andersens Stambogsblade fra Slagelsetiden. — *Ane*. Rektor Meislings Stuepige; se om hende *Levnedsbogen*, S. 62.

30. DECEMBER. Fru Meisling har altsaa holdt Gilde, medens Rektoren var borte. Det var dog maaske ikke denne Form for Adspredelser, M. sigtede til i sin Billet til A. den 26. December.

1. JANUAR 1826. De omtalte Breve ses ikke bevarede.

4. JANUAR. *Emil*, vel Emil Hundrup, se ovfr. under 23. Septbr.

5. JANUAR. *Leonardo di Vincis Historie*. Baade i 5. Bind af *Ceres*, 1825, S. 165, og i A. F. Elmquists *Læsefrugter*, 29. Bind, 1825, S. 374, har A. kunnet læse en Oversættelse af C. Weisflogs „Legende“: Herrens Nadvere af Leonardo da Vinci. Karl Weisflog (1770—1828), romantisk Skribent, der stod E. Th. A. Hoffmann nær og hvis Skrifters Betydning for H. C. Andersen vistnok hidtil ikke har været tilstrækkelig paaagtet. Hans her omtalte Skildring af Sagnet om Leonardo da Vincis Udførelse af det berømte Maleri af Nadveren i Refektoriet ved Klosteret S. Maria delle Grazie i Milano indledes og slutter med en kort Omtale af den berømte Kunstners Levned.

I *Levnedsbogen*, S. 111 f., fortælles det, hvad Dagbogsfragmentet, som afbrydes her, ikke har faaet med, at efterat Andersen var blevet pint i otte Dage, kom Rektor Meisling omsider hjem og oplyste paa A.s Forespørgsel straks næste Morgen tidlig, hvad det var for „Data, som mueligen turde kjøle“ (se Dagbogsnotatet for 26. Decbr.). Det hele viste sig at være Oehlschlager, der havde gjort Ulykker; han havde omtalt til M., at Andersen havde forelæst ham sine Produkter, og i denne Forbindelse havde Ø. yttret, at A. var saa forfængelig, at han

ansaa ethvert Smil som et Bifalds-Smil; iøvrigt mente Meisling, at da *han* ogsaa var Digter, kunde A. ligesaa godt vise ham (∩ : Meisling), hvad han havde skrevet. „Saaledes opløste sig den frygtelige Angest“ slutter Andersen l. c.; „kun var jeg bedrøvet, ret inderlig bedrøvet [over] at Øehlenschläger havde sagt Sligt, da jeg troede han maatte kjende til Meisling“.

24. JANUAR. *Var paa Generalprøve.* Iflg. Avertissement i Vest-Sjællands Avis No. 5 for 17. Jan. 1826 opførte Slagelse forenede dramatiske Selskab den 25. Januar „Armod og Højmodighed“, Komædie i 3 Akter af Aug. v. Kotzebue (Armuth und Edelsinn), oversat af D. F. Staal (opført paa det kgl. Theater ialt 23 Gange i Tiden 1795/96—1832/33, dog ikke i Tiden fra 1816—32) og „Hvor Tiden løber“, Komædie i 1 Akt af Picard (M. Musard ou Comme le temps passe), frit oversat og bearbejdet af N. T. Bruun, se ovfr. under 14. Oktober. — *Frøkken Maria.* Mellem A.s Stambogsblade findes et, der lyder:

Livet er en Drøm;  
Drøm længe og Lykkelig.

Lille Antvorskov, d. 22 Mai 1826.

C. M. H.

der formentlig hidrører fra den ovfr. under 23. Decbr. omtalte Frk. Christiane Marie v. Holstein. — *Ove Guldberg*, se ovfr. under 26. Decbr. Eksamen paa Landkadet-Akademiet i København var begyndt 26. Novbr. 1825 og sluttede i Decbr. s. A.; Eksamenslisterne for Aarene 1822—27 mangler, men i de ret kortfattede „Eksamens-Meldingsbøger“ fra 1825 er Ove Høegh-Guldberg ikke nævnt mellem de Kadetter, som „ikke har besvaret Spørgsmaal eller Opgaver“. Før Eksamen er han under 1. Novbr. sammen med flere Kadetter indmeldt for „intet at have bestilt“ og efter Eksamen, under 29. Decbr., for „at have vist Efterladenhed som Kammervagt“. Sygeprotokoller findes først efter 1828, men iflg. Rapportbøgerne har Ove H.-G. ikke været sygemeldt i Tiden Novbr. 1825—Jan. 1826 (Medd. af Hærens Arkiv). Med hans her omtalte Sammenbrud har det derfor nok ikke været saa slemt, som Rygtet hor fortalt. I April 1828 bestod han Afgangseksamen med Hovedkarakter: Bekvem.

25. JANUAR. *Qvistgaard*, den mod A. venligtsindede Lærer Jeppe Christensen Qvistgaard (1781—1850), der var bondefødt og først sent

kom til at studere ; i 1819 var han bleven udnævnt til Overlærer i Slagelse og efterfulgte i 1826 Meisling som Rektor. I 1838 Sognepræst for Aagerup og Kirkerup Menigheder i Roskilde Stift, 1840 Consistorialraad ; se om ham *Hundrup L*, S. 23. — *Erik og Abel*. Oehlenschlägers Tragedie af dette Navn udkom i 1820. — *Jens Hvid*, se ovfr. under 13. Oktober. — *A. var rent sær idag*. Enten Adjunkt C. P. Andersen — se ovfr. under 17. Novbr. — der var ustyrlig hidsig, eller Adjunkt J. A. Andresen — se ovfr. under 19. Novbr. — der var forfalden til Drik.

27. JANUAR. *Bager og Tillijs*. Digteren Carl Christian Bagger (1807—46), død i Odense som Redaktør af *Hempels Avis* („Fyens Stiftstidende“) gik fra 1822—26 i Sorø Akademis Skole, hvor han blev Student og derefter fulgte den akademiske Undervisning til Foraaret 1828. Om A.s tidlige Bekendtskab med ham se: *Levnedsbogen*, S. 91, *MLE*, S. 67 ; i *MLE*, S. 70 f., er aftrykt det Digt — et Stambogsblad men ikke bevaret mellem A.s Samling af disse fra Slagelse-Tiden — som Carl Bagger skrev til ham i Maj 1826, da A. forlod Slagelse. — Georg Flemming Tillisch (1807—1872) hørte ogsaa til de tidligste Elever i den genoprettede Skole i Sorø, hvor han blev Student 1828 og 1830 tog 2. Eksamen. Han blev i 1837 cand. juris og var derefter ansat i Danske Kancelli, til han i 1841 blev Sorenskriver paa Færøerne ; 1849 Herredsfoged i Hammerum Herred, 1856 i Bjerre Herred ; Afsked 1870. Fra 1851—54 Landstingsmand ; Kammerjunker, Etatsraad og Kammerherre. I et lille Hefte: Digte af Hans Christian Andersen skrevne i Aarene 1822. 1823. 1824. (Coll. Saml. 18,4<sup>o</sup>, se *Roos*, S. 150) findes følgende hidtil utrykte Digt, der sikkert har været bestemt for G. F. Tillisch's Stambog :

*I en Stambog  
(til Tillijs)*

Du kjender Øen med de grønne Høie  
Med gamle Skove og med Oldtids Minder !  
Naar Solen synker, søger tidt mit Øie  
Hen over Søen og mit Fiona finder. —  
Der aabnede jeg første Gang mit Øie,  
Og skued' Himmelen og Danmarks Høie.

Min Vugge stod ved Armod's nøgne Muur,  
Men kun jeg saae Guds herlige Natur,  
En vældig Længsel steeg i Barnets Bryst

Og drev mig fra min Barndoms Drømmekyst.  
 Jeg aned ikke Livets barske Vinde,  
 Jeg saae, jeg fulgte kun min Sanggudinde.

Mit Skridt var rask, dog ei jeg frygte kunde  
 Jeg var jo i mit Danmarks Bøgelunde,  
 Jeg barnlig vandred frem i Herrens Navn  
 Og han og Danmark tog mig i sin Favn.

End veed jeg ei hvorhen min Vej sig vender,  
 Dog Loddet hviler i Gudfaders Hænder  
 Er Kampen tung og Mismods Alf sig nærmer  
 Da vil Erindring være min Beskiærmer,  
 I Vaar og Høst, i Vinter og i Sommer,  
 Den hulde lille kiærlig til mig kommer,  
 Og medens Solen hist i Vesten dør  
 Han ruller ud sit skønne Blomstersløer,  
 [overstreget: Hver herlig Plet hver Blomst han viser mig]  
 Det former sig i Vinden til en Snekke  
 Og til det Svund[n]e svæve vi da begge;  
 Da vil mit Hierte mere rolig være,  
 En Deel af Gode veed jeg har mig kiære.

Eleverne Baggers og Tillisch's Udflugt til Slagelse en Hverdag-Aften i Skoletiden har næppe været foretaget med rette vedkommendes Tilladelse, men da den næste Dag var Fridag — Kongens Fødselsdag — har de vel ikke haft noget forberedende Skolearbejde. I Skolens Inspektionsprotokol staar der for d. 27. Januar intet om, at de to Herrer havde Udrejsetilladelse, hvorimod det er noteret, at „Manthey [Ludvig Johan Carl Manthey, født 1809, Elev i Sorø Akademis Skole 1822—29; gik tilbage til Norge, hvor han var født] erholdt Tilladelse til at reise til Falkenstein“; Falkenstein er en Hovedgaard, o. 5 km syd for Slagelse, som til 1842 ejedes af Sorø-Elevens Onkel, Etatsraad J. G. L. Manthey; maaske er B. og T. fulgt med Kammeraten til Slagelse paa Vej til hans Hjem. — *Ballet*. Den 28. Januar var der stor Fest med Bal i Sorø i Anledning af Fødselsdagen, se det følgende. Vest-Sjæll.s Avis, 12. Aarg., No. 6 og 7 for hhv. 21. og 24. Januar 1826 havde herom indeholdt følgende

*Avertissement*

Sorø Academie høitideligholder Hans Majestæt Kongens høie Fød-



selsdag med en Cantate og dansk Tale, som holdes af Lectoren i Religion og Moral, Licentiat N. Fogtmann. Academiets og Videnskabernes Velyndere i Sorøe Bye og dens Omegn indbydes med deres Nærværelse at bæere denne Høitidelighed der tager sin Begyndelse den 28de Januar næstkommende Formiddag Kl. 11.

Sorøe, den 20de Januar 1826.

*Tauber*  
Academiets Director

28. JANUAR. *Academiet*. Dettes nye Hovedbygning blev først taget i Brug i Efteraaret 1826; Eleverne boede indtil da i Gaarden paa Hj. af Torvet og Søgade („Güldencrones Gaard“), hvor der senere var Bolig for Akademisterne („Regensen“), medens Skolen havde Lokaler i „Ædes principum“ paa Storegade. I Gaarden paa Torvet var Forsamlingsaal, Spisesaal for Eleverne samt disses Kamre og Sovesale; i Gaarden paa Storegade var, paa 1. Sal, 4 Skoleværelser, en Forsamlingsaal, et Lærerværelse og en lille Gymnastiksal. Festligheder med Taler, Dans m. v. fandt Sted i Skolegaarden; i Elevboligen var Pladsforholdene meget begrænsede (se Fremstillingen i: Sorø. Klostret. Skolen, Akademiet gennem Tiderne. II Bind, Kbhvn. 1931, S. 470 f. og 503 f.). — *Fogtmann*. Nicolai Fogtmann (1788—1851), fra 1822 Lektor i Religion og Moral ved Sorø Akademi til 1830, 30. Maj 1826 Dr. theol., 1830 Professor ord. i Theologi ved Kbhvn.s Univ., 1831 Biskop over Ribe Stift, 1833 over Aalborg Stift. Om Festen findes et Referat, dat. Sorøe, den 29de Januar 1826, under: Indenlandske Efterretninger i Vest-Sjæll. Avis for 31. s. M.; det anføres her, at Lektor F.s Tale handlede om: med hvilket Sind troe Undersaatter og gode Borgere bør betragte de nærværende og vort Fædreland ugunstige Tidsomstændigheder samt med hvilket Sind de bør stræbe at formilde og formindske deres Tryk og Tyng (Fogtmanns Tale er trykt i „Nyt Aftenblad“ for d. 18. Febr. s. A., S. 49—55). „Om Aftenen var foranstaltet Bal i Academiets Solennitetsaal, hvor hjertelige Ønsker for Kongen og Fædrelandet frembares, og i Dagens Anledning blev afsjungen følgende af Adjunkt Wilster forfattede Sang: Saa mange Sagn om Sorøe Bye [o. s. v., Avisen optrykker alle dens 4 Strofer; den er optaget S. 54 f. i *Digtninger* af Christian Wilster, Kbhvn. 1827, under Afsnittet: Sange fra Sorøe paa Kongens Fødselsdag]. — *Mit Digt*. Hvilket kan ikke ses; mulig er det atter Digtet om Siælen, der har maattet holde for. — *Smettau*. En Broder til A.s Skolekammerat i Slagelse (se om ham ovfr. under 10. Novbr.)

Christian Ludvig Leopold Rigsgreve von Schmettau (1806—1878), Student i Sorø 1826, 2. Eksamen dér 1828, cand. juris 1831 og ansat i Danske Cancelli til 1842. Købte derefter Stensgaard i Maribo Amt, 1852—76 Forpagter af Gunderup under Vallø Stift; Kammerjunker, Hofjægermester. — *Tauber*. Direktor for Sorø Akademi Erich Gjørup Tauber (1782—1854), Afsked som Direktor 1830. — *Lotte Palludan*. Charlotte Nicoline Palludan (1812—34), Datter af Hospitalsforstander i Slagelse, Kancelliraad Rasmus Palludan (1775—1834), gift 1810 med Annette født Winde (o. 1768—1840), der i sit 1. Ægteskab med Højesteretsadvokat C. H. v. Wilster (1772—1837), fra hvem hun var blevet skilt, efter at han i 1799 havde forladt hende, bl. a. var blevet Moder til Digteren Christian Frederik Emil Wilster (1797—1840), 1822 Adjunkt, 1828 Lektor v. Sorø Akademi. — *Magnetisk Søvn*. I den ovfr. under 5. Januar omtalte Novelle af Weisflog om Leonardo da Vinci lader Forf. denne i Drømme opleve en Del af Fortællingens Indhold. Det er vist ikke helt utænkeligt at Ingemann, der i 1821 i sin 5. Akts Komædie: Magnetismen i Barbeerstuen havde gjort dygtigt Nar ad Drømme, dyrisk Magnetisme o. lign., nu ved at gøre lidt Løjer med H. C. Andersens Leonardo da Vinci-Planer har søgt at bringe ham bort fra en tidsspildende Digtervirksomhed.

26. MARTS. Notatet er skrevet 1. Paaskedag.

27. MARTS. A.s Beretning om Tyrene, der dog næppe var „gale“ men som var stukket af, da en Flok paa ialt 11 Tyre om Morgenen ved 9½-Tiden uden tilstrækkelig Sikring og Bevogtning var blevet drevet gennem Slagelse Gader fra Brændevinsbrænder Holms Gaard paa Bjergbygade, stemmer ret nøje med Politiforhøret, der i den Anledning blev optaget (Slagelse Købstads Politi-Protokol 1825—30, S. 48 ff.). Her hedder det, at ialt fire Tyre havde slaæet sig løse, hvoraf en løb ud ad Smedegades Port og naæede til Vedbynørre, o. 6 km nordøst for Slagelse, medens tre satte Kursen ud ad Bjergbygades Port; af disse vendte een tilbage til sin Stald, een søgte ud paa Antvorskovs Marker og blev skudt om Eftermiddagen, mens den tredie var naæet helt til Gjerlev, o. 6 km syd for Slagelse; det var den, der kom tilbage og brød ind hos Brændevinsbrænder Krumhar paa Bredegade og blev skudt dér. Der forlyder dog intet om, at Tyrene stangede nogen; deres Ejer, der slap med en Bøde paa 5 Rdl. til Slagelse Købstads Fattigkasse, navnlig for sin Overtrædelse af Helligdagsfreden, forklarede i Retten, at han havde

glemt, det var 2. Paaskedag! — *Krumheger*. Hvis A. virkelig har skrevet Navnet som anført, er det muligt, fordi Folk har kaldt Familien saaledes; den skrives ellers paa denne Tid overalt Krumhar og talte forskellige Medlemmer, hvoraf en Martin Frederik Krumhar havde gaaet i Slagelse Skole til 1819, da han begik Selvmord. Han var Søn af Brændevinsbrænder Johan Krumhar (o. 1781—1843) og Hustru Maria Hedevig Plamböck (o. 1786—1863), i hvis Gaard paa Bredegade, det vestre Hjørne af Bjergbygade (i 1834 Mtr. No. 134), Tyren lavede Ravage. I Familien ses ingen Søn at have heddet Knud, mulig har det været en Tjenestekarl eller en indlogeret Skolediscipel. — *Mærket sig mit q.* Om dette og lignende Tegn i A.s Dagbog se ovfr. under 17. Septbr.

29. MARTS. *Wittrup*. Carl Christen Wittrup (1809—1888), Student fra Slagelse 1829, Sognepræst for Gjern og Skanderup 1850, for Mariager 1854, for Vejle og Hornstrup 1863; Afsked 1888. Han var i sit 1. Ægteskab gift 1840 m. Jacobe Elise Christine Lange (1808—1942), Søster til den ovfr. under 11. Oktbr. omtalte Jomfru Dorothea Marie Lange.

2. APRIL. A.s Fødselsdag. *Bentine*. Rektor Meislings ældste Datter Else Marie Bentine, se u. 4. Decbr. — *Lieutenanten*. Løjtnant Chr. Wulff, se ovfr. under 23. Decbr. Ida og Jette er hans Søstre. — *Jomfru L[ucie] Fuglsang*. Naar hun nu tog A. i Haanden, er det sikkert af ham opfattet — og derfor særlig noteret — fordi det viste, at hun havde forstaaet og tilgivet det ovfr. under 18. Decbr. omtalte Mellemværende. Hvem den Tante er, som var i Besøg hos Pastor Fuglsangs, kan næppe sikkert oplyses, maaske er det Fru Fuglsangs ugifte Søster Kirstine Marie Kjerulf (1786—1850), der under Fru F.s Enkestand boede hos hende i Slagelse og døde dér (Sorø Amtstidende for 4. 6. 1850).

\*

#### AD DE TO UDATEREDE DAGBOGSNOTATER.

*O giv mig Kraft til at jeg selv kan skyde de Velgerninger bort jeg nyder med Uret.* Tanken om, at A. ikke fortjente det Stipendium, han nød, kommer frem i *Levnedsbogen*, S. 87 nederst—S. 88, der her synes at referere sig til Tiden før Oktober 1823, da A. gruede for den forestaaende Efteraars-Eksamen, men hans Kronologi er her som ofte ikke til at lide paa. I et lille Arbejde: Længsel for Kunsten (Breve til Phi-

lippa) med Underskrift: Juvenis, der findes i Coll. Saml. 41,4<sup>o</sup>, H. C. Andersen: Tanker og Optegnelser, dvæles der i sidste Afsnit (5) ved lignende Betragtninger, der, som det fremgaar af et tidligere Stykke (3), synes fremkaldt ved Læsning af Goethes Werther. Tanken om at blive vanvittig er iøvrigt fremme i de stærkt grebne Dagbogs-Notater for 19. og 20. September; den staar aabenbart i Forbindelse med hans Eksamens-Frygt.

*saa sladrer jeg ogsaa lidt.* Sammenlign hermed Notatet for 20. November om Byrons Biografi: o han lignede mig lige til Sladeragtigheden.

TILFØJELSER OG RETTELSER  
TIL ANDERSENIANA, VOL. II, 1934

OM PERSONER AF  
H. C. ANDERSENS MØDRENE SLÆGT  
I. MODEREN

I sin fortrinlige Afhandling: Om Hans Christian Andersens Slægt, offentliggjort i 1903 i Personalhistorisk Tidsskrift, 4. Række, 5. Bind, og to Aar efter som selvstændigt Skrift (Odense, Hempølske Boghandels Forlag, 1905) skriver Landsarkivar G. L. Wad (S. 16 i Udg. 1905) om H. C. Andersens Moder, at

„det lykkede ret snart, 7. Marts 1825, at faa hende anbragt i de saakaldte „Doctors Boder“, en oprindelig selvstændig Stiftelse, oprettet af Dr. juris Hieronymus Thenners Enke, men senere forenet med Graabrødre Hospital, hvis Lemmer nyde langt større Understøttelse. Naar det derfor almindeligt siges, at hun kom ind i Hospitalet, er dette ikke rigtigt. Hendes kjærlige Søn, hvem hun laa tungt paa Hjerte, gjorde sig Flid for at skaffe hende forsørget dør; men hans Ansøgning for hende — hvilket Actstykke des værre nu ikke findes, hvor det skulde findes, maaske havnet hos en Autographsamler — blev i Directionens Møde 9. Sept. 1830 henlagt indtil videre, og der blev den liggende. Hun maatte nøjes med „Doctors Boder“, og her døde 7. Oct. 1833 „Marie Jørgensen, Lem af Doctors Boder, Enke efter Skomager Andersen ... Digteren H. C. Andersens Moder“.

Det af G. L. Wad med Rette savnede Aktstykke er ikke senere kommet til Veje; derimod fandtes ifjor det nedenfor meddelte — *Marie Sl. Jørgensens Enkes Ansøgning* af 9. Marts 1825 om at faa en ledigbleven Plads i „Doctors Boder“, og ved de Oplysninger, dette Dokument giver om Ansøger-

indens tidligere Liv, er det maaske af større Værdi end den bortkomne Skrivelse fra hendes Søn, der næppe har vidst bedre — om i det hele taget saa god — Besked med Moderens Forhold som Ansøgningen fra 1825 giver. Naar denne tidligere har undgaaet Opmærksomheden, skønt man i Landsarkivet med Iver eftersøgte Dokumenter, som kunde give nye Meddelelser om H. C. Andersens Slægt, maa det vel være, fordi Underskriverens Navn ikke netop straks og umiddelbart synes at minde om, at der her var Tale om *Anne Marie Andersdatter*. Hun har nemlig her, hvad der jo i og for sig var fuldt korrekt, betegnet sig som Enke efter sin 2. Mand, *Niels Jørgensen Gundersen* (vist rettere: Gundersøe), hvem hun ægtede d. 8. Juli 1818 og mistede 4. Juni 1822, men iøvrigt vilde blot en Gennemlæsning af den 13 Linier lange Ansøgning straks have oplyst enhver om, med hvem man her havde at gøre.

Dokumentet hører hjemme i Odense Graabrødre Hospitals Arkiv i Pakken: „Resol. prot. [sic] om Lemmers Optagelse 1779—1827“ og ligger, efter en Nyordning af Hospitalets Arkiv, foretaget indenfor Tiden 1905—11, som næstsidste Aktstykke i et særligt Omslag: „Ansøgn. om Optagelse i Doctors Boder“; det er skrevet paa et dobbelt Folio-Ark blaaligt Papir af usædvanlig stort Format og derfor noget krøllet og medtaget i højre Rand. Andersens Moder kunde ikke selv skrive eller læse Skrift; hendes Ansøgning — ogsaa Underskriften — er derfor skrevet af en anden med en stor og smuk Haandskrift; den fylder omtrent Arkets 1. Side, hvor der dog ogsaa er paaført en Attest af den daværende Stiftsprovst i Odense, senere Biskop over Aarhus Stift *Jens Paludan-Müller* (1771—1845; Digteren Fr. P.-M.s Fader); paa 2. Side findes Stiftamtmand *H. V. Cederfeld de Simonssens* Resolution af 13. Marts 1825 om, at Ansøgningen imøde-

kommers; 3. og 4. Side er ubeskrevne. Dokumentet har følgende Ordlyd:

Ymygst Pro Memoria!

Her i Byen haver jeg tjent fra min Ungdom; hos Madamme *Ibsen* var jeg 14<sup>t[en]</sup>, hos *Birkerød* i 5 og hos Capitain *v. Selker* 3 Aar i Alt Tjent her i Byen 22 Aar, derefter har jeg været Gift 2<sup>d</sup>e Gange; med min første Mand Avlede jeg en Søn, som af Kongelige Naade bliver Understyttet som Discippel, paa den Lærdeskole i *Slagelse*, den anden havde jeg ingen Børn ved, i Alt var jeg Gift i 23 Aar, mine Mænd efterlod mig Fattigdom og Armod.

Jeg har tungt ved at fortjene Føde og Klæder: men Huslejen kan jeg ikke tilvejebringe, uden at sælge af det lidet jeg haver.

Og da jeg haver hørt, at en af de Værelser, som Deres Høibaarenhed haver paa Doctors-Bode er bleven Ledig —

Desaarsag er min ymyge Bøn til Deres Høibaarenhed at faae dette Værelse. — Naadig Bønhørelse forventes. —

Odense den 9<sup>d</sup> Martz 1825.

ymygst

*Marie Sl. Jørgensens Enke*

Til

S: T: Hr. Stiftsamtmænd Cederfeldt de Simonsen Ridder.

Attest:

Den ansøgende Enke har ingen Børn hiemme hos sig. Hun er i fattige Omstændigheder; og klager over at hun ikke formaar at erhverve det Fornødne. Nøie Kundskab om hendes Forfatning har jeg ikke. —

Ods. d. 10<sup>e</sup> Martii 1825

*J. Paludan Müller.*



Foranførte Marie Jørgensen kan indlægges paa den Plads i Doctors Boder, som efter Hr. Hospitals-Forstander Holmers Skrivelse af 7<sup>de</sup> d: M:, er bleven ledig ved Kirsten Knuds-datters Afgang, og hvilken Plads af mig besættes, og ville Hr. Hospitals-Forstander Holmer herom underrette Marie Jørgensen. — Odense i Fyhn Stiftamtmandskab den 13<sup>de</sup> Marts 1825.

*Cederfeld Simonsen.*

\*

Det første, man i Dokumentet lægger Mærke til, er at *Anne Marie Andersdatter*, som vi her vil vedblive at betegne H. C. Andersens Moder, opgiver tre Familier i Odense, hun har tjent hos, og derved selv giver et Blik ind i hendes ellers dunkle Fortid. Med Navnene paa disse har det sikkert sin Rigtighed — om de paagældende Familier mere i det følgende; derimod maa man straks stille sig mere kritisk overfor hendes Kronologi. Allerede i Angivelsen af de Aar, hvori hun har været gift, er der en Urigtighed; hun blev vitterlig først gift 2. Febr. 1805, og hendes første Ægteskab varede i 11 Aar, til 26. April 1816; det andet varede fra 8. Juli 1818 til 4. Juni 1822, d. v. s. i knap 4 Aar; hun var altsaa ialt gift i 15 Aar, men opgiver 23. Og selv om hun her regner sin Enkestand med, bliver det dog ialt fra 2. Februar 1805 til Ansøgningsdagen kun godt 20 Aar. Dette turde vise, at man heller ikke kan stole paa de 14 + 5 + 3 Aar, ialt 22, hvori hun angiver at have tjent i Odense. Nu er det saa heldigt, at man takket være Oplysningen om, at hun har tjent „hos Madame Ibsen“ kan finde hende i Folketællingen for 1. Juli 1787 med det fulde Navn: *Ane Maria Anders Datter*, og samtidig opgives her hendes Alder til 12 Aar. Hun skulde herefter være født o. 1775, men kun ved at regne med, at

hun ikke var mere end 8 Aar, da hun tiltraadte sin første Tjeneste (som Barnepige), kan Regnestykket komme til at passe, idet 22 Tjeneste-Aar, før hun i 1805 blev gift, maa føre til, at hun allerede i 1783 var kommet til at tjene hos Mad. Ibsen.

At Mad. Ibsen har taget hende til sig saa tidlig, er der i og for sig heller ikke noget i Vejen for — ligesom Aldersangivelsen i 1787 jo *kan* være forkert; herimod taler dog, at den ominøse maanedlige Ekstraskat, der fra 1762 til 1812 opkrævedes i Danmark, skulde svares af alle Personer, som var 12 Aar og derover (og ikke af særlige Grunde var fritagne), saa hvis hendes Herskab, der maatte betale Skatten for hende, vilde have angivet en urigtig Alder, var den vel snarere blevet *under* 12 Aar.

Eftersøger man hende paa Grundlag af de nye Oplysninger i Folketællingen for 1. Febr. 1801, viser det sig, at hos Købmand Anders Bircherod i Nørregade No. 420 tjener ganske rigtig en Pige, *Marie Andersdatter*, 28 Aar gammel, der kan være identisk med H. C. Andersens Moder, som i saa Fald skulde være født o. 1773 (og saaledes i 1787 have været ikke 12 men 14 Aar). I min Afhandling i *A n d e r s e n i a n a* Vol. II, 1934, har jeg paavist to *Anne Mari*'er, der 1801 tjente i Odense, og det maa nu henstilles, om man vil lægge Vægt paa, at man her har begge Fornavnene men ikke noget Patronymikon, eller om man særlig skal hæfte sig ved, at dette findes hos den Pige, der tjener hos Købmand Birkerod, i hvis Tjeneste H. C. Andersens Moder vitterlig har været, men hvis Alder da er angivet noget for højt sammenlignet med den i 1787 opgivne, hvorved atter maa erindres, at med denne stemmer bedre den Alder, 26 Aar, som er anført for den Anne Marie, som i 1801 tjener hos Eskadronfeltskær P. C. Boock. De 5 Aar, hvori Anne Marie Andersdatter opgiver at have tjent hos Købmand Bircherod kan under alle Omstændighe-

der ikke være begyndt at løbe før 1794, i hvilket Aar Anders Jensen Bircherod blev gift og fik egen Husstand. I Tiden umiddelbart efter at Anne Marie Andersdatter den 22. Septbr. 1799 havde født sit første Barn, Datteren Karen Marie, har hun sandsynligvis tjent som Amme, men i denne Funktion kan hun ogsaa have været hos Købmand Bircherod, hvis Hustru Anne Marg. Møller den 8. Novbr. 1799 fødte en Søn, som levede paa Folketællingstiden 1801. Ogsaa hos det tredie af hendes Herskaber, hos daværende Løjtnant og Vejinspektør H. S. Selchier, der i 1801 boede paa Nørregade No. 429, var der et d. 11. 6. 1799 født Barn (Sønnen Hans Hermann, død 1863 som Sognepræst i Balslev); og d. 12. Oktbr. 1800 fødtes en Datter, der ogsaa levede i 1801, men Familiens to Tjenestepiger i dette Aar hed Woldborg Larsdatter, 27 Aar, og Leene Hansdatter, 30 Aar.

Fordi Anne Marie Andersdatter i Marts 1825 opgiver tre Familier, hun har tjent hos i Odense, kan hun jo meget vel have tjent hos andre i kortere Tid, og hendes Nedkomst i 1799 maa dog antagelig en lille Tid have afbrudt hendes Tjenesteforhold; at hun hverken omtaler denne i sit Andragende eller opgiver flere Tjenester end de tre, kan meget vel forklares.

Som det værdifuldeste Resultat af det her omhandlede Arkivfund maa noteres, at det har ført til Oplysningen om, at H. C. Andersens Moder er ikke saa lidt *ynge* end hidtil antaget. Ved hendes Død i 1833 angaves hun at være 66 Aar gammel, og hun skulde herefter være født o. 1767; da hun blev gift 2. Gang, i 1818, opgiver Kirkebogen for St. Knuds Sogn hendes Alder til 49 Aar, hvorefter hun skulde være født o. 1769. Nu maa man altsaa regne med, at hun har været betydeligt yngre, og dette aabner atter Muligheden for, at hun endnu kan findes anført som født i en af de bevarede fynske Kirkebøger, hvori hun hidtil forgæves har været efter-

søgt i Aarene o. 1765—70, ligesom hun efter det oplyste kommer sin i 1778 fødte Halvsøster Christiane adskilligt nærmere i Alder.

\*

Om de tre Odense-Familier, hos hvem Anne Marie Andersdatter har tjent, kan følgende oplyses.

1. Om Familien *Ibsen* giver Folketællingen for 1. Juli 1787 saalydende Besked:

Vestergade No. 250. 340. Familie

*Rasmus Ibsen*, 32 Aar, Kroemand, 1. Gang gift

*Else Marie Assersdatter*, 31 Aar, hans Hustru, 1. G. gift

Asser Rasmussen, 10 Aar

Jeppé „ 8 „

Margrethe Elisabeth, 5 „

Karen Marie, 1 „

} deres Børn.

Jens Hansen, 25 Aar, Bryggersvend

Sara Erichsdatter, 24 Aar, Tjenestepige

*Ane Maria Andersdatter*, 12 Aar, *Barnepige*

Marie Cathrine Kragh, Logerende, 56 Aar, ugift, holder Skole

Henriette Niels Datter, 20 Aar, Tjenestepige

Husfaderen døde 2. Febr. 1811, 55 Aar; han var da Brændevinsbrænder og en af Byens eligerede Borgere, vistnok en velhavende Mand; hans Enke, Else Marie Ibsen født Lund, døde først 15. August 1825, 68 Aar gammel (Odense St. Knuds Kirkebog). I 1801 var Sønnen Asser Ibsen Student og begge Pigebørnene hjemme; Sønnen Jeppé anføres ikke. Mad. Ibsen levede endnu, da hendes tidligere Barnepige søgte Optagelse i „Doctors

Boder“ — det er vel derfor *hun* nævnes som Anne Maries tidligere Herskab, ikke hendes afdøde Ægtefælle.

2. *Anders Jensen Bircherod*, formodentlig født i Odense o. 1764 som Søn af Skomagersvend Jens Andersen Bircherod, var i 1787 Tjener hos Landfysikus, Dr. med. Johannes Eichel i Odense, forlod denne Tjeneste i 1794 og nedsatte sig i Juni s. A. som Købmand paa Flakhaven, Brandtaxations Nr. 198; i 1796 flyttede han til Nørregade Nr. 420, men boede ved sin Død d. 16. Juni 1821 paa Overgade. I Maj 1794 ægtede han Jmfr. *Anna Margrethe Møller*; af Børnene blev den ældste Søn, Carl Wilhelm Peter, født 1795, Student i 1811 men døde allerede 1820; om hans litterære Virksomhed henvises til Erslews Forf. Lexicon, 1. Bind, 1843, S. 136 f. Som ovenf. nævnt døde Mad. Bircherod d. 18. Oktbr. 1802, 38 Aar gl. (St. Knuds Sogn).
3. I Modsætning til de to foregaaende var Familien *Selchier* en udpræget Overklassefamilie. Husfaderen, *Hans Christian Harbou v. Selchier*, var født o. 1762 i Eger i Norge som Søn af Premiermajor Hans v. Selchier og Hustru Maria Harbou; i 1783 var han som Secondløjtnant indtraadt i Kronprinsens Regiment, hvor han avancerede til Premierløjtnant, men i 1795 tog han p. Gr. af Brystsvagheit sin Afsked og blev to Aar efter Konduktør i Vejetaten. I September 1802 fik han Kaptajns-Titel og Anciennetet, blev i 1804 4. og i 1806 3. Vejmaster og beskikkedes i 1808 til Amtsforvalter for Nykøbing Amt med underlagte Øer samt Administrator for de falsterske Godser m. v. Under et Ophold i København døde han d. 9. August 1810. Hans Hustru, *Margrethe Elisabeth Lange*, var ogsaa af norsk Slægt, født o. 1770 i Kongsberg som Datter af Overbergamtsskriver ved Sølvværket Justitsraad Her-

man Lange og Hustru Helene v. Raabe. Fru Selchier overlevede længe sin Ægtefælle og døde først d. 12. Marts 1848 i Balslev Præstegaard hos sin eneste Søn, Hans Herman Selchier (1799—1863). Ogsaa Fru Selchier kan have været en nyttig Reference for Anne Marie Andersdatter; om hun ikke boede fast paa Fyn efter Mandens Død, saa færdedes hun i hvert Fald som Gæst paa de fynske Herregaarde; i Gehejmeraad Johan Bülow's Dagbog er saaledes noteret, at han d. 6. Aug. 1814 som Gæst paa Sanderumgaard havde bl. a. Professor E. C. Werlauff, Etatsraad Mandix fra København med Datteren Lucie og hendes Kæreste, Digteren Bernh. Sev. Inge-mann, Fru Selchier med en halvvoxen Søn, Major Chr. Høegh-Guldberg fra Odense og Herredsfoged, Dr. G. L. Baden.

\*

Om Anne Marie Andersdatters Optagelse som Lem i „Doctors Boder“, der til 1798 havde haft tilhuse paa Horsetorvet, hvor nu „Huus' Boliger“ ligger men derefter havde faaet Plads i en af Graabrødre Hospitals Bygninger, kan følgende føjes til Fremstillingen hos *Wad* i: *O m H a n s C h r i s t i a n A n d e r s e n s S l æ g t* (Odense 1905), S. 16 f.

„Doctors Boder“ havde ialt 16 Senge, hvoraf fire belagdes af Stiftamtmanden, fire af Sognepræsterne og Magistraten i Odensee og otte af Biskoppen i Fyn. Stiftamtmandens Senge indehavdes 1. Januar 1825 af Bolette Dorthea Christophersdatter, Ide Møller, Kirsten Knudsdatter og Johanne Pedersdatter; den 7. Marts frasagde Kirsten Knudsdatter sig sin Plads og i denne var det altsaa, at „Marie Sl. Jørgensens Enke“ blev indlagt og fik samme kummerlige Beløb, 1 Mk. 8 Sk. Sedler og Tegn, i ugentlige Kostpenge som hendes For-

gængerske. Johanne Pedersdatter døde d. 15. Juli 1832, og i hendes Sted indtoges *Caroline Petri*, der da var omkring 50 Aar gammel og først døde d. 15. Jan. 1857. Af et Brev af 14. Jan. 1833 fra H. C. Andersen til Henriette Hauck (trykt i „Tilskueren“ 1930, S. 271—273), hvor han omtaler Mad. Petri, sammenholdt med det nedenfor anførte Sted i „Mit Livs Eventyr“, fremgaar det, at hun er identisk med den tyske Skuespillerinde, som han i sin Barndom havde set tiljuble af det odenseske Publikum, da hun spillede Hovedrollen i „Das Donauweibchen“, og som han gensaa som „en mager, lille, fiin Qvinde med rynkede Kinder og i en fattig Silkekjole, der engang havde været sort“, da han i 1832 besøgte sin Moder i Hospitalet. I „Mit Livs Eventyr“ (Udg. 1855, S. 185), hvor han omtaler „den tyske Madam“, nævner han ikke hendes Navn; forsigtig gaar han ogsaa udenom, at Besøget i Odense Hospital gjaldt Moderen — af hans samtidige Breve til Eduard Collin skinner tydeligt igennem, at det ikke har været helt let for ham at være feteret Gæst paa de fynske Herregaarde og hos de fine Odense-Familier, samtidig med at hans Moder var Lem i en Stiftelse for fattige gamle Koner. At hun havde sit Ophold der, vidste dog alle, og i „Levnedsbogen“ (S. 41), hvor Andersen er mere aabenhjertig — den var jo ogsaa kun bestemt for en meget snæver Kreds — fortæller han, at da General-Gouvernøren i Fyn, Prins *Christian Frederik* (den senere Kong Christian VIII) i 1832 besaa Hospitalet, havde Prinsen „forlangt at see min gamle Moder og sagt til hende: „De har megen Ære af Deres Søn!“, hvilket naturligvis frydede hende ind i Sjælen, især da hendes Omgivning hørte derpaa“. Naar den daværende Gouvernements-Sekretær, Etatsraad *C. H. v. Holten* har kunnet fortælle (Historien refereres af *Hans Brix* i H. C. Andersen og hans Eventyr, Kbhvn. 1907, S. 50), at da han engang kom ind i Hospitalet til H. C. Andersens

Moder, laa hun i Sengen og sagde: „Ach, Herr Etatsrat, 's ist mir ganz schwindel“, hvad der unægtelig maa have forekommet mærkeligt i denne jævne fynske Almuekvindes Mund, turde Forklaringen være den, at det er hendes Naboerske i Stuen, den tyske Mad. Petri, der har sagt saaledes, og at Etatsraad Holten har opfattet Udbruddet som kommende fra Anne Marie Andersdatter.

H. G. OLRİK.



# PERSON-REGISTER

VED

## CHR. M. K. PETERSEN

Forkortelser: f. = født, g. m. = gift med, d. = død, o. = omtrent, S. = Søn, D. = Datter. For H. C. Andersens Vedkommende er Sidetæl ikke anført. Da Jonas Collins og Rektor Meislings Navne forekommer atter og atter i Bogen, er der for disse i Registret kun henvist til særlig interessante Steder.

- Adler, Johan Gunder, 1784—1852, Kabinetssekretær hos Prins Christian Frederik, 92, 134.
- Alexander I, 1777—1825, Kejser af Rusland 1801—1825, 86, 133.
- Anakreon, o. 550 før Chr., græsk Digter, 104.
- Andersdatter, Anne Marie, d. 1833, H. C. Andersens Moder, g. m. Skomager Hans Andersen 1805—1816, m. Skomager Niels Jørgensen Gundersen 1818—1822, 50, 63, 65, 75, 100, 101, 110, 111, 115, 124, 153—163.
- Andersen, Birgitte Elisabeth, f. Olsen, 1791—1875, Skuespillerinde, Kgl. Teater, 1815 g. m. Kapelmusikus C. H. B. Andersen, d. 1832, 88, 110 f, 112, 129 f, 136.
- Andersen, Christopher Petersen, 1785—1853, Adjunkt, Slagelse, 26, 33, 69, 80, 97, 120, 124, 145.
- Andersen, Karen Marie, 1799—1846, H. C. Andersens Halvsøster, 70, 121, 158.
- Andresen, Jacob A., 1798—1832, Adjunkt, Slagelse, 26, 75, 97, 124, 145.
- Arresto, C. G. H., 1764—1825, Forf., 127.
- Baden, Gustav Ludvig, 1764—1840, Herredsfoged, Historiker, 161.
- Bagger, Carl Chr., 1807—1846, Elev i Sorø Skole 1822—1826, Redaktør, Forf., 97, 98, 145, 146.
- Balling, Jonathan, 1773—1829, Pakhusforvalter, g. m. Helene Margrethe Hedevig Næboe, 1799—1893, 68, 87, 89, 91, 93, 118, 131, 135.
- Bastholm, Hans, 1774—1856, Præst i Slagelse 1800—1846, 34.

- Behrend, Christian Vilhelm, f. 1862, fhv. Bibliotekar, 10.
- Belfour, Alexander, o. 1799—1826, S. af M. Belfour, 140.
- Belfour (Belfort), Mariane, f. Dodt, o. 1766—1854, Enke efter Agent John Daniel Belfour, d. 1805, 90, 140.
- Bernsteen, Ane Kirstine, o. 1779—1863, g. m. F. H. v. Prangen 1822, 109.
- Beyer, Johanna Elisa, 1807—1873, Kgl. Skuespillerinde, g. m. O. Th. Thomsen 1829, 129.
- Bigum, P. L., Teaterdirektør, Steiners Selskab 1825, 111.
- Bion, græsk Digter, 3. Aarh. før Chr., 48, 104.
- Birch, Fred. Chr. Carl, 1812—1889, Rektor ved Metropolitan-skolen 1871—1882, 51.
- Bircherod, Anders Jensen, o. 1764—1821, Købmand, Odense, S. af Skomagervend Jens Andersen Bircherod, 155, 157, 158, 160.
- Bircherod, Anne Margrethe, f. Møller, o. 1764—1802, 158, 160.
- Bircherod, Carl Wilhelm Peter, 1795—1820, Student, 160.
- Birckner, Michael Gottlieb, 1756—1798, Præst i Korsør, 86, 132, 141.
- Bjørn, Hans Outzen, 1777—1843, Rektor i Nyborg, 94, 142.
- Bolt, Foreviser af Panorama, 113.
- Boock, Peter Christopher, 1759—1830, Eskadronfeltskær, 157.
- Bournonville, August, 1805—1879, Balletmester, 141.
- Boye, Caspar Johannes, 1791—1853, dramatisk Forf., Sognepræst, 91, 92, 112, 122, 141.
- Boye, Maria Adolphine, f. Birckner, 1796—1880, g. m. C. J. Boye 1818, 141.
- Brinck-Seidelin, Hans Diderik, 1780—1831, cand. jur., 58, 61, 75, 102 ff, 109, 124.
- Brinck-Seidelin, Maria Christophina, f. von Westen, o. 1777—1860, g. m. H. D. Brinck-Seidelin 1804, 58, 105.
- Brix, Hans, f. 1870, Professor, 8, 10, 120, 162.
- Bruhn, Ernst Poul, 1787—1868, Officer, 131.
- Bruun, Niels Thorup, 1778—1823, Forf., 119, 134, 141, 144.
- Buch, Nicolai Poul, 1807—54, Farver, 123.
- Buchwald, Anna Jacobine Caroline Johanne, f. Colbiørnsen, 1791—1848, Enke efter Kammerjunker D. C. v. Buchwald, 1788—1817, Hofdame, 87, 88, 89, 93, 135, 136.
- Bülow, Johan, 1751—1828, Gehejmeraad, Sanderumgaard, 161.
- Byron, George Gordon, 1788—1824, engelsk Digter, 75, 98, 125, 150.
- Calderon de la Barca, Pedro, 1600—1681, spansk Digter, 64, 113.
- Caroline, 1793—1881, Frederik VI's Datter, g. m. Arveprins Ferdinand 1829, 88, 89, 93, 121, 133, 136, 138 f.
- Cederfeld de Simonsen, H. V., 1777—1836, Stiftamtmand, Odense, 154, 155, 156.
- Cetti, Giovanni Battista, 1794—1858, Sanger, Kgl. Teater, 87, 134.

- Christensen, Erich, d. 1812, By-skriver, Slagelse, 26, 27.
- Christian Frederik, 1786—1848, Prins, Kong Christian VIII 1839—1848, 90, 131, 134, 139, 162.
- Christophersdatter, Bolette Dorte, Lem i Doctors Boder, Odense 1825, 161.
- Cicero, Marcus Tullius, 106—43 før Chr., romersk Statsmand og Forf., 69, 73, 77.
- Colbiørnsen, Angelique Wigantine, 1798—1862, D. af Christian Colbiørnsen, 86, 132.
- Colbiørnsen, Christian, 1749—1814, Generalprokurør, 132, 136.
- Colbiørnsen, Christiane Caroline, 1803—1881, D. af Chr. Colbiørnsen, 86, 132.
- Colbiørnsen, Engelke Margrethe, f. Falbe, 1763—1848, g. m. Chr. Colbiørnsen 1782, Geheimekonferensraadinde, 86, 88, 91, 132, 133, 136.
- Colbiørnsen, J. E. C., 1768—1799, Generalkonsul, 135.
- Colbiørnsen, Jakob Edvard, 1794—1836, S. af J. E. C. Colbiørnsen, 88, 135.
- Colding, Jomfru, Skuespillerinde, Steiners Selskab 1825, 111.
- Collin, Edvard, 1808—1886, Etatsraad, S. af Jonas Collin, 8 f, 38, 43, 162.
- Collin, Henriette Christine, f. Hornemann, 1772—1845, g. m. Jonas Collin 1803, 86, 132.
- Collin, Jonas, 1776—1861, Finansdeputeret, Etatsraad, Meddirektør for det kongelige Teater 1821—1829, 23, 24, 25, 28, 93, 102.
- Croll, Dorothea Henriette, d. 1818, g. m. F. H. v. Prangen, 109.
- Curtius, Quintus Rufus, 1. Aarh. efter Chr., romersk Historiker, 105.
- Dahlén, Carl, 1770—1851, Solodanser, 88, 90, 91, 118, 135.
- Dahlén, Johanne Caroline Elisabeth, f. Morthorst, 1770—1845, Skuespillerinde, Kgl. Teater, 68, 118.
- Dahlstrøm, F. C. E., 1815—1894, Stiftamtmand, 126.
- Dall, Madam, se Lucia Abelona Studsgaard.
- Dall, Niels Lyndesøe, 1744—1806, Præst, 115.
- David, Gustave Marie, f. 1823, D. af N. David, 66, 116.
- David, Nathan (Jonas Ferdinand), o. 1773—1841, Købmand, Slagelse, 80, 116, 127.
- David, Rebekka Emilie, f. 1807, D. af N. David, 116, 127.
- David, Sara Nathalia, 1806—1886, D. af N. David, 66, 116, 127.
- Deichmann, Chr. Ulrich, 1800—1838, Artilleriløjtnant, 65, 114.
- Desaugiers, Marc Antoine Madeleine, 1772—1827, fransk Vau-devilleforf. 137.
- Ditzen, Else, Brændevinsbrænderenke, Slagelse, 117.
- Ebbesen, Line (Caroline Sophie), 1807—1885, g. m. N. P. Buch 1838, 73, 123.
- Ebbesen, Ottine Elisabeth, f. 1804, g. m. Ole Pedersen jun., Slagelse, 1829, 107, 123.

- Ebbesen, Paul, Farver, Slagelse, 107, 123.
- Eckersberg, Christoffer Vilhelm, 1783—1853, Maler, 129.
- Eckersberg, Erling, 1808—1889, Kobberstikker, 129.
- Ehrencron-Müller, Holger, f. 1868, Bibliotekar, 10.
- Eibye, Smedemester, Nyborg, 1825, 112.
- Eichel, Johannes, 1729—1817, Dr. med., Landfysikus, Odense, 160.
- Eilertsen, Johan Chr., o. 1784—1825, Skuespiller, Steinerske Selskab, 111, 112.
- Elmqvist, Adolph Frederik, 1788—1868, Bladudgiver, Aarhus, 113, 143.
- Emil, se F. E. Hundrup.
- Erichsdatter, Sara, f. o. 1763, Tjenestepige, Odense, 159.
- Erichsen, Hans, Tobakshandler, Kbhvn., 26, 27.
- Falbe, Christiane Ludovica, 1768—1848, Søster til Fru E. M. Colbiørnsen, 86, 91, 133.
- Falbe, Wilhelmine Ulrikke, 1782—1858, Søster til foregaaende, 86, 91, 133.
- Ferdinand (Frederik Ferdinand), 1792—1863, Arveprins, Broder til Christian VIII, 90, 139.
- Fischer, Jens Mathias, f. 1804, Elev i Slagelse Skole 1814—1823, 33, 34.
- Flamand, Ludvig Joseph, 1800—1879, Litterat, 118.
- Foersom, Peter Thun, 1777—1817, Skuespiller, Oversætter, 68, 116, 119, 120.
- Fog, Brun Juul, 1819—1896, Biskop, 131.
- Fogtmann, Nicolai, 1788—1851, Lic. theol., Lektor i Sorø, 98, 147.
- Frederik VI, 1768—1839, Konge af Danmark 1808—1839, 90, 122, 141.
- Frederik Carl Christian, Prins, 1808—1863, Kong Frederik VII 1848—1863, 139, 140.
- Frendrup, S. Chr., 1777—1833, Toldbetjent, Slagelse, 106.
- Frendrup, Vilhelm Ludvig, 1805—1874, Elev i Slagelse Skole, senere Præst, 60, 106.
- Frijs, Carl Ludvig Greve Juul-Vind-, 1780—1838, 140.
- Frijs, Charlotte Frederikke, f. Roepstorff, 1795—1861, g. m. Carl Ludv. Frijs 1818, 90, 91, 92, 93.
- Frydendahl, Peter Jørgen, 1766—1836, Skuespiller, Kgl. Teater, 89, 137.
- Fuglsang, Anna Dorthea, 1779—1868, g. m. N. S. Fuglsang, se A. D. Kjerulf.
- Fuglsang, Emma Lovise, 1810—1878, D. af N. S. Fuglsang, 115.
- Fuglsang, Herman Christian, 1805—1877, stud. theol., senere Huslærer, 65, 88, 115, 137.
- Fuglsang, Herman Jørgensen, 1700—1777, Præst, Holeby, 115.
- Fuglsang, Lucie Nicoline, 1807—1892, g. m. P. Fr. Nielsen, 84, 100, 115, 149.
- Fuglsang, Niels Studsgaard, 1759—1832, Præst, Slagelse, 38, 42, 65, 66, 68, 72, 101, 108, 115, 122.
- Funck, Poul Erik, d. 1837, Danser ved Kgl. Teater, 134.

- Gade, Niels W., 1817—1890, Komponist, 38.
- Galster, Kjeld, f. 1885, Dr. phil., Rektor, 40.
- Gerstenberg-Rosted, Jacob, o. 1807—1870, Godsejer, 139.
- Gier, Johan Chr. Ludv., 1757—1807, Stadskirurg Slagelse 1783—1802, 68, 118.
- Giesemann, Anton Frederik Vilhelm, 1807—1858, Elev i Slagelse Skole, 25, 76, 80, 81, 84, 126, 129.
- Giesemann, J. H. V. 1771—1819, Hofkirurg, 126.
- Gozzi, Carlo, 1720—1806, italiensk Digter, 47.
- Grønberg, Ane Margrete, o. 1778—1838, „Moster“, Søster til Erikk Henneberg, 35, 62, 110.
- Grønberg, Christiane, o. 1746—1782, f. Rauberg, g. m. Rasmus Grønberg, 30, 41.
- Grønberg, Erikk Marie, se E. M. Henneberg.
- Grønberg, Rasmus, o. 1737—1804, Herredsfoged, 31, 41.
- Guldberg, se Høegh-Guldberg.
- Gundersen, Niels Jørgensen, 1787—1822, Skomager, H. C. Andersens Stiffader, 154.
- Gutfeld, Caroline Frederikke, f. Bigum, 1766—1848, g. m. Fr. C. Gutfeld, 93, 142.
- Gutfeld, Frederik Carl, 1761—1823, Provst, Kbhvn., 34, 93, 142.
- Goethe, Johann Wolfgang, 1749—1832, tysk Digter, 150.
- Halling, Christian Ulrich v. Westen, 1804—1874, Stifsøn af H. O. Bjørn, 94, 142.
- Halling, Hans Henrik Georg, 1776—1839, Major, 142.
- Halling, William, 1803—1882, Stifsøn af H. O. Bjørn, 94, 142.
- Hammer, vistnok Hamm, Leo David, 1771—1844, Maler, 91, 140.
- Hamsfort, Magdalene, g. m. H. Thenner, 153.
- Hanck, Marie Kirstine Henriette, 1807—1846, Forfatterinde, 162.
- Hansdatter, Leene, f. o. 1771, Tjenestepige, Odense, 158.
- Hansen, Jens, f. o. 1762, Brygger-svend, Odense, 159.
- Hansen, Peter Christian, f. 1803, Elev i Slagelse Skole, 83, 128.
- Harald, se H. H. Eduard Holstein.
- Harbou, Maria, g. m. Premiermajor Selchier, 160.
- Heegaard, Thomas Wissing, 1781—1831, Klokker, Viborg, 78, 127.
- Heger, Anna Louise, 1799—1833, g. m. Adjunkt P. A. Plum 1826, 64, 113.
- Heger, Hans Chr., 1806—1846, S. af St. Heger, 127.
- Heger, Stephan, 1769—1855, Skuespiller, Kgl. Teater, 113, 127.
- Hegermann-Lindenchrone, Mette Louise Christiane Frederikke, 1778—1853, Forfatterinde, 64, 114.
- Heiberg, Johan Ludvig, 1791—1860, Forf., 132, 137, 141.
- Heiberg, Peter Andreas, 1758—1841, Forf., 114, 132.
- Heinrich, Rosine, f. o. 1806, Bagerdatter, Slagelse, 120.

- Henckel, Madam, g. m. Styrmand  
Henckel, 31.
- Henneberg, Andreas Petersen, o.  
1759—1813, Herredsfoged, 31 f,  
41.
- Henneberg, Christiane Catharine,  
1794—1864, D. af A. P. Hen-  
neberg, 32, 41, 43.
- Henneberg, Erikke Marie, f. Grøn-  
berg, 1767—1839, g. m. A. P.  
Henneberg 1793, 24, 30—43,  
44, 61, 65, 69, 75, 117, 119.
- Henneberg, Ernst Peter, 1837—  
1913, Musiker, 38 f, 41, 42 f.
- Henneberg, Hilda Emilie, f. Hol-  
bek, 1839—1922, g. m. E. P.  
Hennebrg, 41.
- Henneberg, Niels Peter, 1801—  
1868, cand. theol. 1826, 32, 35,  
41.
- Henneberg, Rasmine Petrea, 1798  
—1879, g. m. A. U. Johannsen  
1824, 32, 35, 36, 37, 39, 41, 42,  
43, 69, 120.
- Hennebergs Tjenestepige, 60, 62.
- Herbst, Adelgunde Emilie, 1811—  
1892, D. af M. J. C. Herbst,  
88, 139.
- Herbst, Adolphine Andrea, 1806  
—1851, g. m. Gerstenberg-Ro-  
sted 1831, 88, 139.
- Herbst, Christiane Annette, 1805.  
—1856, D. af M. J. C. Herbst,  
88, 139.
- Herbst, Hanne Michelle, 1821—  
1884, D. af M. J. C. Herbst, 88,  
139.
- Herbst, Hertha Adelaide, 1808—  
1894, D. af M. J. C. Herbst,  
88, 139.
- Herbst, Michael Johan Chr., 1775  
—1830, Generalkrigskommissær,  
86, 88, 89, 133, 139.
- Herbst, Michella Elisabeth, f. Sti-  
bolt, 1788—1861, g. m. M. J.  
C. Herbst, 133.
- Herbst, Thora Athalia, 1813—  
1871, D. af M. J. C. Herbst, 88,  
139.
- Herbst, Wilhelmine Alvilda, 1816  
—1851, D. af M. J. C. Herbst,  
88, 139.
- Hjarup, Michael, o. 1795—1877,  
Sæbesyder, 48, 106.
- Hjarup, Peter Chr., 1786—1827,  
Agent, fhv. Brygger, 48, 54, 60,  
63, 106.
- Hjorteberg, Cornelius, 1744—  
1821, Købmand, Slagelse, 27.
- Hoffmann, Ernst Theodor Ama-  
deus, 1776—1822, tysk Forf.,  
143.
- Holberg, Ludvig, 1684—1754, Ko-  
medieforf., 84.
- Holm, Anders Krag, 1767—1848,  
Dr. theol., 90, 140.
- Holm, Brændevinsbrænder, Slagel-  
se, 148.
- Holmer, Peder, o. 1752—1834,  
Hospitalsforstander, Odense,  
156.
- Holstein, Christiane Marie, 1799  
—1860, D. af H. C. Holstein,  
96, 117, 139, 144.
- Holstein, Ernst Fr., 1801—1883,  
Officer, 134.
- Holstein, Frederik Conrad, 1771—  
1853, Chef for Kgl. Teater  
1811—1840, 39, 86, 91, 133.
- Holstein, Harald Hother Eduard,  
1807—1846, Elev i Slagelse  
Skole, senere Postmester, Stub-  
bekøbing, 63, 117.
- Holstein, Henning Christoph v.,  
1769—1836, Toldinspektør, Sla-

- gelse, 66, 75, 96, 101, 116, 129, 133, 139.
- Holstein, Marie, f. Stibolt, d. 1821, g. m. H. C. Holstein, 89, 116.
- Holten, Carl Henrik, 1775—1862, Etatsraad, 162 f.
- Homer, 9. eller 8. Aarh. før Chr., Iliadens og Odysseens Forf., 74.
- Horats, 65—8 før Chr., romersk Digter, 77, 119.
- Hornemann, Charlotte Oline, 1812—1859, D. af J. W. Hornemann, 93, 142.
- Hornemann, Henriette Christine, 1772—1845, g. m. M. G. Birckner 1795, g. m. Jonas Collin 1803, 132, 141.
- Hornemann, Jens Wilken, 1770—1841, Botaniker, 142.
- Hornemann, Margrethe Elisa Emilie, 1806—1853, D. af J. W. Hornemann, 93, 142.
- Hornemann, Pauline Rose, 1804—1889, D. af J. W. Hornemann, 93, 142.
- Hornemann, Wilhelmine Vahlia, 1807—1890, D. af J. W. Hornemann, 93, 142.
- Hundrup, Andreas, 1776—1849, Distriktskirurg, Slagelse, 32, 70, 77, 106, 122, 125.
- Hundrup, Carl Vilhelm, 1807—1888, Præst, 106, 108, 122.
- Hundrup, Ferdinand Emil, 1808—1879, Elev i Slagelse Skole 1818—1827, Overlærer, Personalhistoriker, 60, 63, 78, 81, 96, 108, 111, 117, 122.
- Hundrup, Severine Kirstine, 1803—1873, g. m. A. F. Martin 1843, 76, 88, 91, 125, 135.
- Hviid, Jens, 1808—1837, Elev i Slagelse Skole, Lærer, 68, 97, 100, 118.
- Hyllested, Karen Marie, Jess Petersens 2. Hustru, 54, 132.
- Høegh-Guldberg, Christian, 1777—1867, Oberstløjtnant 1816, senere General, 57, 63, 66, 71, 75, 83, 84, 102, 111, 116, 122, 124, 128, 131, 136, 161.
- Høegh-Guldberg, Christierne (Stierna), 1806—1888, D. af Chr. Høegh-Guldberg, 85, 131.
- Høegh-Guldberg, Frederik, 1771—1852, Professor, 23, 66, 72, 88, 116, 123, 136.
- Høegh-Guldberg, Ove Wilhelm, 1807—1848, Landkadet, S. af Chr. Høegh-Guldberg, 92, 96, 142, 144.
- Høegh-Guldberg, Petra Emmementze, 1804—1870, g. m. B. J. Fog 1845, 85, 131.
- Høyberg, Lars Jacob Nøragger, 1801—1836, cand. theol., 88, 136.
- Høyer, Anna Marie, 1786—1857, g. m. C. R. Saabye 1807, m. J. G. Adler 1829.
- Høyer, Chr. F. A., 1739—1797, Provst, 134.
- Høyer, Franciska Dorothea, 1791—1862, 87, 135.
- Ibsen, Asser Rasmussen, f. o. 1777, Student 1801, S. af R. Ibsen, Odense, 159.
- Ibsen, Else Marie, f. Lund, o. 1756—1825, g. m. R. Ibsen, 155, 156, 157, 159.
- Ibsen, Jeppe, f. o. 1779, S. af R. Ibsen, 159.
- Ibsen, Karen Marie, f. o. 1786, D. af R. Ibsen, 159.

- Ibsen, Margrethe Elisabeth, f. o. 1782, D. af R. Ibsen, 159.
- Ibsen, Rasmus, o. 1755—1811, Købmand, Brændevinsbrænder, Odense, 159.
- Ingemann, Bernhard Severin, 1789—1862, Forf., Lektor i Sorø 1822, 64, 65, 98, 113, 114, 138, 148.
- Ingemann, Lucie Marie, f. Mandix, 1792—1868, g. m. B. S. Ingemann 1822, 64, 65, 113, 161.
- Iversen, Christian Henrik, 1748—1827, Bogtrykker, Odense, 121 f.
- Jansen, Christiane, 1778—1830, H. C. Andersens Moster, 159.
- Jenssen-Tusch, Georg Friedrich, 1789—1888, Kaptajn, 86, 133.
- Jerop, se Hjarup.
- Jessen, J. Chr., 1800—1847, Bøsemager, Slagelse, 117.
- Johan VI, 1767—1826, Konge af Portugal 1816—1826, 137.
- Johannsen, Asmus Ulrich, 1788—1825, Kirurg, Ringkøbing, 35, 36, 41, 120.
- Johannsen, Frederikke Andrea Iversine Asmunda, 1825—1888, g. m. Krobestyrrer J. F. Sachmann 1845, 36, 41, 43, 120.
- Johannsen, Rasmine Petrea, se R. P. Henneberg.
- Jürgensen, Anne Leth, f. Bruun, 1755—1828, g. m. Jørg. Jürgensen, 88, 137.
- Jürgensen, Jørgen, 1745—1811, Hofurmager, 137.
- Jürgensen, Urban, 1776—1830, Urmager, 90, 139.
- Jørgensen, Marie, se Anne Marie Andersen.
- Kabell, Martine Petrea Elisa, 1809—1891, g. m. N. P. Henneberg, 41.
- Kabell, Peder, 1780—1812, Kantor, Aarhus, 131.
- Kall, Abraham, 1743—1821, Historiker, 124.
- Kikkebusch, Madam, Gæstgiver-ske, Slagelse, 39.
- Kjerulf, Anna Dorthea, 1779—1868, g. m. J. Torst, senere m. N. S. Fuglsang, 68, 108, 115.
- Kjerulf, Halfdan, 1815—1868, norsk Komponist, 119.
- Kjerulf, Kirstine Marie, 1786—1850, 149.
- Kjerulf, Peder, 1781—1841, Ekspeditionsekretær, 68, 118.
- Knudsdatter, Kirsten, Lem i Doctors Boder, Odense 1825, 156, 161.
- Knudsen, Christian Hendrik, 1794—1851, Apoteker, Slagelse, 60, 108.
- Koch, Jørgen Hansen, 1787—1860, Hofbygmester, 131.
- Kofod, Hans Ancher, 1777—1829, Overlærer, Metropolitanskolen, 124.
- Kotzebue, August Friedrich Ferdinand, 1761—1819, tysk Forf., 116, 144.
- Kragh, Marie Cathrine, f. o. 1731, Skoleholderske, Odense, 159.
- Krieger, Anna Cathrine, f. Falbe, 1770—1843, g. m. J. C. Krieger, 88, 91, 132, 133, 136.
- Krieger, Johan Corn., 1756—1824, Kontreadmiral, 136.
- Kromheger, se Krumhar.
- Krumhar, Johan, o. 1781—1843, Brændevinsbrænder, Slagelse, 99, 148, 149.



- Krumhar, Maria Hedeveg, f. Plambøck, o. 1786—1863, g. m. J. H. Krumhar, 149.
- Krumhar, Martin Frederik, d. 1819, Skoleelev, Slagelse, 149.
- Kruse, Laurids, 1778—1839, Forf., 122.
- Kuhlau, Daniel Frederik Rudolph, 1786—1832, Komponist, 90, 134, 140, 141.
- Kuhlau, Georg Frederik, d. 1878, Komponistens Brodersøn, Pianist, 90, 140.
- Kunzen, Carl Frederik, 1800—1872, Volontør, 91, 140.
- Kunzen, Caroline Wilhelmine Dorothea, f. Dahlén, 1793—1871, 91, 140.
- Kunzen, Frederik Ludv. Æmilius, 1761—1817, Komponist, 140.
- Kunzen, Johanna Margaretha, f. Zuccarini, d. 1842, g. m. F. L. Æ. Kunzen o. 1793, Kammer-sangerinde, 91, 140.
- Lange, Dorothea Maria, 1804—1882, g. m. J. Chr. Jessen 1834, 33, 66, 68.
- Lange, Herman, Justitsraad, 160 f.
- Lange, Jakobe Elisa, 1808—1842, g. m. C. C. Wittrup, 33, 117, 149.
- Lange, Johannes Christian, 1785—1850, Udgiver, 114.
- Lange, Maren, f. Payngk, 1766—1832, Enke efter Pastor Lange, Stillinge, 33, 41, 75, 117.
- Larsdatter, Woldborg, f. o. 1774, Tjenestepige, Odense, 158.
- Leberecht, Peder, Pseudonym for Ludvig Tieck, 63, 112.
- Leierhoff, Birgitte Elisabeth Sophie, 1763—1822, g. m. J. C. L. Gier, 118.
- Leonardo da Vinci, 1452—1519, italiensk Kunstner, 96, 98, 143, 148.
- Lessing, Gotthold Ephraim, 1729—1781, tysk Forf., 142.
- Livius, Titus, 59 før Chr.—17 efter Chr., romersk Historieskriver, 119.
- Ludvig XVI, 1754—1793, Konge af Frankrig 1774, 75, 124.
- Lytthans, Julie Constance, 1813—1881, g. m. Chr. Werliin 1834, m. Chr. Winther 1848, 135.
- Løffler, Wilhelmine Rosine, 1795—1848, g. m. P. E. Funck 1824, Operasangerinde, 87, 134.
- Maase, von der, Maren Olivia, f. Colbiørnsen, 1795—1877, g. m. F. H. R. v. der Maase 1825, 86, 91, 132, 133, 135, 136.
- Maase, von der, Frederik Hermann Rostgaard, 1800—1866, Krogerup, 133.
- Magnus, Peter, o. 1784—1856, Bogtrykker og Bladudgiver, Slagelse, 119.
- Mandix, Jacob, 1758—1831, Nationaløkonom, 161.
- Manthey, Johan Georg Ludwig, 1769—1842, Ejer af Falkenstein, Sorø Amt, 146.
- Manthey, Ludvig Johan Carl, f. 1809, Elev i Sorø Skole, 146.
- Marie Sofie Frederikke, 1767—1852, Dronning, g. m. Frederik VI 1790, 133, 136.
- Mars, Mlle, 1778—1847, fransk Skuespillerinde, 91, 140.
- Martin, Arend Ferdinand, d. 1875, Købmand, 125.

- Meisling, Elise Christine, f. Øckenholdt, d. 1793, g. m. Vildthandler Meisling, 132.
- Meisling, Else Marie Bentine, 1813—1884, g. m. C. E. T. Schouw 1839, 77, 79, 100, 127, 149.
- Meisling, Inger Cathrine, f. Hjarup, 1793—1854, g. m. Rektor Meisling 1812, 44—54, 57, 60, 63, 65, 68, 70, 71, 72, 75, 77, 80, 82, 83, 95, 97, 100, 104, 118, 120, 127, 142.
- Meisling, Jess Jacob Henrik, f. 1821, S. af Rektor Meisling, Guldsmed, 47, 70, 80, 121, 128.
- Meisling, Ludovica, f. o. 1849, D. af P. L. Meisling, 106.
- Meisling, Marie, f. Mikkelsen, g. m. P. L. Meisling, 106.
- Meisling, Peter Chr. Hjarup, f. 1825, S. af Rektor Meisling, Handelsingartner, 47, 48, 128.
- Meisling, Peter Ludvig, 1817—1853, S. af Rektor Meisling, Xylograf, 60, 80, 106, 128.
- Meisling, Simon Sørensen, o. 1748—1787, Vildthandler, Kbhvn., 46.
- Meisling, Simon Sørensen, 1787—1856, Rektor i Slagelse 1822—1826, 40, 44—54, 92.
- Meislings Tjenestefolk, 19, 63, 70, 71, 72, 74, 75, 77, 79, 82, 83, 95, 97, 100, 121, 125, 143.
- Meyer, Peter Krog, 1779—1819, Biskop, Als, 114.
- Molbech, Christian, 1783—1857, Historiker, 66 f, 117, 125, 130.
- Moschus, 3. Aarh. før Chr., græsk Digter, 48, 103.
- Mozart, Wolfgang Amadeus, 1756—1791, østrigsk Komponist, 141.
- Musaios, 5. eller 6. Aarh. efter Chr., græsk Digter, 104.
- Müller, E. C., Skuespiller, Steinerke Selskab 1825, 111.
- Müller, Eline Erasmie, f. Nielsen, 1803—1869, g. m. J. P. Müller, Skuespillerinde, 111.
- Müller, Jens Peter, 1797—1863, Skuespiller, Steinerske Selskab 1825, 111.
- Mynster, Jacob Peter, 1775—1854, 1817 Medlem af Direktionen for de lærde Skoler, 1834 Biskop, 23.
- Møller, Ide, Lem i Doctors Boder, Odense 1825, 161.
- Møller, Jens Bertel, o. 1755—1825, Rektor, Helsingør, 105.
- Møller, Poul Martin, 1794—1838, Digter, 139.
- Napoleon I, 1769—1821, Kejser af Frankrig 1804, 75.
- Nielsdatter, Henriette, f. o. 1767, Tjenestepige, Odense, 159.
- Nielsen, P. Fr., 1802—1876, Præst, Frørup, 115.
- Nyerup, Rasmus, 1759—1829, Universitetsbibliotekar, 72, 89, 120, 123, 138.
- Olsen, Gottsche Hans, 1760—1829, Meddirektør, Kgl. Teater, 39, 132.
- Olsen, H. N., Skuespiller, Steinerke Selskab 1825, 111.
- Overskou, Thomas, 1798—1873, Kgl. Skuespiller, Forf., 115.
- Ovidius Naso, Publius, 43 før Chr.—17 efter Chr., romersk Digter, 105.

- Palludan, Annette, se Winde.  
 Palludan, Charlotte Nicoline, 1812—1834, D. af R. Palludan, 98, 148.  
 Palludan, Rasmus, 1775—1834, Hospitalsforstander, Slagelse, 148.  
 Paludan-Müller, Frederik, 1809—1876, 154.  
 Paludan-Müller, Jens, 1771—1845, 1819 Stiftsprovst, Odense, 154, 155.  
 Paul I, 1754—1801, Kejser af Rusland 1796, 133.  
 Pedersdatter, Johanne, d. 1832, Lem i Doctors Boder, Odense, 161, 162.  
 Pedersen, Christiern, o. 1480—1554, Forf., 130.  
 Pedersen, Margrethe Sophie, 1808—1825, D. af Ole Pedersen sen., 70, 72, 121.  
 Pedersen, Ole, sen., o. 1767—1826, Brændevinsbrænder, Slagelse, 60, 63, 66, 73, 107, 110, 123.  
 Pedersen, Ole, jun., 1807—1854, H. C. Andersens Skolekammerat, Brændevinsbrænder, 25, 60, 61, 68, 76, 79, 83, 99, 107, 109.  
 Petersen, Jess, Brændevinsbrænder, d. 1838, Rektor Meislings Stif-fader, 46, 48, 54, 133.  
 Petri, Caroline, o. 1782—1857, tysk Skuespillerinde, Odense, 162 f.  
 Phister, Joachim Ludvig, Skuespiller, Kgl. Teater, 1807—1896.  
 Picard, Louis Benoit, 1769—1831, fransk Lystspilforf., 119, 144.  
 Plutark, 46—120, græsk Historiker, 119.  
 Popp, Hartvig Friderich, 1786—1829, Bogtrykker og Udgiver, 115.  
 Prangen, Frederich Henrich v., o. 1761—1823, fhv. Major, Handelsgartner, Slagelse, 109.  
 Prangen, Frederik Bernhard v., o. 1811—1824, S. af Major v. Prangen, 109.  
 Prangen, Frederikke Christine v., 1807—1874, D. af Major v. Prangen, 62, 109.  
 Prangen, Henriette Kirstine v., 1805—1883, D. af Major v. Prangen, 62, 109.  
 Printzen, Frands Toxverdt, v., o. 1786—1863, Officer, 71, 122.  
 Quistgaard, Jeppe Christensen, 1781—1850, Overlærer Slagelse 1819, 15, 18, 21, 26, 27, 96, 97, 114, 144 f.  
 Quortrup, Christen Hansen, 1809—1863, H. C. Andersens Skolekammerat, Præst, 25, 83, 100, 128.  
 Raabe, Helene v., g. m. H. Lange, 161.  
 Rahbek, Knud Lyhne, 1760—1830, Forf., 1809 Meddirektør Kgl. Teater, 39, 111, 116.  
 Riise, Jacob, 1791—1872, -Kopist Kgl. Bibliotek, 117.  
 Riise, Johan Christian, 1794—1875, Udgiver, 66, 68, 117.  
 Roos, Carl, f. 1884, Professor, 104.  
 Rossi, Librettoforfatter, 134.  
 Rossini, Gioachino Antonio, 1792—1868, italiensk Komponist, 134.  
 Rothe, Peter Conrad, 1811—1902, Stiftsprovst, 126.

- Ryge, Johan Christian, 1780—1842, Skuespiller, Kgl. Teater, 89, 137.
- Saabye, Anne Marie, f. Høyer, 1786—1857, g. m. N. C. Saabye 1807, 87, 92, 134.
- Saabye, Niels Chr., o. 1783—1818, Grosserer, 134.
- Sachmann, Jørgen Frederik, 1819—1862, Krobestyrrer, Slaglille, 41, 43.
- Salomon[sen], Aron, o. 1760—1852, Købmand, Slagelse, 61, 109.
- Salomon[sen], Caroline, f. o. 1791, D. af Aron Salomon, 109.
- Salomon[sen], Eva, f. Samuel, o. 1770—1834, g. m. Aron Salomon, 109.
- Salomon[sen], Samueline, f. 1817, D. af Aron Salomon, 109.
- Schikaneder, Emanuel, 1751—1812, tysk Teaterdigter, 141.
- Schiller, Johan Christoph Friedrich, 1759—1805, tysk Digter, 63, 111.
- Schiøtt, Fr., o. 1788—1840, Krigsraad, Gæstgiver, 40, 113.
- Schjørring, Chr., 1775—1828, Overlærer, Helsingør, 105.
- Schlegel, August Wilhelm, 1767—1845, tysk Digter, 64, 112 f.
- Schmettau, Alexander Wilhelm, 1807—1891, Greve, H. C. Andersens Skolekammerat, 72, 123.
- Schmettau, Christian Ludvig Leopold, 1806—1878, Elev i Sorø Skole, Greve, 98, 148.
- Schmettau, Gottfried Wilh. Christian, 1752—1823, Generalløjtnant, 123.
- Schouw, Carl Eduard Theodor, 1814—1865, Toldkontrolør, 127.
- Schultz, Johan Abraham Peter, 1747—1800, Komponist, 132.
- Schwarz, Hans Georg Gottfried, d. 1826, Oversætter, Sufflør, 127.
- Scott, Walter, 1771—1832, skotsk Digter, 98, 114, 121.
- Seidelin, se Brinck-Seidelin.
- Selchier, Hans, Premiermajor, Eger, 160.
- Selchier, Hans Christian Harbou, o. 1762—1810, Kaptajn, Vejinspektør, 155, 158, 160.
- Selchier, Hans Herman, 1799—1863, Præst, 158.
- Selchier, Margrethe Elisabeth, f. Lange, o. 1770—1848, g. m. H. C. H. Selchier, 160 f.
- Shakespeare, William, 1564—1616, engelsk Digter, 47, 85, 86, 93, 98.
- Siboni, Guiseppe, 1780—1839, Syngelærer, Kammersanger, 134, 136.
- Smollett, Tobias George, 1721—1771, engelsk Romanforf., 66, 68, 116, 117, 119.
- Snitker, Jens Peter, 1770—1847, Adjunkt, Slagelse, 26.
- Sokrates, o. 469—399 før Chr., græsk Filosof, 97, 119.
- Soldin, Abraham, o. 1768—1834, Boghandler, Kbhvn., 127.
- Solkendorff, Eiler Christian, o. 1767—1851, Organist, Slagelse, 26.
- Spindler, J. M., f. Nick, 1784—1861, Skuespillerinde, Kgl. Teater, 134.
- Staal, Ditlev Flindt, o. 1761—1797, Oversætter, 144.

- Stabell, Nicolaus Franciscus, 1776—1832, By- og Raadstueskriver, Slagelse, 32.
- Stage, Johan Adolph Gottlob, 1791—1845, Skuespiller, Kgl. Teater, 89, 137.
- Stegg, Marskandiser, Kbhvn., 107.
- Steiner, E. C., Skuespiller, Steiner-ske Selskab 1825, 111.
- Stemann, Poul Chr., 1764—1855, Amtmand, 123.
- Stephansen, Hans, 1773—1851, Kommandørkaptajn, 88, 136.
- Storm, Edvard, 1749—1794, Digter og Skolemand, 89, 137.
- Strande, Bolette Christiane, f. Christensen, 1800—1884, g. m. O. R. Strande, 117.
- Strande, Ole Rask, 1793—1854, Købmand, Slagelse, 67, 117.
- Studsgaard, Chr. Beverlin, 1727—1806, Biskop, Aalborg, 115.
- Studsgaard, Lucia Abelone, 1735—1829, g. m. H. J. Fuglsang, derpaa N. L. Dall, 65, 68, 115.
- Talma, François Joseph, 1763—1826, fransk Skuespiller, 91, 140.
- Tauber, Erich Gjørup, 1782—1854, Direktør, Sorø, 98, 147, 148.
- Thenner, Hieronymus, d. 1570, g. m. Magdalene Hamsfort, Dr. juris, 153.
- Theocrit, 3. Aarh. før Chr., græsk Digter, 48, 104.
- Thomsen, Ove Thomas, 1801—1862, Redaktør, 90, 129, 139.
- Thorgesen, Maren Sophie, f. Olsen, g. m. Overskærer Knud Thorgesen 1805—1818, Husjerske, Kbhvn., 31.
- Thortsen, Carl Adolph, 1798—1878, Forf. og Skolemand, 120.
- Thrane, Anna Christine Wildenrathine, f. Friboe, d. 1851, Enke efter Ritmester J. Kaas Thrane, d. 1816, 93, 141.
- Thrane, Henrik Joachim Melchior Holten, 1806—1882, Officer, 91, 94, 95, 141, 143.
- Thræn, August Ludvig, fhv. Figurant, Kgl. Teater, 69, 120.
- Tieck, Johann Ludwig, 1773—1853, tysk Digter, 64, 80, 112, 113, 128.
- Tillisch, Georg Flemming, 1807—1872, Elev i Sorø Skole, Herredsfoged, Kammerherre, 97, 98, 145 f.
- Titchen, Peter J., o. 1789—1847, Teaterdirektør, 111.
- Tode, Johann Clemens, 1736—1806, Læge, Forf. 116, 117, 119.
- Topsø-Jensen, Helge, f. 1896, Bibliotekar, 10.
- Torst, Jens, 1763—1800, Landvæsenkommissær, 108.
- Torst, Philip Andreas, 1799—1881, Lærer, Slagelse, 26, 60, 70, 84, 108, 115, 122, 128.
- Tullin, Christian Braunmann, 1728—1765, norsk Digter, 68, 119.
- Vieweg, Hans Heinrich Eduard, 1796—1869, Boghandler, Braunschweig, 133.
- Vilhelm, 1787—1867, Landgreve af Hessen-Kassel, g. m. Christian VIII's Søster Prinsesse Charlotte, 90, 140.
- Vilhelm, Landgreve af Hessen-Philippsthal, 1786—1834, dansk Generalmajor, g. m. Juliane So-

- phie, Søster til Christian VIII, 90, 139.
- Virgil (Vergilius), 70—19 før Chr., romersk Digter, 78, 96, 119.
- Vithusen, David, 1808—1872, Elev i Slagelse Skole, Læge, 60, 106.
- Vithusen, T. Chr. E., 1774—1822, Rektor, Slagelse, 106.
- Voltaire, François Marie Arouet, 1694—1778, fransk Forf., 134.
- Wad, Gustav Ludvig, 1854—1929, Landsarkivar, Odense, 153, 161.
- Weber, Carl Maria v., 1786—1826, tysk Komponist, 137.
- Wedele, Sophie Elisabeth, g. m. P. Ebbesen, 123.
- Wedel-Jarlsberg, Johan Caspar Herman, 1779—1840, norsk Statsmand, 118.
- Weisflog, Karl, 1770—1828, tysk Forf., 143, 148.
- Werlauff, Erich Christian, 1781—1871, Professor, 124, 161.
- Werliin, Andreas Frederik, 1778—1863, Malermester, Kbhvn., 135.
- Werliin, Christian, 1804—1866, Adjunkt Helsingør 1827, senere Præst, 52, 87, 88, 135.
- Westen, Karen Henriette Dorthea v., 1778—1850, g. m. H. H. G. Halling, 1814 m. H. O. Bjørn, 142.
- Weyhe, D. C., Skuespiller, Steiner-ske Selskab 1825, 111.
- Wildt, Johannes, 1782—1836, Romanforf., 125.
- Wilster, Christian Fred. Emil, 1797—1840, Forf., 139, 147, 148.
- Wilster, C. H. v., 1772—1837, Højesteretsadvokat, 148.
- Winde, Annette, o. 1768—1840, g. m. C. H. v. Wilster, derpaa R. Palludan, 148.
- Winsløv, Carl, 1796—1834, Skuespiller, Kgl. Teater, 111, 112.
- Winther, Christian, 1796—1876, Digter, 135, 139.
- Wittrup, Carl Christen, 1809—1888, Elev Slagelse Skole, Præst, 25, 100, 149.
- Wittrup, Jacobe Elise Christine, f. Lange, 1808—1842, g. m. C. C. Wittrup, 149.
- Wulff, Anne Elisabeth, 1786—1853, g. m. P. Kabell 1807, m. E. P. Bruhn 1817, 85, 131.
- Wulff, Christian Nicolay, 1810—1856, Søofficer, 90, 100, 139.
- Wulff, Hanne Henriette, f. Weinholdt, 1784—1836, g. m. P. F. Wulff 1803, 45, 52, 76, 85, 90, 100, 116, 125 f, 131.
- Wulff, Ida, 1806—1876, g. m. J. H. Koch 1823, 85, 89, 90, 100, 131, 139.
- Wulff, Ida Elmine Rosaline, 1808—1876, Sangerinde Kgl. Teater 1823—1828, g. m. E. F. v. Holstein 1831, 87, 88, 134, 135.
- Wulff, Jette (Hanne Henriette Fredericka), 1804—1858, D. af P. F. Wulff, 85, 90, 100.
- Wulff, Peter Frederik, 1774—1842, Søofficer, Kommandørkaptajn 1825, Kontreadmiral 1840, 32, 41, 85, 86, 87, 90, 91, 92, 93, 95, 125, 131, 132.
- Xenophon, o. 430—o. 360 før Chr., græsk Historieskriver, 119.

- Zeise, Frederik, 1754—1836, Apoteker, Slagelse, 68, 108, 118.
- Zinck, Johan Georg Christopher, 1788—1828, Operasanger, 89, 134, 137.
- Øckenholdt, Elise Christine, d. 1793, g. m. Vildthandler Meisling, derpaa m. Jess Petersen, 132.
- Oehlenschläger, Adam Gottlob, 1779—1850, Digter, 65, 66, 85, 87, 89, 90, 97, 98, 115, 116, 131, 139, 143, 144, 145.
- Oehlenschläger, Charlotte, 1811—1835, g. m. J. L. Phister 1832, 87, 90, 135.
- Oehlenschläger, Johannes Wolfgang, 1813—1874, Toldinspektør, 87, 135.
- Ørsted, Anders Sandøe, 1778—1860, Etatsraad, Retslærd, 91, 135.
- Ørsted, Hans Christian, 1777—1851, Fysiker, 77, 82, 88, 91, 126, 135.
- Ørsted, Inger Birgitte, f. Ballum, 1789—1875, g. m. H. C. Ørsted 1814, 126.
- Ørsted, Sophie Vilhelmine Bertha, f. 1821, g. m. F. C. E. Dahlstrøm 1843, 126.

## ANDERSENIANA VOL. I

H. C. ANDERSEN OG ODENSE

1866—1875

DAGBØGER OG BREVE

UDGIVET AF

CHR. M. K. PETERSEN og SVEND LARSEN

136 Sider III. Kr. 6.—.

## ANDERSENIANA VOL. II

H. G. OLRIG:

Om Personer af H. C. Andersens  
mødrene Slægt.

EILER HØEG:

Af og om H. C. Andersen i  
Illustreret Tidende.

108 Sider III. Kr. 5.50.

## ANDERSENIANA VOL. III

H. C. ANDERSEN:

TRE UFULDFØRTE HISTORISKE

DIGTNINGE

ved TAGE HØEG

120 Sider Kr. 5.50.

## INDMELDELSER

i „H. C. Andersen Samfundet“ (Medlemsbidrag  
5 Kr. årlig) modtages af Formanden, Rektor  
*H. St. Holbeck*, Odense, Kassereren, Sagfører  
*A. P. Henriksen*, Odense, og Sekretæren, Mu-  
seumsinspektør *Chr. M. K. Petersen*, Odense.